

achmea

Pensioenfonds Achmea

JAARRAPPORT 2023

PENSIOENFONDS ACHMEA

Pensioenfonds Achmea
Postbus 20048
7302 HA Apeldoorn
E-mail:
Telefoon:
Internetsite:
KvK-nummer

pensioenfondsachmea@achmea.nl
055 579 74 00
www.pensioenfondsachmea.nl
30201324

INHOUDSOPGAVE

Pagina

BESTUURSVERSLAG

A	Voorwoord	5
B	Verslag van het bestuur	7
	1 Kerncijfers	8
	2 Karakteristieken Pensioenfonds Achmea	11
	3 Bestuursverslag	15
	4 Pensioenparagraaf	26
	5 Beleggingsparagraaf	31
	6 Kosten voor de uitvoering van de pensioenregeling	47
	7 Financiële paragraaf	57
	8 Actuariële paragraaf	61
	9 Risicoparagraaf	63
	10 Complianceparagraaf	69
C	Verslag van het verantwoordingsorgaan	73
D	Verslag van de raad van toezicht	83

JAARREKENING

1	Balans per 31 december	92
2	Staat van baten en lasten	93
3	Kasstroomoverzicht	95
4	Algemene toelichting	96
5	Toelichting op de balans	104
6	Toelichting op de staat van baten en lasten	122

OVERIGE GEGEVENS

1	Actuariële verklaring	131
2	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	133

BIJLAGEN

1	Verloopstaat deelnemers	140
2	SFDR annex 4	141
3	Pensioenreglement	153
4	Verklaring (pensioen)terminologie	155
5	Nevenfuncties bestuursleden en leden raad van toezicht (status 1 april 2024)	158

Bestuursverslag

A VOORWOORD

A VOORWOORD

2023 werd gekenmerkt door oorlog en geweld in Oekraïne, het Midden-Oosten en elders naast andere geopolitieke onrust. Veiligheid in Europa was en is een thema. In Nederland vonden verkiezingen plaats. Economisch gezien was er sprake van matige economische groei en minder inflatiedruk. Dit leidde tot een dalende rente in de laatste maanden van het jaar.

De dalende rente leidde, samen met indexatie, tot een toename van de toekomstige pensioenverplichtingen. Dit zorgde voor een negatief effect op de dekkingsgraad. Hiertegenover stond de sterke stijging van de wereldwijde aandelenmarkten en de goede rendementen op vastrentende waarden. Dit droeg positief bij aan de dekkingsgraad. Per saldo daalde de actuele dekkingsgraad hierdoor licht tot 132,6% (eind 2022: 133,3%). De beleidsdekkingsgraad was eind 2023 137,5% (eind 2022: 139,4%).

Het bestuur heeft op grond van de beleidsdekkingsgraad (meetpunt september) per 1 januari 2024 een toeslag van 2,95% verleend aan alle deelnemers. Hierbij heeft het bestuur zich gebaseerd op de door het CBS herrekende CPI afgeleid. Samen met de indexatie van 10,51% in 2023 is hiermee het grootste deel van de inflatie op basis van de herrekende CPI-cijfers over de corresponderende 2 jaar (totaal 14,6%) goedgemaakt.

Het jaar 2023 kenmerkte zich vooral door de invoering van Wet Toekomst Pensioenen en alle voorbereidingen daarop door sociale partners, het fonds en haar uitvoerders. Eind 2023 werd duidelijk dat voor het fonds een transitiedatum van 1 januari 2026 niet meer haalbaar was en werd 1 januari 2027 de nieuwe beoogde transitiedatum. Hiervoor dienen in 2024 afspraken tussen de sociale partners en vervolgens een finaal transitieplan te zijn gerealiseerd.

In 2023 zijn verdere stappen gezet in het maatschappelijk verantwoord beleggen beleid waaronder klimaatbeleid. Ook het beleggingsbeleid en de communicatie met onze deelnemers kregen veel aandacht. Onder meer is een aangescherpt beleid keuzebegeleiding vastgesteld. Daarnaast vroegen ook de reguliere werkzaamheden tijd, zoals het voldoen aan nieuwe wetgeving, het instrueren en evalueren van uitvoerders, actualisering van beleidsstukken, audits en uitvragen van toezichthouders.

De missie van Pensioenfonds Achmea blijft een solide en goed uitgevoerd pensioen door een vertrouwd pensioenfonds voor eigen personeel. Deze missie kunnen we alleen samen met sociale partners, de werkgevers, leden van de fondsorganen en alle medewerkers van het bestuursbureau en onze uitbestedingspartners waarmaken. Het bestuur bedankt graag iedereen die hieraan heeft bijgedragen in 2023.

Apeldoorn, 6 juni 2024

Namens het bestuur van Pensioenfonds Achmea

Otto Veldt, voorzitter

Angelique Spiertz, secretaris

B VERSLAG VAN HET BESTUUR

1 KERNCIJFERS

	2023	2022	2021	2020	2019
Deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden (aantallen)					
Deelnemers	12.135	11.969	11.978	12.113	12.217
Gewezen deelnemers	19.685	19.678	19.631	20.460	20.324
Pensioengerechtigden	7.628	7.209	6.676	6.196	5.698
	<u>39.448</u>	<u>38.856</u>	<u>38.285</u>	<u>38.769</u>	<u>38.239</u>

Premiebijdragen, saldo overdrachten van rechten, pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten (x € 1.000)					
Premiebijdragen	197.351	226.132	274.572	255.675	207.404
Zuiver kostendekkende premie	172.861	236.626	274.832	235.259	189.620
Gedempte kostendekkende premie	180.365	150.812	-	-	-
Saldo overdrachten van rechten risico fonds	6.664	9.448	3.946	789	4.015
Pensioenuitkeringen	150.580	124.516	112.468	104.301	95.348
Pensioenuitvoeringskosten	4.300	4.348	3.871	3.911	4.988

Technische voorzieningen, stichtingskapitaal en reserves, vermogen (x € 1.000) en dekkingsgraad (%)					
Technische voorzieningen	6.767.474	6.161.337	7.912.645	8.453.436	7.457.447
Stichtingskapitaal en reserves	2.206.441	2.053.893	2.498.456	1.529.600	1.272.424
Beleggingen	9.963.804	9.279.088	10.635.114	10.171.978	8.932.107
Overige activa	1.192	1.102	4.047	3.343	2.657
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	10.600	10.805	15.435	17.414	17.815
Saldo overige vorderingen en schulden	-1.001.681	-1.075.765	-243.495	-209.699	-222.708
Aanwezig vermogen	<u>8.973.915</u>	<u>8.215.230</u>	<u>10.411.101</u>	<u>9.983.036</u>	<u>8.729.871</u>
Actuele dekkingsgraad	132,6	133,3	131,6	118,1	117,1
Beleidsdekkingsgraad	137,5	139,4	125,3	110,4	117,1
Vereiste dekkingsgraad	116,4	117,1	117,3	115,8	116,5
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,3	104,3	104,3	104,3	104,4

Zie bijlage "4 Verklaring (pensioen)terminologie" voor een uitleg van de diverse dekkingsgraden.

	2023	2022	2021	2020	2019
Verdeling beleggingsportefeuille voor risico fonds (x € 1.000)					
Vastgoedbeleggingen	790.764	919.390	761.076	382.431	275.204
Aandelen	2.328.978	2.099.813	3.179.142	2.846.899	2.214.671
Vastrentende waarden	5.659.522	4.972.111	6.236.835	6.199.716	5.762.677
Derivaten	-280.142	-235.580	-129.721	281.445	249.424
Overige beleggingen	467.516	449.072	347.645	253.839	210.521
Totaal beleggingen	<u>8.966.638</u>	<u>8.204.806</u>	<u>10.394.977</u>	<u>9.964.330</u>	<u>8.712.497</u>
Derivaten met negatieve waarde	997.166	1.074.282	240.137	207.648	219.610
Totaal beleggingen activa	<u>9.963.804</u>	<u>9.279.088</u>	<u>10.635.114</u>	<u>10.171.978</u>	<u>8.932.107</u>

Derivaten met een negatieve waarde zijn in de balans onder de overige schulden en overlopende passiva opgenomen.

	2023	2022	2021	2020	2019
Beleggingsopbrengsten en kosten vermogensbeheer risico fonds (x € 1.000)					
Directe beleggingsopbrengsten	137.572	137.810	140.294	132.933	124.537
Indirecte beleggingsopbrengsten	591.405	-2.416.023	146.218	987.203	1.162.243
Kosten van vermogensbeheer	-20.227	-20.766	-19.691	-16.044	-13.787
	<u>708.750</u>	<u>-2.298.979</u>	<u>266.821</u>	<u>1.104.092</u>	<u>1.272.993</u>

De kosten van vermogensbeheer zijn in deze tabel de kosten die door de custodian, vermogensbeheerder(s) en -adviseurs direct in rekening zijn gebracht, zoals gepresenteerd in de jaarrekening (zonder de "onzichtbare kosten", zoals transactiekosten en performance gerelateerde kosten).

Beleggingsrendement voor risico fonds (%)

Gewogen rendement	7,9	-12,0	8,9	5,1	13,0
Benchmarkrendement	8,3	-12,7	7,1	4,6	12,4
Gewogen rendement, incl. afdekking rente- en valutarisico's	8,6	-21,8	2,9	12,6	17,3

Totale kosten (x € 1.000)

Pensioenuitvoeringskosten	4.300	4.348	3.871	3.911	4.988
Directe kosten vermogensbeheer	35.389	33.402	29.079	24.391	20.591
Performance gerelateerde kosten vermogensbeheer	<u>1.975</u>	<u>7.347</u>	<u>5.791</u>	<u>-64</u>	<u>1.324</u>
Totale kosten	<u>41.664</u>	<u>45.097</u>	<u>38.741</u>	<u>28.238</u>	<u>26.903</u>

Transactiekosten vermogensbeheer	8.493	10.572	8.898	11.069	5.723
----------------------------------	-------	--------	-------	--------	-------

Totale kosten in % van gemiddeld belegd vermogen (%)

Pensioenuitvoeringskosten	0,05	0,05	0,04	0,04	0,07
Directe kosten vermogensbeheer	0,41	0,36	0,28	0,26	0,25
Performance gerelateerde kosten vermogensbeheer	<u>0,02</u>	<u>0,08</u>	<u>0,06</u>	<u>-</u>	<u>0,02</u>
Totale kosten	<u>0,48</u>	<u>0,49</u>	<u>0,38</u>	<u>0,30</u>	<u>0,34</u>

Transactiekosten vermogensbeheer	0,10	0,11	0,09	0,12	0,07
----------------------------------	------	------	------	------	------

Pensioenuitvoeringskosten per deelnemer (x € 1)*

Pensioenuitvoeringskosten per deelnemer, excl. gewezen deelnemer	218	227	208	214	278
Pensioenuitvoeringskosten per deelnemer, incl. gewezen deelnemer	109	112	101	101	130

* 2023: excl. Wtp-kosten; 2022: incl. Wtp-kosten.

Naast de kosten die door de custodian, vermogensbeheerder(s) en -adviseurs direct in rekening zijn gebracht, gepresenteerd in de jaarrekening als kosten van vermogensbeheer, zijn in deze tabel ook de "onzichtbare kosten", zoals transactiekosten en performance gerelateerde kosten gepresenteerd.

	2023	2022	2021	2020	2019
Pensioengegevens (x € 1)					
Maximum pensioengevend salaris	128.810	114.866	112.189	110.111	107.593
Franchise	16.322	15.289	14.844	14.167	13.881
Toeslagverlening (%)					
	01-01-2024	01-01-2023	01-01-2022	01-01-2021	01-01-2020
- Actieven	2,95	10,51	2,32	0,42	0,69
- Inactieven	2,95	10,51	2,32	0,06	0,94

De toeslagen per 1 januari 2024 zijn in de technische voorzieningen per 31 december 2023 opgenomen.

2 KARAKTERISTIEKEN PENSIOENFONDS ACHMEA

2.1 Profiel

Stichting Pensioenfonds Achmea ("Pensioenfonds Achmea" of "ons fonds"), statutair gevestigd te Apeldoorn, is opgericht op 1 juni 2009 en als ondernemingspensioenfonds aangesloten bij de Pensioenfederatie en ingeschreven bij de Kamer van Koophandel*. Pensioenfonds Achmea voert de Achmea-pensioenregelingen uit op basis van de pensioenovereenkomsten van de aangesloten ondernemingen** met hun werknemers. De laatste statutenwijziging was op 23 februari 2023.

2.2 Bestuur en organisatie

2.2.1 Bestuursamenstelling

Het bestuur bestaat uit negen leden. Vier leden worden voorgedragen door de werkgevers en vier leden door de commissie voordracht, die de werknemers vertegenwoordigt. Er is één extern bestuurslid. Het bestuur benoemt bestuursleden.

De zittingsduur van bestuursleden is volgens de statuten vier jaar en bestuursleden zijn eenmaal herbenoembaar. Het bestuur heeft een rooster van aftreden opgesteld om de collectief opgebouwde kennis te borgen.

Eind 2023 bestond het bestuur uit de volgende personen:

Naam	Functie	Vertegenwoordiging	Lid sinds	Datum aftreden
J.W. (Jan) Broekhof	Bestuurslid	Werkgevers	30 maart 2020	30 maart 2024
M. (Marko) Dommerholt	Bestuurslid, plv. secr. werkgevers	Werkgevers	4 september 2018	4 september 2026
J.T. (Jos) Huisman	Bestuurslid	Pensioengerechtigden	16 november 2021	16 november 2025
M.J. (Marly) Meyvis	Bestuurslid	Werkgevers	6 december 2021	6 december 2025
J.H. (Hans) Nijhuis	Bestuurslid, plv. secr. werknemers	Werknemers	28 januari 2016	28 januari 2024
A.H.C. (Anne-Su) Renout	Bestuurslid	Werknemers	28 november 2023	28 november 2027
A.J.C. (Hans) de Ruiter	Extern bestuurslid		1 oktober 2019	1 oktober 2027
J.E. (Angelique) Spiertz	Bestuurslid, secretaris, plv. voorzitter	Werknemers	15 december 2021	15 december 2025
O. (Otto) Veldt	Bestuurslid, voorzitter	Werkgevers	3 november 2016	3 november 2024

2.2.2 Bestuurswijzigingen en vacatures

In november 2023 is Anne-Su Renout als nieuw bestuurslid benoemd namens de werknemers. Hans Nijhuis trad eind januari 2024 af aan het einde van zijn tweede zittingstermijn. We bedanken hem voor zijn bijdrage aan en inzet voor ons fonds.

Het bestuur heeft in 2023 besloten het aantal bestuursleden uit te breiden van 9 naar 10. Met het oog op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel is het van belang te waarborgen dat het fonds beschikt over voldoende bestuurscapaciteit en de benodigde kennis van zaken. Daarnaast stelt een uitbreiding aan de werknemerskant het bestuur in staat om meer recht te doen aan onderlinge getalsverhouding van de verschillende deelnemersgroepen. Dilia Leitner (namens de werknemers) en Tom Boltje*** (namens de pensioengerechtigden) zijn de beoogde nieuwe bestuursleden in afwachting van goedkeuring door DNB.

* Onder nummer 30201324

** Achmea Interne Diensten N.V., InShared Nederland B.V., InShared Holding B.V., Achmea B.V. en vanaf 1 mei 2023 Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds

*** Tom Boltje is per 1 mei 2024 goedgekeurd door DNB.

2.2.3 Bestuurlijke commissies

Het bestuur heeft een aantal commissies ingesteld, die verantwoordelijk zijn voor de beleidsvoorbereiding van de specifieke taakgebieden die ons fonds kent en het bestuur hierover adviseren. Eind 2023 zijn dit de volgende commissies:

- Commissie balansmanagement
- Commissie pensioenen
- Commissie risicomanagement
- Commissie voordracht (voor voordracht werknemersleden in het bestuur)
- Commissie verkiezingen (voor verkiezingen leden verantwoordingsorgaan)
- Selectiecommissie (voor selectie leden raad van toezicht)

De commissies worden ondersteund door het bestuursbureau. De commissie balansmanagement wordt ook door een externe adviseur ondersteund. Naast de commissies heeft ons fonds een dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur heeft een bestuurlijk-coördinerende rol en is verantwoordelijk voor een aantal specifieke taakgebieden.

In 2023 is een projectorganisatie opgezet vanwege de voorbereiding op de transitie naar de Wet toekomst pensioenen (Wtp). Deze bestaat, naast de commissies balansmanagement, pensioenen en risicomanagement, uit:

- Stuurgroep Wtp
- Wtp-werkgroep communicatie
- Wtp-werkgroep operationele inrichting
- Wtp-werkgroep datakwaliteit

2.2.4 Verantwoordingsorgaan

In het verantwoordingsorgaan zijn de actieve deelnemers, de pensioengerechtigden en de werkgevers vertegenwoordigd. Leden van het verantwoordingsorgaan worden gekozen dan wel benoemd voor een periode van vier jaar. Zij zijn eenmaal herkiesbaar of herbenoembaar. Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd. Daarbij heeft het verantwoordingsorgaan een aantal adviesrechten en de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur. De taken zijn vastgelegd in de Pensioenwet, de statuten en het reglement VO.

Aan het eind van het verslagjaar bestond het verantwoordingsorgaan uit de volgende leden:

- O.K. (Olaf) Achterberg
- P. (Peter) Baardse
- D.M.C. (Dave) van Baarle
- B.H. (Bart) Boon
- I.J.J. (Ineke) Dingemans
- E.H. (Eeuwe) Drijfhout
- M.F.M. (Marnix) Eefting
- A.W. (Andrea) Hoogteijling
- M.M.M. (Marco) de Kuijer
- P. (Paul) Tiesselink

In 2023 traden Dennis van den Boom, Gerlo Dekkers, Myriam Huijbregts en Erwin Lusse af. De ontstane vacatures zijn via verkiezingen ingevuld. In het verslagjaar zijn nieuw gekozen: Olaf Achterberg, Peter Baardse, Dave van Baarle en Ineke Dingemans. Wij danken de afgetreden leden voor hun inzet. De nieuwe leden wensen wij veel succes toe.

Het verslag van het verantwoordingsorgaan is opgenomen onder "C Verslag van het verantwoordingsorgaan".

2.2.5 Intern toezicht

De raad van toezicht beoordeelt de beleids- en bestuursprocessen en de beheersingsmaatregelen binnen ons fonds, de wijze van aansturing van ons fonds en de wijze waarop het bestuur omgaat met de risico's op de langere termijn.

Aan het eind van het verslagjaar bestond de raad van toezicht uit de volgende leden:

- W.A.P. (Wouter) van Eechoud
- J.C. (Joost) Rietvelt
- P.M. (Paulien) Siegman

Garnt Louw trad per 14 juli 2023 af vanwege het bereiken van de maximale zittingsduur. Wij danken hem voor zijn inzet als toezichthouder van het fonds. Wouter van Eechoud is hem opgevolgd. Wij wensen hem veel succes.

Het verslag van de raad van toezicht is opgenomen onder "D Verslag van de raad van toezicht".

2.2.6 Sleutelfunctiehouders

De sleutelfunctiehouder is eindverantwoordelijk voor de uitoefening van de taken die vallen onder de desbetreffende sleutelfunctie. Deze taken zijn onder andere beschreven in charters. De sleutelfunctie vervuller is degene die de taken, die vallen onder de betreffende sleutelfunctie, uitvoert. In onderstaand overzicht is een opsomming opgenomen van de sleutelfunctiehouders en de sleutelfunctie vervullers per eind 2023. Alle sleutelfunctiehouders zijn door DNB goedgekeurd.

Sleutelfunctie	Sleutelfunctiehouder	Sleutelfunctie vervuller
Actuarieel	J.L.A. (Jeroen) Schilder (Towers Watson Netherlands B.V.)	Towers Watson Netherlands B.V. (J.L.A. (Jeroen) Schilder)
Risicobeheer	M.J. (Marly) Meyvis (bestuur)	Risicomanager bestuursbureau (V. (Vincent) Straaten)
Interne Audit	J.E. (Angelique) Spiertz (bestuur)	EY Advisory Netherlands LLP (J. (Jennifer) van Eekelen)

2.2.7 Compliance officer

De compliance officer is verantwoordelijk voor het ondersteunen van het bestuur bij het beheersen van de compliance- en integriteitsrisico's en toezien op de adequate naleving van regels. De compliance officer bewaakt onder meer de correcte naleving van de normen uit de gedragscode. Daarnaast is de compliance officer verantwoordelijk voor het uitvoeren van het compliance programma en het monitoringsprogramma. Vincent Straaten, werkzaam binnen het bestuursbureau, is vanaf eind 2023 de plaatsvervangend compliance officer van ons fonds hangende vaste invulling van deze rol na vertrek van de compliance officer eind 2023.

2.2.8 Bestuursbureau

Het bestuursbureau ondersteunt het bestuur bij beleidsvorming, beheer van het vermogen en beleggingen, risicomanagement, uitvoering van de pensioenregeling en communicatie. Als onderdeel daarvan verzorgt het bestuursbureau de coördinatie en monitoring van de aan derden uitbestede taken. Ten slotte adviseert het bestuursbureau het bestuur.

2.2.9 Uitbestedingen

Achmea Pensioenservices N.V. voert de pensioenadministratie uit en ondersteunt bij de pensioencommunicatie en juridische, financiële en actuariële aangelegenheden. Triple A ondersteunt bij actuariële vraagstukken en risicobeheersing op lange termijn.

Op het gebied van beleggingen wordt Pensioenfonds Achmea bijgestaan door Achmea Investment Management B.V. ("Achmea IM"), CACEIS Bank SA, Netherlands Branch, Triple A - Risk Finance B.V. en Almazara B.V.

<i>Administrateur</i>	Achmea Pensioenservices N.V.
<i>Adviserend actuaris</i>	Triple A – Risk Finance B.V. Drs. H.C.J. (Hen) Veerman Msc AAG RBA (CEFA)
<i>Beleggingsadministrateur en custodian</i>	CACEIS Bank SA, Netherlands Branch
<i>Fiduciair management & strategisch advies</i>	Achmea Investment Management B.V.
<i>Vastgoedadviseur</i>	Almazara B.V.
<i>Beleggingsadviseur</i>	Triple A – Risk Finance B.V. Drs. R. (Ridzert) van der Zee

2.2.10 Onafhankelijke accountant en certificerend actuaris

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. controleert de jaarrekening en Towers Watson Netherlands B.V. verzorgt de wettelijke actuariële certificering.

<i>Onafhankelijke accountant</i>	PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Drs. H.C. (Henk) van der Rijst RA
<i>Certificerend actuaris</i>	Towers Watson Netherlands B.V. Drs. J.L.A. (Jeroen) Schilder AAG

3 BESTUURSVERSLAG

3.1 Inleiding

In het bestuursverslag gaan we in op de verrichte werkzaamheden, het gevoerde beleid, pensioenontwikkelingen en de financiële resultaten in 2023. Een en ander in overeenstemming met de Pensioenwet en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

Onze missie is het effectief en efficiënt uitvoeren van de pensioenregeling voor Achmea, als dé pensioenuitvoerder voor het eigen personeel. De speerpunten voor 2023 waren:

- Voorbereiding op de Wet toekomst pensioenen;
- Voorbereidingen migraties uitvoerders;
- Verdere ontwikkeling klimaatbeleid/maatschappelijk verantwoord beleggen.

In het bestuursverslag lichten we de speerpunten en de overige relevante ontwikkelingen van het afgelopen jaar toe. Een lijst met de specifieke pensioenbegrippen is achter in het jaarrapport opgenomen in bijlage 4.

3.2 Voorbereiden op de Wet toekomst pensioenen

3.2.1 *Wat betekent de Wet toekomst pensioenen voor onze deelnemers*

Op 1 juli 2023 is de Wet toekomst pensioenen (Wtp) ingegaan. Dit betekent voor (bijna) alle pensioenfondsen een transitie naar een nieuw pensioenstelsel. Hierbij bouwen deelnemers voortaan pensioen op via een premieregeling. Hierbij staat niet het opgebouwde pensioen op de pensioendatum centraal, maar de ingelegde pensioenpremie. Deze bepaalt samen met de beleggingsrendementen en eventuele resultaten van risicodeling het verwacht pensioen. Onder de Wtp geldt een leeftijdsonafhankelijke (vlakke) premie, die sociale partners kunnen koppelen aan een ambitie. De Wtp kent twee soorten regelingen, de solidaire premieregeling en de flexibele premieregeling. Sociale partners maken een keuze voor de regeling, uit de twee soorten.

In de solidaire premieregeling wordt de premie collectief belegd in zowel de opbouw als de uitkeringsfase. De rendementen en risico's worden naar de verschillende leeftijdscohorten toebedeeld. Op pensioendatum wordt het pensioenvermogen gebruikt voor een variabele pensioenuitkering. Deze stijgt bij goede resultaten, maar daalt als het tegenvalt. Door het spreiden van beleggingsrendementen over meerdere jaren wordt de fluctuatie van de pensioenuitkering zoveel mogelijk beperkt. In deze regeling wordt het persoonlijk pensioenvermogen gecombineerd met behoud van de collectieve en solidaire elementen uit de huidige pensioenregelingen. De belangrijkste hiervan is de verplichte solidariteitsreserve. Uit deze reserve is het mogelijk om pensioenvermogens en pensioenuitkeringen aan te vullen en risico's collectief te delen.

In de flexibele premieregeling wordt de premie individueel belegd. Het voor uitkeringen bestemde pensioenvermogen wordt op de pensioendatum gebruikt voor een vaste of variabele pensioenuitkering. De deelnemer kan op dat moment de pensioenuitvoerder kiezen als de eigen pensioenuitvoerder beide pensioenvormen niet aanbiedt. Binnen de flexibele pensioenregeling zijn de opbouw- en uitkeringsfase gescheiden. Het beleggingsbeleid wordt op basis van specifieke beleggingsmixen per leeftijdscohort vormgegeven (life-cycles). De mogelijkheid bestaat voor deelnemers om te kiezen voor een andere dan de bij hun leeftijd horende default life-cycle. Bij de flexibele premieregeling wordt door het spreiden van beleggingsrendementen over meerdere jaren fluctuatie zoveel mogelijk beperkt. De flexibele premieregeling kent een risicodelingsreserve die vergelijkbaar is met de solidariteitsreserve uit de solidaire premieregeling. Hierdoor is het mogelijk om bepaalde risico's in de uitkeringsfase collectief te delen.

3.2.2 Voorbereiden op de veranderingen door de Wtp

De veranderingen door de Wtp zijn complex en impactvol. Daarom werken we nauw samen met de cao-partijen om ons hierop voor te bereiden, met behoud van ieders rol en verantwoordelijkheid. Eerder hebben de cao-partijen aangegeven met Pensioenfonds Achmea als uitvoerder de Wtp in te willen gaan en een invaarverzoek te gaan doen. De cao-partijen zijn verantwoordelijk voor de belangrijkste keuzes rond de nieuwe Wtp-pensioenregeling en het invaren van bestaande rechten, vast te leggen in een transitieplan. Het bestuur is verantwoordelijk voor uitwerking van de nieuwe regeling, de zogenaamde opdrachtaanvaarding en implementatie. Voor dat laatste dient het bestuur een communicatie- en implementatieplan op te leveren.

Het bestuur werkt aan Wtp op basis van een projectstructuur (zie eerder) en een plan van aanpak. Ook is een externe programmamanager ingehuurd.

Eind 2023 werd duidelijk dat 1 januari 2026 als transitiedatum onhaalbaar was. Dit mede door vertraging in de besluitvorming door de cao-partijen over de toekomstige pensioenregeling. In overleg met de cao-partijen is toen 1 januari 2027 als beoogde transitiedatum vastgesteld. Intussen zijn de projectplanning en afspraken met de uitvoerders daarop aangepast. Ondanks dit uitstel blijft de druk op de planning groot om aan de wettelijke deadlines te kunnen voldoen.

In 2023 is door bestuur, commissies en werkgroepen, onder voorbehoud van door cao-partijen te maken keuzes, hard gewerkt aan oriënterende en/of beleidsmatige voorbereidingen voor Wtp op het terrein van onder meer evenwichtigheid, risicohouding, invaar risico, beleggings- en renterisicobeleid, life-cycle structuur en datakwaliteit. Voor datakwaliteit wordt een apart plan van aanpak uitgevoerd.

In het kader van Wtp heeft het bestuur in derde kwartaal 2023 besloten om het renterisico afdekkingsniveau van 80% voorlopig niet meer te verlagen (waarmee de dynamische staffel is verlaten). Hiermee is een belangrijke stap gezet in bescherming van de dekkingsgraad tot het invaarmoment. Het beleggingsbeleid blijft ook de komende tijd onderwerp van onderzoek in relatie tot de overgang naar Wtp.

Communicatie met onze deelnemers blijft ook een belangrijk aandachtspunt gezien de impact van Wtp. Ook afgelopen jaar is er op verschillende momenten en over verschillende onderwerpen gecommuniceerd. Hiervoor is onder meer een landingspagina op onze website ingericht. Het doel is om onze deelnemers de komende jaren zo goed mogelijk voor te bereiden op de transitie, zodat zij in staat zijn om op het juiste moment de benodigde acties te ondernemen.

De overgang op de Wtp blijft de komende jaren grote impact hebben op de tijdsbesteding van het bestuur, de organen en het bestuursbureau. Hetzelfde geldt de komende jaren voor onze uitvoerders. Wij onderhouden hierover korte communicatielijnen met onze uitvoerders. Zie ook 3.2.3 en 3.2.4.

In het verslagjaar zijn ook voorbereidingen getroffen voor de invoering van het bedrag ineens, waaronder vaststelling van een aangescherpt keuzebegeleidingsbeleid. De wetgeving hiervoor is opnieuw uitgesteld, deze keer tot een nader te bepalen datum.

3.2.3 Ontwikkeling van een nieuw administratiesysteem door APS voor de Wtp

We hebben onze administratie uitbesteed aan Achmea Pensioenservices (APS). In de gehele pensioensector gaan uitvoeringsorganisaties over op nieuwe administratiesystemen om aan de Wtp te voldoen. Dit zorgt voor nog meer druk op de transitie naar de Wtp. Onze pensioenregeling wordt sinds 2014 geadmistreerd in het administratiesysteem Maia. APS heeft in 2023 besloten Maia te vervangen door een nieuw administratiesysteem, AllVida. De bouw van en migratie naar het nieuwe systeem is door APS ondergebracht in het programma Wtp. In dit programma vindt ook de transitie naar regelingen onder de Wtp plaats. Tot het moment van transitie naar de nieuwe Wtp-regeling administreert APS onze regeling in Maia. Hiervoor heeft APS het contract met de leverancier van Maia (Keylane) verlengd tot 1-1-2028.

AllVida moet zorgen voor zo veel mogelijk digitale verwerking, lagere kosten voor klanten én een betere dienstverlening aan de deelnemer. Zo zijn bijvoorbeeld een nieuw deelnemersportaal en website, onderdeel van het programma. Op die nieuwe website zijn wij al in het najaar van 2023 overgegaan. Deze website draait op basis van het nieuwste platform waardoor deze sneller en responsiever is. Ook is de gebruiksvriendelijkheid vergroot op basis van de verbeterpunten bij de vorige website.

Onze migratie naar de Wtp-regeling staat gepland op 1 januari 2027. De voorbereiding van de migratie start begin 2025. Het bestuur volgt de voortgang bij APS met grote belangstelling. Samen met een aantal andere pensioenfondsen is een externe partij ingezet om de projectvoortgang te monitoren.

3.2.4 Overgang naar Wtp door Achmea IM

De impact van de Wtp op de operatie bij Achmea IM is minder ingrijpend dan bij APS, maar vraagt ook daar een forse implementatie inspanning. Het programma Implementatie Pensioenakkoord (IPA) is het interne programma van Achmea IM om de klanten en de eigen organisatie klaar te maken voor de transitie naar het nieuwe pensioenakkoord en om klanttransities uit te voeren. Binnen het project wordt het bedieningsmodel van Achmea IM in lijn gebracht met de Wtp. De administratie en rapportages worden aangepast zodat deze aansluiten op eisen van de Wtp. Parallel aan het IPA-programma vindt bij Achmea IM het transformatieprogramma Ithaka plaats. Daarbij gaan operationele werkzaamheden uitbesteed worden met het oog op een toekomstbestendige dienstverlening. De uitvoering van de Wtp via het programma IPA bij Achmea IM wordt hierdoor niet direct beïnvloed.

3.3 De financiële positie van Pensioenfonds Achmea is goed

3.3.1 Lichte daling van de dekkingsgraad ondanks positieve beleggingsresultaten

De financiële markten in 2023 hadden verschillende effecten op de dekkingsgraad. Aan de ene kant stegen de wereldwijde aandelenmarkten sterk en bereikten bijna de recordhoogtes van eind 2021. Ook vastrentende waarden lieten door dalende rentes in de laatste maanden van het jaar en door dalende risico opslagen goede rendementen zien. De positieve rendementen van aandelen en vastrentende waarden zorgden voor een stijging van de dekkingsgraad. Echter de dalende rente leidde samen met indexatie tot een toename van de toekomstige pensioenverplichtingen, waardoor de dekkingsgraad per saldo licht daalde.

Het beleggingsresultaat bedroeg in 2023 8,6% van het belegd vermogen inclusief overlays. Maar werd dus deels tenietgedaan door de gestegen verplichtingen en de toegekende indexatie van 2,95% per 1 januari 2024. Hiermee is in totaal 13,77% aan indexatie toegekend over de afgelopen twee jaar.

Eind december 2023 was de actuele dekkingsgraad 132,6% (2022: 133,3%). De beleidsdekkingsgraad bedraagt 137,5% eind 2023 (2022: 139,4%).

In "7 Financiële paragraaf" staat de ontwikkeling van de dekkingsgraden over de afgelopen jaren.

3.3.2 Effecten van de nieuwe parameters in 2023

Wij waarderen de pensioenverplichtingen vanaf 1 januari 2023 op basis van de UFR2023. Deze nieuwe UFR-methodiek leidt tot lagere rentes. Dit leidt in principe tot een hogere technische voorziening en daarmee tot een daling van de dekkingsgraad. Begin januari daalde daarom de dekkingsgraad ongeveer 0,5%-punt ten opzichte van eind 2022.

De UFR2023 is een gevolg van de aanbevelingen van de commissie Parameters. De UFR2023-methodiek gebruikt de marktrentecurve tot en met 50 jaar volledig. Vanaf de 50-jaars looptijd geldt een extrapolatie die uitgaat van actuele marktdata. Dit komt in feite neer op het overstappen naar de marktrentecurve. DNB heeft de nieuwe rekenrentemethodiek, in lijn met de aanbevelingen van de commissie Parameters, per 1 januari 2023 direct ingevoerd. Door deze aanpassing steeg de technische voorziening op 1 januari 2023, omdat toekomstige verplichtingen worden gewaardeerd met een lagere rente. Hierdoor daalde de dekkingsgraad op die datum. De stijging van de rente in januari 2023 compenseerde dit effect bijna volledig, waardoor de dekkingsgraad eind januari nagenoeg gelijk was als eind 2022.

Een andere aanbeveling van de commissie Parameters was om te rekenen met lagere voorgeschreven rendementen. Deze hebben direct effect op de pensioenpremies met ingang van 2024. Om te voorkomen dat de premies in aanloop naar de Wtp-transitie zouden stijgen, gaf DNB eenmalig de mogelijkheid om de rente als basis voor de premie vast te zetten op 30-9-2023. Met als voorwaarde dat de premie 2024 niet daalt ten opzichte van 2023 bij een gelijk opbouwpercentage. Het bestuur maakte gebruik van deze mogelijkheid mede gezien de hoogte van de premiedekkingsgraad.

3.3.3 Beheersing van de uitvoerings- en vermogensbeheerkosten

Het bestuur besteedt veel aandacht aan de hoogte en de noodzaak van de kosten. Omdat deze op de lange termijn grote invloed hebben op het pensioenresultaat.

Ieder jaar vergelijken we de kosten met andere fondsen. De vergelijking gaat steeds over het voorgaande jaar op basis van de gepubliceerde cijfers over dat jaar. De laatste kostenvergelijking is gedaan over 2022. We kijken hierbij naar twee groepen pensioenfondsen. Een groep betreft pensioenfondsen uit de financiële dienstverlening. En de andere groep bevat fondsen met een vergelijkbaar aantal deelnemers en belegd vermogen.

Over 2022 waren onze uitvoeringskosten per deelnemer (€ 227) lager dan het gemiddelde van beide vergelijkingsgroepen (€ 294 en € 309). Onze uitvoeringskosten waren ook in 2021 lager dan onze benchmark. Het bestuur vindt de kosten uitlegbaar en verklaarbaar op basis van het aantal deelnemers en regelingen, de complexiteit van de regelingen en het serviceniveau aan de deelnemers. De gemaakte beleggingskosten drukken het portefeuillerendement voor alle deelnemers in gelijk mate, daarmee zijn deze kosten evenwichtig voor alle deelnemersgroepen. Daarom vindt het bestuur de hoogte van de uitvoeringskosten acceptabel.

Onze vermogensbeheerkosten zijn met 55 basispunten in 2022 iets hoger dan het gemiddelde van de eerste benchmarkgroep (50 basispunten). En vrijwel gelijk aan het gemiddelde van de tweede benchmarkgroep (57 basispunten). Onze vermogensbeheerkosten stegen ten opzichte van de afgelopen jaren. Dit komt door de stijgende allocatie naar illiquide en ook duurder beleggingscategorieën. Deze categorieën, zoals private equity, infrastructuur en vastgoed, verbeteren het risico-rendementsprofiel van onze beleggingsportefeuille. Dat rechtvaardigt deze kostentoeename.

In paragraaf "6 Kosten voor de uitvoering van de pensioenregeling" is meer informatie opgenomen over de opbouw van de kosten en de benchmarkvergelijking. Een gedetailleerde analyse van het gerealiseerde resultaat is opgenomen in "7 Financiële paragraaf".

3.4 Verdere ontwikkeling verantwoord beleggen inclusief klimaatbeleid

We vinden dat onze verantwoordelijkheid verder gaat dan een financiële risico-rendementsafweging. Als belegger kunnen we invloed uitoefenen op het beleid van bedrijven en landen waarin we investeren. We zien het als een verantwoordelijkheid om daar vorm en inhoud aan te geven. Daarom besteden we veel aandacht aan maatschappelijk verantwoord beleggen. Het is onze overtuiging dat ESG-integratie op de langere termijn een positief effect heeft op het risico-rendementsprofiel van onze beleggingsportefeuille. Onder ESG-integratie verstaan we het structureel meenemen van milieu ("Environment"), sociale aspecten ("Social") en goed bestuur ("Governance") in ons beleggingsproces.

Ons normenkader bestaat uit:

- De internationale uitgangspunten van het VN Global Compact.
- De OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen.
- De VN Guiding Principles on Business and Human Rights.

Het VN Global Compact is afgeleid van internationaal geaccepteerde verdragen zoals de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en de principes van de International Labour Organisation (ILO). Het VN Global Compact verlangt van bedrijven dat zij, binnen hun invloedssfeer, de kernwaarden op het gebied van mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anticorruptie respecteren, ondersteunen en uitoefenen.

Het bestuur schenkt extra aandacht aan vijf maatschappelijke thema's dicht bij onze identiteit:

- Mensenrechten
- Natuur & milieu
- Gezondheid
- Klimaatverandering
- Arbeidsnormen

We hebben de resultaten van MVB-deelnemersonderzoek geëvalueerd

In de eerste helft van 2023 hielden we een maatschappelijk verantwoord beleggen enquête onder onze deelnemers. Uit de antwoorden van de uitvraag komt naar voren dat de overgrote meerderheid (81%) positief of zeer positief is over onze MVB-aanpak. Daarnaast vindt 61% van de respondenten de inzet op MVB voldoende, terwijl 23% aangeeft dat er nog wel een tandje bijgezet mag worden. Dit sluit aan bij ons doel om MVB verder te blijven ontwikkelen.

Qua thematische focus staat mensenrechten bovenaan, daarna natuur & milieu. Gezondheid komt op de derde plaats, gevolgd door klimaatverandering, en arbeidsnormen. Daarnaast geven deelnemers specifiek gevraagd aan dat Pensioenfonds Achmea niet moet investeren in controversiële wapens, tabak, bont, gokken en pornografie. In de eerste twee categorieën wordt al niet belegd door Pensioenfonds Achmea. Omdat de laatste drie categorieën uiterst beperkt voorkomen in onze portefeuille en omdat formele uitsluiting daarvan erg duur en deels niet mogelijk is (vanwege de fondsstructuur bij high yield), heeft het bestuur besloten hier geen invulling aan te geven.

Wel vragen wij de beheerder van de high yield portefeuille om gokken uit te sluiten.

Tot slot hebben onze deelnemers aangegeven dat kinderarbeid en corruptie een absolute 'no go' zijn. Dit ondervangen we al (deels) door ons normatieve engagement programma en het uitsluitingsbeleid. Ook is het thema uiterst geschikt voor thematische engagement gericht op sectoren met een hoog risico op betrokkenheid bij kinderarbeid. Zo nemen wij momenteel deel aan een engagementthema over arbeidsomstandigheden in de toeleveringsketen van de voedingsmiddelenindustrie. In het maatschappelijk verantwoord beleggen-halfjaarverslag rapporteren wij hierover.

We breiden het best in class beleid uit

Sinds 2020 voeren we een best in class beleid voor het wereldwijd ontwikkelde landen aandelenmandaat. Dit is gericht op het volgen van de best-in-class (customized) MSCI World DC index. Dit houdt in dat we bedrijven met een ESG-rating B of CCC uitsluiten. In 2023 besloten we om dit beleid uit te breiden naar onze bedrijfsobligatie portefeuilles beheerd door managers M&G en Robeco. Ook hier sluiten we nu ondernemingen uit met een MSCI ESG-rating van B of CCC.

We hebben verdere stappen gezet in de implementatie van ons klimaatbeleid

In 2021 hebben we een klimaatrisicoanalyse uitgevoerd. Hierbij hebben we in kaart gebracht welke portefeuilles de hoogste blootstelling hebben naar klimaatrisico's. Op basis van deze risicoanalyse hebben we doelstellingen geformuleerd. Deze doelstellingen hebben we opgenomen in ons maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid.

Een van de doelen is het verlagen van onze CO₂-blootstelling. We gebruiken hiervoor het reductiepad van de Climate Transition Benchmark (CTB) om de CO₂-blootstelling van onze liquide beleggingen te verlagen. De CTB gaat uit van een CO₂-reductie van 48% in 2025, 64% in 2030 en 100% in 2050. Dit ten opzichte van de stand van de generieke benchmark ultimo 2020. Verder houden de doelstellingen in dat:

- We de CO₂-blootstelling van onze liquide portefeuilles meten en hierover rapporteren in onze MVB-halfjaarrapportage. Ook zetten we de uitstoot af tegen onze historische uitstoot en het CTB-reductiepad.
- We op termijn niet meer willen beleggen in bedrijven met een hoge CO₂-voetafdruk, die geen gedegen transitieplan hebben.
- De afspraken over de CO₂-reductiedoelstellingen zijn vastgelegd in de mandaatrichtlijnen van de betreffende managers.
- We legden vast dat minimaal 3% binnen de staatsobligatieportefeuille in groene staatsobligaties moet worden belegd.
- Voor aandelen wereld en de bedrijfsobligaties is vastgelegd dat ondernemingen met de slechtste ESG-scores worden uitgesloten.
- We de mogelijkheden onderzoeken om de fysieke klimaatrisico's in kaart te brengen en te mitigeren.

De CO2-uitstoot van wereldwijde aandelen in 2023 is gedaald. De totale reductie ultimo 2023 ligt net boven de reductiedoelstellingen. De CO2-bijdrage van de aandelen opkomende markten portefeuille is gestegen, terwijl de CO2-bijdrage van onze vastrentende waardenportefeuille constant is. Hiermee voldoet de totale liquide beleggingsportefeuille ultimo 2023 aan de CO2-reductiedoelstelling.

We voeren gesprekken met partijen om tot afspraken te komen over de realisatie van de reductiedoelstellingen. Het streven hierbij is concreet vastleggen van 30% daling CO2 intensiteit in jaar 1 en vervolgens een 7% jaar op jaar afname. Daarbij wordt vooralsnog geprobeerd om via uitsluitingen het reductiedoel te bereiken onder handhaving van de benchmark. Ook engagement is in scope. Binnen de Achmea IM fondsen voor high yield en aandelen opkomende markten zijn al concrete doelstellingen vastgelegd in de fondsvoorwaarden.

Afgelopen jaar stegen we in de VBDO-benchmark

Nadat we in 2022 op de 30e plaats stonden, stegen we in 2023 naar de 19e plaats in de VBDO-benchmark. Op alle onderdelen nam de score toe. Dit weerspiegelt de inspanning van het bestuur op het terrein van verantwoord beleggen. Afgelopen jaar pakten we onder andere de verbeterpunten uit 2022 op. Verder is ons klimaatbeleid verder gespecificeerd en scoorden we meer punten voor stembeleid. Ook komend jaar kijken we naar de mogelijkheden om verder te verbeteren met de terugkoppeling van VBDO.

We voldoen aan het IMVB-convenant

Met meer dan 70 pensioenfondsen participeerden we in het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB) Convenant, ondertekend met NGO's en de Nederlandse overheid. Hiermee committeren wij ons om rekening te houden met de OESO-richtlijnen en de VN Guiding Principles on Business and Human Rights in het beleggingsproces. Wij voldoen aan de vereisten die voortvloeien uit het IMVB-convenant voor Pensioenfondsen. Het convenant is ingegaan per 2019 en is afgelopen per 31 december 2022. Ondanks dat het IMVB-convenant voor Pensioenfondsen is afgelopen, blijven we voldoen aan de genoemde normen en richtlijnen.

We voldoen aan Europese duurzaamheidswetgeving (SFDR & Taxonomieverordening)

Het voldoen aan Europese duurzaamheidswetgeving is de komende jaren een belangrijk onderwerp voor Pensioenfonds Achmea. We zijn onder advisering van onze fiduciaire uitvoerder op beleggingsterrein compliant met de EU Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR), die inging op 10 maart 2021. De vervolgstappen waaraan we in 2023 moesten voldoen, zijn gerealiseerd. Concreet betreft dit de verplichtingen vanuit level 1 en 2.

De SFDR-wetgeving vraagt om meer transparantie over duurzaamheid en de toepassing daarvan in het beleggingsbeleid. Onze pensioenregeling is gekwalificeerd als SFDR art. 8. Dit betekent dat wij ecologische en/of sociale kenmerken promoten, zoals het voeren van dialogen met normschenders en het reduceren van de CO2-voetafdruk van onze beleggingsportefeuille. Vanaf juni 2023 rapporteren we volgens SFDR-richtlijnen over de impact van onze beleggingen op mens en milieu. De wetgever wordt in de toekomst steeds specifiekter waar het gaat om richtlijnen voor transparantie. Daarom werken we verder om te blijven voldoen aan de transparantieplichtingen vanuit de duurzaamheidswetgeving.

In "5.4 De elementen van ons maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid" is beschreven hoe er invulling wordt gegeven aan het maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid en de ESG-thema's.

3.5 De waardering van onze deelnemers blijft op een hoog niveau

3.5.1 Dit blijkt uit het deelnemersonderzoek in 2023

Wij voeren doorlopend klanttevredenheidsonderzoek uit. Hierin gaven de deelnemers in 2023 gemiddeld het cijfer 8 aan Pensioenfonds Achmea. Ook meten we de waardering voor verschillende communicatie-uitingen. Een belangrijk instrument is ons pensioenportaal. We stimuleren actief het bezoek aan het portaal en het gebruik maken van de mogelijkheden zoals de pensioenplanner en het online pensioneren. Deelnemers geven het portaal ook dit jaar gemiddeld het cijfer 8. Omdat we sturen op digitalisering, neemt het aantal contacten met onze pensioendesk af. Ondanks dat is het een belangrijk en gewaardeerd onderdeel van onze dienstverlening en dat zal ook zo blijven. Het contact met de pensioendesk waardeerden de deelnemers in 2023 gemiddeld met een 8,2.

3.5.2 We stelden een nieuw communicatiebeleidsplan en beleid keuzebegeleiding vast

In het plan worden visie, communicatiedoelstellingen en communicatiestrategie voor de jaren 2024 tot en met 2027 beschreven. Dit zijn de vastgelegde communicatiedoelstellingen:

- De deelnemer staat centraal.
- De deelnemer is pensioenbewust.
- De deelnemer neemt regie over zijn eigen pensioen.
- De deelnemer is tevreden en heeft vertrouwen in Pensioenfonds Achmea.

In het plan is een hoofdstuk 'Onderweg naar nieuw pensioen' opgenomen. Dit gaat specifiek over de communicatiestrategie van de transitie naar een Wtp-regeling.

Het bestuur heeft ook het beleid voor keuzebegeleiding vastgesteld. Dit beleid is, in overeenstemming met de eis van de Wtp, ingegaan per 1 juli 2023. Aan de basis van dit beleid ligt de volgende ambitie voor keuzebegeleiding: 'Onze ambitie is om vanuit onze verantwoordelijkheid voor onze deelnemers, ze te begeleiden bij het met vertrouwen maken van weloverwogen, passende keuzes binnen onze pensioenregeling waarop ze achteraf tevreden terugkijken.' We zetten een breed palet aan middelen, online en offline, in om deelnemers te begeleiden in hun keuzes. Het hart van de keuzebegeleiding is ons persoonlijke portaal 'Mijn pensioen'.

3.5.3 We communiceren steeds meer digitaal

In 2023 verstuurdde we 5 digitale nieuwsbrieven naar alle doelgroepen. We ontvangen er veel positieve reacties op. Het percentage e-mailadressen van gewezen deelnemers is toegenomen. Inmiddels hebben we van de helft van deze doelgroep een e-mailadres.

We hebben de digitale communicatie die gericht is op specifieke doelgroepen uitgebreid. Zo sturen we specifieke informatie naar jonge (nieuwe) deelnemers drie keer in plaats van twee keer per jaar. Ook hebben we een 'nieuwjaarsmailing' ontwikkeld waarmee we de groep die in de regel wat minder met pensioen bezig is (langer dan een jaar in dienst en jonger dan 60) willen activeren. Verder hebben we in 2023 onze website vernieuwd. Deze draait nu op een nieuw platform bij onze uitvoerder APS. Daarmee zijn we klaar voor de communicatie over de Wtp-regeling, onder meer omdat de website responsiever is.

3.5.4 We hebben uitgebreid gecommuniceerd over het nieuwe pensioencontract

In 2023 hebben we in onze communicatie veel aandacht besteed aan de ontwikkelingen rondom het nieuwe pensioencontract. We hebben onze deelnemers geïnformeerd over de algemene ontwikkelingen, maar ook over specifieke onderdelen zoals het 'bedrag ineens'. In al onze communicatie hebben we deelnemers geleid naar de onze website: www.pensioenfondsachmea.nl/de-pensioenregeling/nieuw-pensioenstelsel. Hier brengen we voor onze deelnemers en pensioengerechtigden alle informatie over de Wtp bij elkaar. De landingspagina actualiseren we regelmatig en daarover informeerden we deelnemers en pensioengerechtigden. In het najaar hebben we een uitgebreide Q&A over de Wtp geplaatst.

3.6 We voldoen aan de eisen vanuit ons extern toezicht

3.6.1 Eind 2023 voerden we de eigenrisicobeoordeling opnieuw uit

Minimaal eens per drie jaar, of bij impactvolle ontwikkelingen, voert ons pensioenfonds een eigenrisicobeoordeling uit. Eind 2023 is weer een nieuwe eigenrisicobeoordeling uitgevoerd. In de risicobeoordeling is naast de vijf strategische risico's ook aandacht voor de nieuwe en opkomende risico's voor ons pensioenfonds.

De introductie van de eigenrisicobeoordeling komt voort uit de Richtlijn IORP II. Met ingang van 2019 zijn pensioenfondsen verplicht om in het kader van het risicobeheer:

- Een eigenrisicobeoordeling uit te voeren
- De resultaten hiervan schriftelijk vast te leggen
- De schriftelijke vastlegging ervan met de Nederlandsche Bank (DNB) te delen

De eigenrisicobeoordeling voerden we in 2023 uit op basis van het servicedocument van de Pensioenfederatie en voldoet aan de normen vanuit wet- en regelgeving. De uitkomst is dat Pensioenfonds Achmea de belangrijkste risico's in voldoende mate beheerst.

3.6.2 Het bestuur overlegt op constructieve wijze met De Nederlandsche Bank

De Nederlandsche Bank (DNB) houdt toezicht op de naleving van de pensioenregelgeving door pensioenfondsen. In 2023 hebben we meegewerkt aan de volgende sector brede onderzoeken van DNB:

- Vragenlijst governance, gedrag, cultuur en risicomanagement
- Vragenlijst beheersing van financiële risico's
- Vragenlijst informatiebeveiliging
- Vragenlijst operationele risico's
- Vragenlijst integriteit
- Vragenlijst Wtp
- Selfassessment ESG-pensioenfondsen
- Uitvraag woninghypotheken

Dit waren allemaal sectorbrede routineonderzoeken. Bij de vragenlijst Wtp zijn naar aanleiding van de beantwoording aanvullende vragen gesteld door onze toezichthouder. Die betroffen met name inzicht in de voortgang op het Wtp-traject en hebben niet tot materiële issues geleid.

3.6.3 We werken mee aan onderzoeken van de Autoriteit Financiële Markten

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is de toezichthouder die zich concentreert op het gedragstoezicht op pensioenfondsen en op de communicatie van pensioenfondsen. In ons communicatiebeleid houden we rekening met geldende wet- en regelgeving en de beleidsregels voor communicatie van de AFM.

In het verslagjaar hebben we meegewerkt aan twee informatieverzoeken van AFM:

- Duurzaamheid in de financiële sector, beter bekend als Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR).
- Vragenlijst niet (tijdig) verstrekte UPO's.

Het eerste onderzoek betreft een sectorbreed routineonderzoek, dat niet heeft geleid tot aanvullende materiële vragen van onze toezichthouder.

Daarnaast heeft ons fonds een vragenlijst niet (tijdig) verstrekte UPO's beantwoord. Dit naar aanleiding van een fout in de eerder door ons ingediende AFM Toezichtrapportage tweede pijlerpensioen 2019. Op basis van een nadere analyse concluderen wij dat het aantal niet verstrekte UPO's veel beperkter is dan eerder gerapporteerd. In de gevallen waar geen UPO's verstrekt zijn, heeft dit ook een terechte reden. Dit is zo toegelicht in de vragenlijst en de toezichthouder heeft geen aanvullende vragen meer gesteld.

3.6.4 De relevante wet- en regelgeving leven we na

We kennen de relevante wetten en regels, geven daar invulling aan en bewaken de tijdige naleving ervan. In 2023 is de Wtp in werking getreden en zijn we verdergegaan met de eisen die voortvloeien uit de EU Informatieverschaffingsverordening, ook bekend als Sustainable Finance Disclosure Regulations (SFDR). Dit jaar zijn opnieuw een aantal belangrijke wetsvoorstellen uitgesteld, waaronder de Wet herziening bedrag ineens en de Wet verdeling pensioen bij scheiding. Ontwikkelingen in de wet- en regelgeving monitoren we zorgvuldig, zodat de impact tijdig duidelijk is en we tijdig zorgdragen voor de implementatie ervan.

De SFDR is sinds 2021 van toepassing. De verordening brengt met zich mee dat we onze deelnemers uitgebreid informeren over ESG-gerelateerde onderdelen, waaronder het beleid voor de integratie van duurzaamheidsrisico's. Onze pensioenregeling classificeren we als een artikel 8 pensioenregeling. Dit betekent binnen de SFDR dat onze pensioenregeling 'ecologische of sociale kenmerken promoot'. In paragraaf 5.5 en bijlage 2 lichten we de mate waarin aan de ecologische en sociale kenmerken is voldaan verder toe. Dit als onderdeel van de verplichtingen vanuit SFDR Level 2.

Overeenkomstig artikel 96 van de Pensioenwet vermelden we dat in het verslagjaar:

- Op ons fonds in 2023 geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd.
- Aan ons fonds in 2023 geen aanwijzing als bedoeld in artikel 171 van de Pensioenwet is gegeven.
- Bij ons fonds in 2023 geen bewindvoerder als bedoeld in artikel 173 van de Pensioenwet is aangesteld.

Tenslotte voldoen we aan de Gedragslijn Verwerking persoonsgegevens pensioenfondsen.

3.6.5 Pensioenfonds Achmea voldoet aan de Code Pensioenfondsen

Binnen de pensioensector kennen we de Code Pensioenfondsen. De Code bestaat uit de acht thema's waar goed pensioenfondsbestuur om draait: 'Vertrouwen waarmaken', 'Verantwoordelijkheid nemen', 'Integer handelen', 'Kwaliteit nastreven', 'Zorgvuldig benoemen', 'Gepast belonen', 'Toezicht houden en inspraak waarborgen' en 'Transparantie bevorderen'.

De Code Pensioenfondsen is verankerd in de Pensioenwet. De normen van de Code Pensioenfondsen zijn een aanvulling op wet- en regelgeving. Afwijken van de Code is mogelijk mits gemotiveerd volgens het "pas toe of leg uit-beginsel".

We voldoen aan de normen uit de Code Pensioenfondsen

Onze governance is in overeenstemming met de Code en we handelen in overeenstemming met de normen uit de Code. Vanaf 1 januari 2024 geldt er een nieuwe Code Pensioenfondsen. De implementatietermijn is 1 jaar. Gedurende dit jaar beoordelen we de nieuwe code en in het bestuursverslag 2024 rapporteren we hierover.

3.7 Bestuur en governance

3.7.1 We streven naar een samenstelling van de organen volgens ons diversiteitsbeleid

Het bestuur streeft naar diversiteit binnen de fondsorganen. De afgelopen jaren heeft het bestuur extra aandacht besteed aan de versterking van de man/vrouwverhouding en de leeftijdsdiversiteit bij de afwegingen van beschikbare posities. Het bestuur wil de komende jaren meer aandacht geven aan culturele diversiteit binnen de organen van het pensioenfonds.

Diversiteit zien we als een aspect van geschiktheid, samen met de juiste deskundigheid en vaardigheden. Het streven is dat het bestuur en het verantwoordingsorgaan zoveel mogelijk een afspiegeling vormen van het deelnemersbestand, waardoor alle belanghebbenden zich evenwichtig vertegenwoordigd weten.

Bij de samenstelling en opvolging houden we daarom zo veel mogelijk rekening met opleiding, achtergrond, persoonlijkheid, vaardigheden, culturen, zienswijzen, geslacht en leeftijd. Bijvoorbeeld door in vacatureteksten de relevante diversiteitsuitgangspunten terug te laten komen. In geval van nieuwe vacatures kijkt het bestuur naast diversiteit naar complementariteit, deskundigheid en continuïteit.

Per einde verslagjaar:

- Bestond het bestuur uit zes mannelijke en vier vrouwelijke bestuurders, waaronder een toehoorder. Een bestuurder was jonger dan veertig jaar en twee bestuurders zijn gepensioneerd.
- Bestond het verantwoordingsorgaan uit twee vrouwelijke en acht mannelijke VO-leden. Hiervan waren twee VO-leden jonger dan veertig jaar en drie VO-leden zijn gepensioneerd.
- Bestond de raad van toezicht uit twee mannelijke en een vrouwelijke toezichthouder.

3.7.2 Geschiktheid van bestuursleden wordt jaarlijks getoetst

Ten behoeve van deskundigheidsbevordering is er een geschiktheidsplan opgesteld. Toetsing van de geschiktheid vindt plaats voor de aandachtsgebieden zoals deze volgen uit de herziene Beleidsregel geschiktheid 2012, te weten:

- Bestuur, organisatie en communicatie.
- Producten, diensten en markten waarop het pensioenfonds actief is.
- Beheerste en integere bedrijfsvoering.
- Evenwichtige en consistente besluitvorming.
- Voldoende tijd.

De geschiktheid wordt jaarlijks getoetst, zowel voor individuele bestuursleden als voor het bestuur als geheel. Het geschiktheidsplan is in 2023 geactualiseerd met de nieuwe Beleidsregel Geschiktheid van DNB en AFM, door DNB aangegeven aandachtspunten in het kader van Wtp, Code Pensioenfondsen 2024 en het servicedocument 'Besturen van een pensioenfonds' van de Pensioenfederatie. Door de update blijft het plan voldoen aan de geldende wet- en regelgeving. Onder andere zijn de persoonlijke competenties van bestuursleden geïnventariseerd en toegevoegd. De uitkomsten zijn vastgelegd in de geschiktheidsmatrix.

Jaarlijks zijn er individuele evaluatiegesprekken met alle bestuursleden. Hierbij worden de geschiktheid en de opleidingsbehoefte besproken. Naast het individueel volgen van opleidingen en bijwonen van seminars waren er in 2023 in het kader van geschiktheidsbevordering meerdere gezamenlijke kennissessies. Deze gingen onder andere over keuzebegeleiding, invaren en de mogelijkheden tot dekkingsgraadbescherming bij invaren.

De wijze waarop het bestuur de eigen geschiktheid en deskundigheid periodiek bespreekt, draagt bij aan het in stand houden van een geschikt, divers en complementair bestuur. We kennen een actief werving- en selectiebeleid, goed werkend opleidingsplan voor nieuwe bestuursleden, hebben goed zicht op de komende vacatures en koppelen ervaren bestuursleden aan nieuwe bestuursleden.

Naast toetsing door het bestuur worden benoemingen getoetst door de raad van toezicht en door DNB.

3.7.3 Jaarlijks doen we een bestuurlijke evaluatie

Jaarlijks evalueert het bestuur haar eigen functioneren op zowel collectief als op individueel niveau. Hiervoor gebruikt het bestuur de individueel ingevulde vragenlijsten, de opgehaalde feedback van de organen en het bestuursbureau en de gevoerde individuele gesprekken. In een gezamenlijke sessie worden de uitkomsten en eventuele aandachtspunten besproken. In het verslagjaar heeft de bestuurlijke zelfevaluatie in de meer klassieke vorm plaatsgevonden. Het bestuur heeft met de verzamelde informatie stilgestaan bij onderwerpen zoals geschiktheid en diversiteit, tijdsbesteding, cultuur, vergaderdynamiek en evenwichtige belangenafweging. De belangrijkste conclusie is dat het bestuur een open en integere cultuur ervaart. Bestuursleden voelen alle vrijheid om in vertrouwen de standpunten te bespreken met respect voor elkaars zienswijze en waarbij veel aandacht is voor evenwichtigheid van de te nemen besluiten. Voor 2024 ziet het bestuur als aandachtspunt de complexe besluitvorming rond de Wtp.

3.8 Ons beloningsbeleid is passend en voldoet aan de wet

We hebben een beheerst, duurzaam en transparant beloningsbeleid dat voldoet aan SFDR, de Pensioenwet en de Code Pensioenfondsen. Ook is het beloningsbeleid in overeenstemming met onze doelstellingen en ambities. Ons beleid moedigt namelijk niet aan tot het nemen van meer risico's (waaronder duurzaamheidsrisico's) dan voor ons aanvaardbaar is en draagt bij aan het voorkomen van perverse prikkels voor direct betrokkenen én uitbestedingspartners. Er is sprake van een doeltreffende governance ten aanzien van het beloningsbeleid en het toezicht daarop.

Doelgroep van het beloningsbeleid

Het beloningsbeleid is van toepassing op de volgende bij Pensioenfonds Achmea betrokken personen of bedrijven:

- Leden van het bestuur en het verantwoordingsorgaan (VO) namens pensioengerechtigden
- Externe bestuursleden
- Leden van de raad van toezicht
- Dienstverleners, voor zover niet bij wet uitgesloten zoals vermogensbeheerders die vallen onder het Europees toezicht

Pensioenfonds Achmea heeft geen medewerkers in dienst. De leden van het bestuur en het VO die in dienst zijn van Achmea ontvangen geen beloning vanuit Pensioenfonds Achmea. Zij combineren hun lidmaatschap aan het bestuur of het VO met hun reguliere baan en worden beloond volgens het arbeidsvoorwaardenbeleid van Achmea. Dit laatste geldt ook voor de medewerkers van het bestuursbureau.

Criteria voor het beloningsbeleid

In het kader van de wettelijke eisen voor een beheerst beloningsbeleid heeft het bestuur van Pensioenfonds Achmea, de volgende criteria vastgesteld:

- De beloningen zijn in overeenstemming met onze doelstellingen en de lange termijn belangen en mogen geen afbreuk doen aan de financiële stabiliteit of prudent bestuur van ons fonds.
- De beloning en/of een eventuele (onkosten)vergoeding staat in redelijke verhouding tot de gedragen verantwoordelijkheid, de aan de functie gestelde (geschiktheids)eisen en het tijdsbeslag. Bij tussentijds ontslag wordt geen ontslagvergoeding door ons fonds verstrekt.
- Er is in beginsel geen sprake van beloningen en/of (onkosten)vergoedingen die gerelateerd zijn aan de financiële resultaten van Pensioenfonds Achmea. Eventuele negatieve prikkelwerking willen we vanuit Pensioenfonds Achmea voorkomen.
- Voor de externe bestuurder en de leden van de raad van toezicht gelden de volgende aanvullende criteria:
 - o De hoogte van de beloning is zo dat financieel belang een kritische opstelling niet in de weg staat.
 - o De beloning extern is getoetst en marktconform. De vergoeding is gemaximeerd op 90% van de Wet normering topinkomens.

Voor de uitbesteding gelden nog de volgende aanvullende criteria:

- Een beoordeling van het beloningsbeleid is een vast onderdeel bij de selectie van uitbestedingspartijen.
- In contractafspraken worden afspraken over de te hanteren vergoedingen vastgelegd.

Het bestuur kan jaarlijks per 1 januari besluiten om de vacatievergoedingen te indexeren. Als richtsnoer hanteert het bestuur de cao-loonstijging van Achmea. Verder houdt het bestuur rekening met de prijsinflatie en de financiële situatie van Pensioenfonds Achmea.

Driejaarlijks evalueert en waar nodig actualiseert het bestuur het beleid voor beloningen. Bij belangrijke tussentijdse wijzigingen actualiseren we het beloningsbeleid direct. Dit beleid is voor het laatst vastgesteld in de bestuursvergadering van 3 november 2022.

4 PENSIOENPARAGRAAF

4.1 Pensioenregeling

Het doel van ons fonds is om ouderdomspensioen en partner- en wezenpensioen te verzorgen voor deelnemers en gewezen deelnemers respectievelijk hun nabestaanden. Pensioenaanspraken worden opgebouwd volgens het geïndexeerd middelloonsysteem. De bijdrage van de deelnemers wordt berekend als een percentage van de pensioengrondslag en door de aangesloten werkgevers ingehouden op het salaris. Financiering van de regeling vindt plaats op basis van een collectief beschikbare premie, betaald door de werkgevers die bij ons fonds zijn aangesloten (Achmea Interne Diensten N.V., InShared Nederland B.V., InShared Holding B.V., Achmea B.V.). Vanaf 1 mei 2023 heeft ook de Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds zich aangesloten bij Pensioenfonds Achmea.

De basis voor de pensioenregeling is de pensioenparagraaf uit de Achmea-cao. Dit wordt ook de pensioenovereenkomst genoemd. De pensioenovereenkomst is verder vastgelegd in het pensioenreglement. Het pensioenreglement voldoet aan de bepalingen van de Pensioenwet en andere van toepassing zijnde wet- en regelgeving.

4.2 Premiebeleid

Met de aangesloten werkgevers is een CDC-regeling overeengekomen, waarbij de premie is gebaseerd op de fondsgrondslagen. Het bestuur stelt op basis van de beschikbare premie jaarlijks het opbouwpercentage vast. In de premie zijn opslagen opgenomen voor de uitvoeringskosten en de instandhouding van het vereist eigen vermogen. De ontvangen premie over 2023 bedroeg € 197,4 miljoen (2022: € 226,1 miljoen) en is gelijk aan de gedempte kostendeekkende premie met een minimale premiedekkingsgraad van 100% berekend op de rentetermijnstructuur van 30 september van het voorafgaande jaar.

4.3 Toeslagverlening

Het bestuur besloot tot een toeslag per 1 januari 2024 van 2,95%

Pensioenfonds Achmea kent een voorwaardelijk toeslagbeleid, waarbij we streven naar een verhoging van de pensioenen op 1 januari volgens de prijsindex (afgeleid) en rekening houdend met de regels van het toekomst bestendig indexeren. De doelstelling hierbij is een waardevast pensioen voor de deelnemers en pensioengerechtigden. De toekomstbestendige toeslag is afhankelijk van:

- de jaarlijkse stijging van de afgeleide prijsindex voor gezinsconsumptie van eind oktober (CPI afgeleid)
- en van de beleidsdekkingsgraad van 30 september

beide voorafgaand aan het indexatiemoment. De regels hiervoor zijn, rekening houdend met het FTK, vastgelegd in de actuariële en bedrijfstechnische nota. Jaarlijks besluit het bestuur over het verlenen van een toeslag. Hiermee worden de opgebouwde pensioenaanspraken en de ingegane pensioenen verhoogd. De lasten van de toeslag komen ten laste van het resultaat van het jaar waarin het indexatiebesluit is genomen.

Het CBS is overgestapt op een nieuwe methode voor berekening van het CPI

Vanaf juni 2023 past het CBS een nieuwe methode toe voor het meten van energieprijzen in de CPI-berekening (afgeleid). Deze berekening vervangt de oude methode. Dit betekent dat de CPI van oktober 2023 is gebaseerd op de nieuwe methode en de vorig jaar gebruikte CPI van oktober 2022 op de oude methode. Hierdoor zit er in de jaarmutatatie van de inflatie van oktober 2023 een 'methodebreuk'. Dit betekent dat de jaarinflatie wordt beïnvloed door de vergelijking van de CPI volgens de nieuwe met de oude methode. Daardoor bevat de CPI-jaarmutatatie niet alleen de daadwerkelijke prijsontwikkelingen, zoals normaal gesproken het geval is. De vergelijking van de CPI van oktober 2023 met die van oktober 2022 gaf een negatieve inflatie van bijna 2% (deflatie). Dit betekende dat er geen ruimte voor een toeslag was.

De nieuwe CBS-methode is ook gebruikt voor de prijsinflatie van oktober 2022

Vanwege deze 'methodebreuk' hebben we ook de door het CBS herrekenende CPI (afgeleid) van oktober 2022 gebruikt om de jaarinflatie eind oktober 2023 vast te stellen. Dan komen we tot een jaarmutatatie van het CPI afgeleid van 3,5% per eind oktober 2023.

Deze 3,5% is bij de bepaling van de toeslag gehanteerd als maatstaf voor de prijsinflatie, waarmee de 'methodebreuk' gecorrigeerd is. Dit paste met een heel beperkte aanpassing binnen ons toeslagbeleid en sluit aan bij de ambitie van een waardevast inkomen voor later.

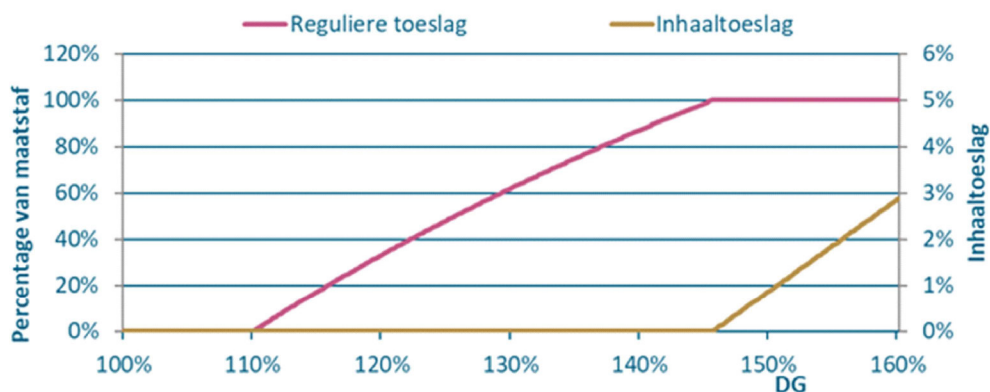
Door de gewijzigde maatstaf passen we de bijgehouden gemiste toeslag per 1-1-2023 aan

Om over 2023 te komen tot een inflatiemaatstaf van 3,5%, was het nodig om de toeslagmaatstaf integraal over twee jaar te bezien, en daarbij ook voor oktober 2022 het door het CBS herrekende, lagere CPI-inflatiecijfer over te nemen. Hierdoor moest de bijgehouden gemiste toeslag per 1-1-2023 worden verlaagd (zie hierna). Omdat we anders extra inflatie 'creëren', wat fiscaal niet is toegestaan. Dit was een expliciet aandachtspunt van DNB en onze actuariële sleutelfunctiehouder en een voorwaarde om akkoord te (kunnen) gaan met de toeslag per 1-1-2024. Per saldo hebben we over deze twee jaar het grootste deel van de inflatie gecompenseerd. Want de inflatiemaatstaf (op basis van de door het CBS herrekende CPI-cijfers) over deze twee jaar bedraagt 14,6% waarvan in totaal over twee jaar 13,77% als toeslag is toegekend.

Op basis van de beleidsdekkingsgraad september bedraagt de toeslag 2,95%

De dekkingsgraad voor toekomstbestendig indexeren is 145,7% per eind oktober 2023. Bij een maatstaf van 3,5% resulteert dit in een toeslag van 2,95% per 1 januari 2024. Hieronder staat een grafische weergave van de toeslagstaffel voor de toeslag per 1 januari 2024.

Toeslagstaffel

Voor een groep inactieve deelnemers van het voormalig Pensioenfonds Interpolis geldt een gelimiteerde onvoorwaardelijke toeslag. Hiervoor is een voorziening gevormd.

Overzicht van de toeslagen 2014 tot en met 2024

In onderstaand overzicht staan de verleende en gemiste toeslagen van Pensioenfonds Achmea over de periode 2014-2024. De hieronder genoemde percentages sluiten aan bij de percentages zoals die in de pensioenadministratie per deelnemersjaar worden bijgehouden. De tabel is een manier om zowel de gegeven als de gemiste toeslagen weer te geven. De cumulatief gemiste toeslag geldt voor deelnemers die vanaf 1-1-2014 tot heden actieve deelnemer zijn (bovenste tabel) of pensioengerechtigd dan wel gewezen deelnemer zijn (onderste tabel). Hierbij is de toeslagachterstand per 1-1-2023 aangepast vanwege de toeslag 2024 (zoals hierboven toegelicht):

Actieve deelnemers	maatstaf	cumulatieve maatstaf	toeslag	cumulatieve verleende toeslag	gemiste toeslag*	cumulatief gemiste toeslag**
1-1-2014	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
1-1-2015	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
1-1-2016	2,52%	2,52%	1,54%	1,54%	0,97%	0,97%
1-1-2017	1,00%	3,55%	0,29%	1,83%	0,71%	1,68%
1-1-2018	2,00%	5,62%	1,29%	3,15%	0,70%	2,39%
1-1-2019	2,25%	7,99%	2,00%	5,21%	0,25%	2,64%
1-1-2020	1,00%	9,07%	0,69%	5,94%	0,31%	2,96%
1-1-2021	5,88%	15,49%	0,42%	6,38%	5,44%	8,56%
1-1-2022	3,28%	19,27%	2,32%	8,85%	0,94%	9,58%
1-1-2023	10,72%	32,06%	10,51%	20,29%	0,19%	9,78%
1-1-2024	3,51%	36,70%	2,95%	23,84%	0,54%	10,38%

Pensioengerechtigden en gewezen deelnemers	maatstaf	cumulatieve maatstaf	toeslag	cumulatieve verleende toeslag	gemiste toeslag*	cumulatief gemiste toeslag**
1-1-2014	0,90%	0,90%	0,90%	0,90%	0,00%	0,00%
1-1-2015	0,75%	1,66%	0,75%	1,66%	0,00%	0,00%
1-1-2016	0,41%	2,07%	0,21%	1,87%	0,20%	0,20%
1-1-2017	0,36%	2,44%	0,08%	1,95%	0,28%	0,48%
1-1-2018	1,34%	3,81%	0,68%	2,64%	0,66%	1,14%
1-1-2019	1,68%	5,56%	1,18%	3,86%	0,49%	1,64%
1-1-2020	1,73%	7,38%	0,94%	4,83%	0,78%	2,43%
1-1-2021	1,12%	8,59%	0,06%	4,90%	1,06%	3,52%
1-1-2022	3,28%	12,15%	2,32%	7,33%	0,94%	4,49%
1-1-2023	10,72%	24,17%	10,51%	18,61%	0,19%	4,69%
1-1-2024	3,51%	28,53%	2,95%	22,11%	0,54%	5,26%

De gemiste cumulatieve toeslag is lager dan in het verslag van 2022 gerapporteerd

Per 1-1-2024 bedraagt het totaal van de gemiste toeslagen sinds 2014 voor de actieve deelnemers 10,38% en voor de pensioengerechtigden en gewezen deelnemers 5,26%. Hierbij berekenen we de totale gemiste toeslag als percentage van de totale pensioenaanspraak (inclusief de toegekende toeslag en rekening houdend met samengestelde interest).

* De berekeningswijze van de gemiste toeslag is $(1 + \text{maatstaf}\%) \text{ gedeeld door } (1 + \text{verleende toeslag}\%) \text{ minus } 1$

** De berekeningswijze van de cumulatief gemiste toeslag is $(1 + \text{cumulatieve maatstaf}\%) \text{ gedeeld door } (1 + \text{cumulatief verleende toeslag}\%) \text{ minus } 1$

Ten opzichte van vorig jaar is de in te halen toeslag per 1-1-2023 aangepast om een toeslag per 1-1-2024 te kunnen geven, zie ook de uitleg hierover onder "Door de gewijzigde maatstaf passen we de bijgehouden gemiste toeslag per 1-1-2023 aan". De maatstaf was 16,93% maar wordt op basis van de herrekende CBS-cijfers 10,72%. De gemiste toeslag per 1-1-2023 zoals weergegeven in het verslag van vorig jaar als het verschil tussen de verleende toeslag van 10,51% en de maatstaf van 16,93%, corrigeren we naar de gemiste toeslag tussen 10,51% en 10,72%. Deze aanpassing is verwerkt in voorgaande tabel, waaronder in de cumulatief gemiste indexatie.

Na overleg met onze certificerend actuaaris is daarnaast de presentatie van de cumulatieve gemiste toeslag in het bestuursverslag aangepast. Hierdoor is de getoonde cumulatief gemiste toeslag 2023, voor aanpassing door de gewijzigde maatstaf, 3,23% (actieven) respectievelijk 1,80% (inactieven) lager ten opzichte van 2022. Dit geeft een reëler beeld van (het totaal van) de gemiste toeslagen en sluit aan bij de wijze waarop de gemiste toeslagen in de pensioenadministratie worden geregistreerd. De certificerend actuaaris heeft de cijfers gecontroleerd en vastgesteld dat deze kloppen.

Overige aandachtspunten over de toeslagen

Het bestuur heeft ook in 2023 geen gebruik gemaakt van de tijdelijk verruimde mogelijkheden vanuit de wetgever bij het vaststellen van de toeslag. Tot nu toe is het reguliere toeslagbeleid en FTK-kader gebruikt, onder meer omdat binnen het reguliere beleid al ruimte was voor een aanzienlijke toeslag. Het bestuur achtte daarbij een nog hogere toeslag niet voldoende prudent, ook rekening houdend met de overgang naar de Wtp.

Binnen de afspraken van de uitvoeringsovereenkomst en op verzoek van Achmea als werkgever verleenden we per 1-1-2024 een gelijke toeslag over specifieke achtergebleven aanspraken of uitkeringen bij Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Zorgverzekeraars (SBZ, tot 1 januari 2014) en Achmea Pensioen- en Levensverzekeringen N.V. (AP&L, tot 1 januari 2014 respectievelijk 1 januari 2015). Deze toeslag wordt verminderd met de toeslag die SBZ of AP&L verleent.

4.4 Beleid bij premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid

Als deelnemers tijdens het dienstverband bij Achmea ziek worden en later door die ziekte een WIA-uitkering van het UWV ontvangen, blijven ze voor het deel dat ze arbeidsongeschikt zijn, bij ons pensioen opbouwen. In dat geval is er sprake van premievrije voortzetting van de pensioenopbouw op basis van het arbeidsongeschiktheidspercentage dat gold op het moment dat de deelnemer voor het eerst een WIA-uitkering kreeg. Als de arbeidsongeschiktheid afneemt, passen we de premievrije pensioenopbouw aan. Als de arbeidsongeschiktheid toeneemt, passen we de premievrije pensioenopbouw niet aan als de deelnemer uit dienst is. Dat doen we wel wanneer de deelnemer nog in dienst is.

Deelnemers die ziek waren op het moment dat ze bij de werkgever kwamen werken, hebben voor dat deel van de arbeidsongeschiktheid geen recht op premievrije pensioenopbouw bij ons pensioenfonds. Deelnemers die tijdens het dienstverband bij de werkgever ziek geworden zijn, maar niet binnen twee jaar een WIA-uitkering ontvangen, hebben geen recht op premievrije pensioenopbouw.

Deelnemers die voor 2014 uit dienst zijn gegaan, toen ziek of arbeidsongeschikt waren, maar op dit moment geen premievrij pensioen opbouwen, roepen we (op de website) op contact met ons op te nemen. Ze hebben misschien toch recht op premievrij pensioen. Dat hangt af van de voorwaarden die golden toen ze ziek werden en uit dienst gingen. Als ze contact opnemen, bekijken we met hen de mogelijkheden.

Bij deelnemers die minder dan 35% arbeidsongeschikt zijn of meer dan vier weken helemaal hersteld, stopt de premievrije pensioenopbouw. De premievrije pensioenopbouw stopt in ieder geval als de deelnemer met pensioen gaat of overlijdt.

Meer informatie over de voorwaarden is te vinden in ons pensioenreglement en op onze website.

4.5 Klachten

In 2023 ontvingen we 30 klachten. Daarnaast ontvingen we een aantal pro forma-bezwaren tegen invaren. In onderstaande tabel staan de klachten onderverdeeld naar onderwerp. Alle klachten en daaruit voortgekomen geëscaleerde klachten en geschillen zijn in 2023 afgehandeld. Per 1 januari 2023 waren er geen openstaande klachten. Per eind 2023 zijn deze er ook niet.

Onderwerp	Klachten	Geëscaleerde klachten	Geschillen
Behandelingsduur	0	0	0
Keuzebegeleiding	0	0	0
Registratie werknemersgegevens	0	0	0
Duurzaamheid	0	0	0
Financiële situatie	6	0	0
Toepassing wet- en regelgeving – invaren en transitie	0	0	0
Deelnemersportaal	0	0	0
Pensioenberekening en – betaling	2	0	0
Service- en klantgerichtheid	4	0	0
Toepassing wet- en regelgeving – algemeen	3	1	1
Informatieverstrekking	15	5	1
Overig	0	0	0
TOTAAL	30	6	2

Alle klachten zijn in behandeling genomen en naar tevredenheid van de deelnemer afgehandeld binnen de afgesproken termijn (2 weken). Als daar aanleiding voor was, heeft herstel plaatsgevonden. In alle gevallen is de deelnemer uitleg gegeven over de betreffende situatie. Daarbij is altijd sprake van een persoonlijke benadering, schriftelijk en in de meeste gevallen daarnaast ook telefonisch.

Twintig klachten gaven aanleiding tot aanpassingen. De meeste daarvan gingen over de informatieverstrekking over de aanpassing van de flex-factoren per 1 januari 2023. We hebben de teksten op de website aangepast en in het najaar van 2023 deelnemers die begin 2024 wilden pensioneren actief benaderd voor keuzebegeleiding op maat. Daarnaast ontvingen we twee klachten over het ingaan van wezenpensioen voor studerende kinderen. Naar aanleiding van deze klachten, waarvan een geschil (via de Ombudsman), hebben we de teksten op onze website uitgebreid en verduidelijkt.

Er lopen op dit moment geen juridische procedures. In 2023 hebben we twee geschillen via de Ombudsman afgehandeld. De eerste is bovenstaand al behandeld. De tweede ging over de informatieverstrekking over de aanpassing van de flex-factoren. De Ombudsman heeft aangegeven dat het bestuur het pensioenreglement juist heeft toegepast. In lijn met zijn advies heeft er geen aanpassing van de betreffende pensioenuitkering plaatsgevonden.

Pensioenfonds Achmea is sinds 1 januari 2024 aangesloten bij de Geschilleninstantie Pensioenfonds (GIP: www.geschilleninstantiepensioenfonds.nl).

5 BELEGGINGSPARAGRAAF

5.1 Terugblik op het gevoerde beleid en de financiële markten in 2023

5.1.1 Financiële markten herstellen in 2023

Centrale banken blijven strijden tegen inflatie

Centrale banken gingen gedurende 2023 verder met hun strijd tegen de te hoge inflatie door het verhogen van de beleidsrente en het afbouwen van hun balansen. De inflatie daalde in de loop van 2023, dit was met name toe te schrijven aan een sterke daling van de energieprijzen ten opzichte van 2022. De piek in de beleidsrentes lijkt bereikt. De centrale banken verwachten in 2024 de beleidsrentes te gaan verlagen nu de inflatie onder controle is gebracht.

Diffuus beeld economische groei

De economische groei in de Verenigde Staten was in 2023 opvallend robuust. In de eurozone stond de economische groei wel onder druk. De eurozone-economie schurkt tegen een recessie aan en vooral de situatie in de maakindustrie is slecht. Ook de Chinese economie heeft het lastig. De Chinese economie stevent af op een historisch lage economische groei. De tweede economie van de wereld heeft last van een aantal structurele problemen, waaronder een kwakkelende vastgoedsector.

Financiële markten herstellen in 2023

Financiële markten wisten in 2023 weer de weg omhoog te vinden nadat in 2022 grote verliezen werden geboekt mede door de sterke stijging van de rente. De laatste maanden van het jaar waren daarbij bepalend. Centrale banken hintten in het laatste kwartaal van 2023 op monetaire verruiming in 2024 waardoor de eerdere stijging van de kapitaalmarktrentes gedurende het jaar teniet werd gedaan en aandelenmarkten een boost kregen. Van de belangrijkste beleggingscategorieën noteerde alleen vastgoed in 2023 een negatief rendement.

Wereldwijde aandelenmarkten gedreven door techgiganten

Wereldwijde aandelenmarkten bleken met een rendement van ruim 20% (hedged naar euro) absolute winnaars van 2023. Dit resultaat werd vooral gedreven door de magnificent seven, een zevental Amerikaanse megacap aandelen (Apple, Microsoft, Alphabet, Amazon, Nvidia, Meta en Tesla). Deze aandelen profiteerden veelal van het optimisme rondom de ontwikkeling van artificial intelligence en waren samen goed voor ongeveer de helft van het rendement van wereldwijde aandelen. Vanuit regionaal perspectief noteerden Japanse en Noord-Amerikaanse aandelen de grootste stijging. Europese aandelen en aandelen uit de regio Asia Pacific ex. Japan volgden op gepaste afstand.

Chinese aandelen drukten het rendement van aandelen opkomende markten

Aandelen van opkomende markten bleven met een rendement van iets boven de 6% (in euro's gemeten) achter, zeker ten opzichte van de sterke stijging van aandelen van ontwikkelde markten. Een belangrijke factor hierin was de tegenvallende performance van Chinese aandelen die een forse min noteerden door onder andere de kwakkelende Chinese vastgoedmarkt. Een van de grote winnaars onder de aandelen van opkomende landen waren Mexicaanse aandelen. De Mexicaanse economie groeide hard en profiteert van de near-shoring trend waarmee de Verenigde Staten de productie die nu veelal in China plaatsvindt dichterbij huis probeert te halen.

Europese staatsobligaties hoger door verwachte renteverlagingen

De kapitaalmarktrentes daalden in 2023 per saldo ondanks dat centrale banken de beleidsrentes in 2023 meermaals hebben verhoogd. De belangrijkste reden voor de daling van de kapitaalmarktrentes was dat in het laatste kwartaal duidelijk werd dat de inflatie onder controle was en er in 2024 wellicht renteverlagingen in het verschiet liggen. Dit had per saldo een positief effect op het rendement van staatsobligaties.

Niet-staatsobligaties en high yield obligaties hoger

Kredietwaardige niet-staatsobligaties (credits) en high yield obligaties profiteerden in 2023 van de dalende rente en de daling van de risico-opslagen. De verschillen tussen Europese en Amerikaanse high yield obligaties waren beperkt.

Obligaties opkomende landen in de plus

Obligaties uit de opkomende markten (EMD) profiteerden ook van de dalende rentes en risico-opslagen. Dit geldt voor zowel EMD in harde valuta (EMD HC) als EMD in lokale valuta (EMD LC). Er zijn wel signalen dat geopolitiekrisico boven de EMD-markt hangt en sommige landen in financiële moeilijkheden verkeren.

Japanse yen onder druk

Op de valutamarkten sprong met name de afwaardering van de Japanse yen eruit. Lange tijd gold de Japanse munt als sterk en stabiel, maar het nog altijd ultra ruime monetaire beleid begint hier steeds meer afbreuk aan te doen. Het verschil tussen het Japanse monetaire beleid en dat van de Europese en Amerikaanse tegenhangers zorgt voor een sterke afwaardering van de Japanse yen. Ook won de euro iets terrein terug ten opzichte van de Amerikaanse dollar.

5.1.2 Beleggingsplan 2023

Jaarlijks stellen we het beleggingsplan vast. Hierin wordt het te voeren beleid voor het portefeuille- en balansbeheer toegelicht. Uitgangspunt hierbij zijn de investment cases voor alle categorieën in de strategische portefeuille. Samen met de beleggingsrichtlijnen vormen deze de opdracht voor de fiduciair beheerder Achmea IM en de vermogensbeheerders. De commissie balansmanagement legt verantwoording aan het bestuur af over de uitvoering van het beleggingsplan.

De in 2022 vastgestelde strategische portefeuille is de basis voor het strategisch beleggingsplan 2023-2025. Dit plan vormt de basis voor het beleggingsjaarplan zoals opgesteld voor 2023.

Voor het beleggingsplan wordt jaarlijks een portefeuilleconstructie-studie uitgevoerd, waarmee de normportefeuille wordt vastgesteld. In deze studie is gerekend met één hoofdscenario: 'Flags and Frictions'. Hierin wordt voorzien dat de grote geopolitieke strubbelingen steeds meer leiden tot een versnelde beweging naar een multipolaire wereld. De relaties tussen de verschillende machtsblokken staan steeds meer onder spanning. De oorlog in Oekraïne leidt tot een langdurig beschadigde relatie tussen het Westen en Rusland. Daarnaast blijft de relatie tussen de Verenigde Staten en China moeizaam. De term 'Flags' staat voor deze gespannen internationale omgeving. Tegelijkertijd neemt de polarisatie in de westerse samenleving verder toe. Dit bemoeilijkt het bereiken van consensus voor oplossingen, terwijl er grote uitdagingen zijn op het gebied van klimaat, vergrijzing, ongelijkheid, sociale cohesie, etc. De term 'Frictions' staat voor dit moeizaam functioneren van gepolariseerde westerse samenlevingen. Om inzicht te krijgen in hoe de portefeuille presteert in verschillende (en meer extreme) marktomstandigheden wordt de beleggingsportefeuille ook getoetst aan twee plausibele alternatieve scenario's en 4 schokscenario's.

Strategische portefeuille (in %)	Aandeel 2023	Bandbreedte (+/-)
Aandelen wereld	17,0%	5,0%
Aandelen opkomende markten	5,0%	3,0%
Indirect vastgoed	10,0%	3,0%
Infrastructuur	5,0%	3,0%
Private equity	3,0%	3,0%
Totaal zakelijke waarden	40,0%	
Staatsobligaties euro	16,9%	5,0%
Niet-staatsobligaties euro	20,0%	5,0%
Hypothecken	8,0%	3,0%
High yield	3,3%	3,0%
Bankleningen	3,3%	
Obligaties opkomende markten HC	4,0%	3,0%
Obligaties opkomende markten LC	2,5%	3,0%
Totaal vastrentende waarden	57,9%	
Liquiditeiten	2,1%	1,5%
Totaal	100,0%	

5.1.3 Het belegde vermogen is gestegen

De waarde van de portefeuille en de verdeling van het vermogen over de verschillende beleggingscategorieën staat in onderstaande tabel.

Portefeuillewaarde	Marktwaaarde 2023 in mln.	in %	Norm- portefeuille in %	Marktwaaarde 2022 in mln.	in %	Norm- portefeuille in %
Aandelen	€ 2.117,6	21,9%	23,5%	€ 1.998,6	21,6%	25,5%
Vastrentende waarden	€ 5.659,5	56,8%	60,0%	€ 4.972,1	53,6%	61,5%
Alternatieve beleggingen ¹⁾	€ 618,9	6,2%	6,5%	€ 550,3	5,9%	5,0%
Vastgoed	€ 790,8	7,9%	10,0%	€ 919,4	9,9%	8,0%
Overige beleggingen	€ -	0,0%	0,0%	€ -	0,0%	0,0%
Totaal	€ 9.246,8	92,8%	100,0%	€ 8.440,4	91,0%	100,0%
Derivaten met een positieve waarde	€ 717,0	7,2%	0,0%	€ 838,7	9,0%	0,0%
Totaal inclusief derivaten	€ 9.963,8	100,0%	100,0%	€ 9.279,1	100,0%	100,0%

¹⁾ Infrastructuur en private equity

Het belegde vermogen is gestegen door de goede rendementen bij aandelen, vastrentende waarden en alternatieve beleggingen (private equity en infrastructuur).

5.1.4 Het rendement in 2023 was positief

Onderstaande tabel laat de performance zien voor de verschillende beleggingscategorieën:

Rendementsverdeling	Portefeuille 2023	Benchmark 2023	Excess 2023	Portefeuille 2022	Benchmark 2022	Excess 2022
Aandelen	17,5%	17,3%	0,2%	-13,3%	-13,8%	0,5%
Vastrentende waarden	7,7%	8,1%	-0,4%	-16,0%	-15,9%	-0,1%
Alternatieve beleggingen ¹⁾	6,6%	8,7%	-2,1%	17,5%	3,0%	14,5%
Vastgoed	-9,1%	-8,0%	-1,1%	7,8%	4,0%	3,8%
Liquide middelen	3,3%	3,2%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%
Gewogen rendement	7,9%	8,3%	-0,4%	-12,0%	-12,7%	0,7%
Valuta derivaten	0,5%			-1,5%		
Rente derivaten	0,2%			-8,3%		
Gewogen rendement inclusief derivaten	8,6%			-21,8%		

¹⁾ Infrastructuur en private equity

Het rendement over 2023 bedroeg 8,6%, een verbetering vergeleken met 2022. Desondanks eindigde het rendement van de totale beleggingsportefeuille 0,4% lager dan de benchmark. Dit werd veroorzaakt door de vastrentende waarden en de illiquide beleggingen vastgoed, infrastructuur en private equity.

Ondanks de sterk verbeterde rendementen voor vastrentende waarden, blijft deze wel achter bij de benchmark (-0,4%). Dit wordt veroorzaakt door de underperformance in de hypotheekmandaten doordat stijgingen en/of dalingen van de swaprentes vertraagd worden aangepast in de hypotheektarieven. Bij de illiquide beleggingen loopt de waardering gemiddelde zo'n 6 maanden achter bij de benchmark. Dit veroorzaakte in 2023 de fors tegenvallende performance ten opzichte van de benchmark. Die in schril contrast staat tot de aanzienlijk hogere performance dan de benchmark in 2022. Verder valt het negatieve rendement op vastgoed in 2023 op. De waardering van vastgoed is fors lager door de stijging van de rente die al in 2022 is ingezet. En de waardering van indirect vastgoed loopt achter op de daling van de aandelenmarkten. Op de lange termijn is het gemiddelde rendement op vastgoed nog steeds hoog.

Door de sterke stijging van de financiële markten in de laatste maanden van 2023 behaalde de aandelenportefeuille in 2023 een sterk positief rendement. Met een kleine out-performance ten opzichte van de benchmark.

5.1.5 Aandelen

De aandelenportefeuille bestaat uit een wereldwijd ontwikkelde landen aandelenmandaat gericht op het volgen van de best-in-class (customized) ESG MSCI World DC index (een indexmandaat). Het rendement hierop was met 20,8% hoger dan de benchmark (20,3%). Het belegde vermogen bedroeg ongeveer € 1,8 miljard.

Daarnaast nemen we deel in een indexfonds voor aandelen opkomende markten. De aandelenbeleggingen in opkomende markten bleven achter bij ontwikkelde markten. De opkomende markten aandelenportefeuille behaalde een rendement van 5,6% terwijl de benchmark een rendement van 6,3% behaalde. Het belegd vermogen bedroeg ongeveer € 0,4 miljard.

5.1.6 Vastrentende waarden

De vastrentende waarden portefeuille behaalde een rendement van 7,7%, dit was licht minder dan het benchmarkrendement van 8,1%. De portefeuille vastrentende waarden bedroeg ultimo 2023 € 5,7 miljard en beslaat ruim de helft van de waarde van de totale beleggingsportefeuille.

Euro staatsobligaties en bedrijfsobligaties

Voor de passieve euro staatsobligatieportefeuille was het resultaat met 6,8% nagenoeg gelijk aan de benchmark. Voor de actieve euro bedrijfsobligatieportefeuilles was het resultaat met 7,8% beter dan de benchmark met 7,3%.

High yield

In 2023 behaalden wereldwijde high yield obligaties een positief rendement in alle vier de kwartalen van het kalenderjaar, waarmee het jaar met een sterk positief rendement werd afgesloten. Over het jaar gemeten presteerden risicovollere obligaties aanzienlijk beter dan de meest veilige obligaties in het high yield spectrum. De high yield portefeuille haalde een rendement van 9,5%, de benchmark kwam uit op 10,0%.

Emerging Markets Debt

Obligaties in opkomende landen kenden in absolute zin een goed jaar. De manager voor EMD genoteerd in Amerikaanse dollar (HC) behaalde een rendement van 10,1%, de benchmark kwam uit op 8,9%. Het positieve relatieve rendement is het gevolg van het vergroten van de positie in meer kredietwaardige landen ten koste van minder kredietwaardige landen. Het rendement voor obligaties opkomende landen genoteerd in lokale valuta (LC) kwam uit op 13,2% in euro's gemeten, de benchmark kwam uit op 13,8%.

In totaal behaalde de portefeuille obligaties opkomende landen (HC en LC) een rendement van 12,0% versus 11,9% voor de benchmark.

Hypotheek

De lange looptijd van hypotheek draagt bij aan de rente afdekking van de pensioenverplichtingen. Het rendement was met 4,0% lager dan het benchmarkrendement van 8,5%. In het vierde kwartaal van 2023 daalden de swaprentes (de benchmark) hard en veel harder dan de hypotheekrentes die met vertraging reageren, waardoor de relatieve performance over het gehele jaar negatief was. Normaliter volgen de hypotheekrentes met vertraging de swaprente in het eerste kwartaal van 2024.

5.1.7 Infrastructuur

Het rendement bedroeg 7,0% ten opzichte van de benchmark van 6,2% bij een belegd vermogen van € 0,5 miljard eind 2023. De opbouw van de portefeuille is afgerond. De strategische doelallocatie van 5% is bereikt.

5.1.8 Private equity

Afgelopen jaar zijn meerdere commitments afgegeven in lijn met het portefeuille- en implementatieplan. Het rendement bedroeg 4,2% ten opzichte van de benchmark van 15,8% bij een belegd vermogen van € 150 miljoen eind 2023. Door de jonge leeftijd van de portefeuille dempen de aanloopkosten (het j-curve effect) tijdelijk de rendementen. De portefeuille wordt de komende jaren geleidelijke opgebouwd richting de strategische doelallocatie van 3%.

5.1.9 Vastgoed

De invulling van deze portefeuille geschiedt op basis van de geactualiseerde investment case vastgoed en een geactualiseerd strategisch vastgoedplan. De doelportefeuille heeft een wereldwijde dekking (50% Europa, 30% Noord-Amerika, en 20% Azië-Pacific) en bestaat uitsluitend uit institutionele, niet-beursgenoteerde vastgoedfondsen met een core risicoprofiel, grotendeels met een open-end-karakter.

Het rendement bedroeg -9,1% bij een belegd vermogen van ongeveer € 0,8 miljard eind 2023. Dit negatieve rendement is het gevolg van de stijgende rente waardoor 2023 werd gekenmerkt door scherpe afwaarderingen.

5.1.10 Afdkking renterisico zorgde voor positieve impact op de dekkingsgraad

Het renterisico is een belangrijk risico in de pensioenbalans. Dit risico werd tot 1 november 2023 beheerst door te beleggen in vastrentende waarden en renteswaps en een dynamische renteafdekking te gebruiken.

In het kader van bescherming van de dekkingsgraad in aanloop naar de overgang naar Wtp zijn we per 1 november 2023 overgestapt van een dynamische rentestafel naar een vaste afdekking van het renterisico. Het afdekkingspercentage eind 2023 is daarbij gecontinueerd op 80%.

Bij de dynamische renteafdekking dekten we het renterisico volgens een dynamische staffel af. Wanneer op de laatste werkdag van een kwartaal een rentetrigger werd gepasseerd, bepaalden we het nieuwe afdekkingspercentage door lineaire interpolatie tussen de rentetriggers, afgerond op gehele getallen. De ondergrens was gesteld op het afdekken van 50% van het renterisico afgemeten aan de risicovrije rente (zonder UFR). Bij hogere rentes werd de afdekking verhoogd. Op basis van de uitkomsten van de ALM-studie is het renteafdekkingsbeleid gewijzigd. De rente-afdekking bedroeg minimaal 50% en maximaal 80% van de rentegevoeligheid van de technische voorziening op basis van de marktrenteafdekking bij een 20-jaars swaprente tussen de 0,0% en 3,0%. Bij een rente van 3% kwam de staffel uit op een afdekking van 80%.

De staffel was tot 1 november 2023 als volgt:

20-jaars Europese swaprente	Afdekkingspercentage 2023
rente ≥ 3,0%	80%
rente = 2,5%	75%
rente = 2,0%	70%
rente = 1,5%	65%
rente = 1,0%	60%
rente = 0,5%	55%
rente ≤ 0,0%	50%

Begin 2023 was het afdekkingspercentage 78% op basis van de rentestafel binnen het dynamische renteafdekkingsbeleid. De swaprente steeg gedurende 2023 flink tot het laatste kwartaal, om vervolgens fors te dalen. In het laatste kwartaal is de afdekking daarom verhoogd naar 80%.

Omdat het renterisico niet volledig was afgedekt had de rentestijging tot het laatste kwartaal een positieve impact op de dekkingsgraad. Omdat de waarde van de technische voorziening sterker in waarde afnam dan de waarde van de vastrentende beleggingen en de renteswaps. In het laatste kwartaal daalde de rente sterk, waardoor dit beeld zich spiegelde.

5.1.11 Afdekking valutarisico droeg positief bij aan het resultaat

Door te beleggen in beleggingen in buitenlandse valuta's is er sprake van valutarisico. Wanneer de waarde van de buitenlandse valuta afneemt ten opzichte van de euro, daalt ook de waarde van de beleggingen in euro's. Het pensioenfonds heeft als doel het valutarisico voor een groot deel af te dekken. Belangrijke buitenlandse valuta's waarin belegd wordt, zijn de Amerikaanse dollar, het Britse pond en de Japanse yen. Het valutarisico van deze valuta's wordt afgedekt binnen de beleggingscategorieën: aandelen wereld, obligaties opkomende markten (in harde valuta), vastgoed, private equity, bankleningen en infrastructuur. Het valutarisico wordt voor 100% afgedekt, behalve voor de aandelenbeleggingen, hier is de afdekking 75%. De belangrijkste reden is dat de toegevoegde waarde van meer dan 75% afdekken beperkt is. Een groot deel van de reductie van de volatiliteit bij aandelen wereld wordt al bereikt bij 75% afdekking van valutarisico. Tegelijkertijd leidt dit tot een besparing van kosten. Andere valuta's worden niet afgedekt. Voor de beleggingscategorie global high yield werd het valutarisico volledig afgedekt binnen de beleggingsinstelling.

Per saldo droeg de valuta-afdekking positief bij aan het resultaat van de portefeuille over 2023. De valuta-afdekking beschermt namelijk tegen een daling van de afgedekte valuta's. Dit was voor de Amerikaanse dollar (-3,0%) en de Japanse yen (-9,8%) het geval in 2023. Als deze valuta's echter stijgen, dan levert de valuta-afdekking een negatieve waarde op. Dit was het geval voor de Britse pond, die met 2,1% steeg. De daling van de Amerikaanse dollar was bepalend voor het resultaat van de valuta-afdekking, omdat dit de grootste valutapositie betreft.

5.2 De belangrijkste beleidsonderwerpen in 2023

5.2.1 Wet- en regelgeving voor beleggingen

De ontwikkelingen in wet- en regelgeving voor het beleggingsbeleid, inclusief de nieuwe Wtp en implicaties voor het beleggingsbeleid, zijn ook in 2023 behandeld. Zie de uitgebreide toelichting in paragraaf 5.5.

5.2.2 De rebalancing is volgens beleid uitgevoerd

Het marktsentiment begin 2023 gaf geen aanleiding om af te wijken van het beleid. Daarom is de rebalancing per 1 april in lijn met het beleid doorgevoerd, waarmee het risicoprofiel van de portefeuille weer in lijn is gebracht met het strategisch gewenste risicoprofiel.

5.2.3 Het onderpandbeleid is aangescherpt

We hanteren een onderpandbeleid dat ervoor zorgt dat er voldoende onderpand is om het rente- en valuta-afdeckingsbeleid te kunnen faciliteren, ook in tijden van stress. Het onderpandbeleid is vorig jaar deels aangepast en volgens plan in 2023 verder geëvalueerd. Naar aanleiding van deze evaluatie is het beleid verder aangescherpt. De beleggingsrichtlijnen zijn hiervoor aangepast.

5.2.4 Wtp

Het bestuur heeft in het verslagjaar veel aandacht besteed aan de voorbereiding op het nieuwe pensioenstelsel. Onder meer zijn diverse verkennende analyses op de risicohouding, het beleggingsbeleid en een life-cycle opzet uitgevoerd. Hierbij is vastgesteld dat er vooralsnog geen reden is om af te wijken van het huidige beleggingsbeleid richting het nieuwe pensioencontract. Daarnaast zijn we in 2023 begonnen met de voorbereiding voor de ALM-studie en zijn eerste berekeningen gemaakt in afwachting van de contractkeuze. Verder is er gekeken naar de mogelijkheden om de dekkingsgraad te beschermen in aanloop naar de overgang naar Wtp. In dat kader zijn we per 1 november 2023 overgestapt van een dynamische rentestafel naar een vaste afdekking van het renterisico. Het afdeckingspercentage eind 2023 is daarbij gecontinueerd op 80%. Hiermee is een belangrijke stap gezet in genoemde bescherming.

Illiquide beleggingen blijven aantrekkelijk binnen het nieuwe pensioencontract, omdat deze het risico-rendementsprofiel van de beleggingsportefeuille verbeteren. Dit leidt tot een beter pensioenresultaat op de lange termijn. Wel verdienen stuurbaarheid en waardering van illiquide beleggingen extra aandacht in de nieuwe contracten, dit heeft de volle aandacht, zie ook punt 5.2.5 hierna.

5.2.5 Toets sturingskader illiquide beleggingen

Op basis van het sturingskader illiquide beleggingen is net als vorig jaar onderzocht of de euro-doelallocaties voor de illiquide beleggingen in het portefeuilleplan voor vastgoed, infrastructuur en private equity aangepast moeten worden. Met de toets voorkomen we dat we uit de pas gaan lopen met de beoogde strategische allocatie.

De ontwikkeling is volgens het vastgestelde beleid doorgerekend met de in de portefeuilleconstructie gehanteerde (stress)scenario's. De doorrekening is uitgevoerd als onderdeel van het jaarlijkse beleggingsplanproces. De categorieën vastgoed en infrastructuur zitten op het strategische gewicht. Omdat de doelallocaties zijn bereikt, is het niet meer nodig om een portefeuilledoel in euro te geven aan de portefeuillebeheerders Almazara en Achmea IM. De portefeuilles zijn opgebouwd. Nu volgt de fase van monitoring en onderhoud. De private equity portefeuille onder beheer bij Achmea IM is nog in opbouw. Uit het beleid voor de sturing van illiquide beleggingen volgt dat bijsturing van de doelallocatie niet nodig is. Wel monitoren we onder meer of de illiquide portfolio blijft binnen grenzen die Achmea IM heeft aangegeven voor de life-cycle deelportefeuilles. Uitvoering van het portefeuilleplan leidt op termijn tot realisatie van de doelstelling om strategisch voor 3% in de categorie private equity te beleggen.

5.2.6 Pensioenfonds Achmea monitort de voortgang op de CO2-reductiedoelstellingen

Zoals vastgelegd in ons MVB-beleidsdocument hebben we de ambitie om in 2050 een CO2-neutrale beleggingsportefeuille te realiseren in lijn met het Akkoord van Parijs. Pensioenfonds Achmea verlaagt stapsgewijs de CO2-blootstelling van het liquide deel van de beleggingsportefeuille, als referentiemaatstaf hanteren we hierbij het reductiepad van Climate Transition Benchmark (CTB). Dit betekent een reductie ten opzichte van de stand van de generieke benchmark per 2020. We meten de CO2-blootstelling van de liquide portefeuilles en zetten de uitstoot af tegen het CTB-reductiepad. We rapporteren hierover in onze halfjaarrapportage.

De afspraken over de CO2-reductiedoelstellingen zijn vastgelegd in de mandaatrichtlijnen van de betreffende managers. Daarnaast is een minimum percentage van 3% van de staatsobligatieportefeuille vastgelegd dat moet worden belegd in groene staatsobligaties. De "best in class" aanpak bij aandelen wereld en bedrijfsobligaties levert ook een bijdrage aan CO2-reductie.

5.2.7 We evalueerden de resultaten van het MVB-onderzoek

In de eerste helft van 2023 hebben we een MVB-uitvraag gedaan onder onze deelnemers. De uitvraag is door 18% van onze deelnemers beantwoord. Uit de antwoorden van de uitvraag komt naar voren dat overgrote meerderheid (81%) positief of zeer positief is over onze MVB-aanpak. Daarnaast vindt 61% van de respondenten de inzet op MVB voldoende, terwijl 23% aangeeft dat er nog wel een tandje bijgezet mag worden.

Op basis van de uitkomsten van het onderzoek is er draagvlak voor de door het bestuur gekozen thema's in het MVB-beleid. Het bestuur onderzocht de mogelijkheden om invulling te geven aan de wens van deelnemers om het uitsluitingsbeleid uit te breiden op de onderwerpen porno, bont en gokken. Omdat deze categorieën uiterst beperkt voorkomen in onze portefeuille en omdat formele uitsluiting daarvan duur en deels niet mogelijk is (vanwege een fondsstructuur bij high yield), heeft het bestuur besloten hier geen invulling aan te kunnen geven. Wel moedigen wij de beheerder van de high yield portefeuille aan om te onderzoeken of uitsluiting van gokken mogelijk is.

5.2.8 We hebben een concept plan van aanpak ESG-risicobeheer opgesteld

Risicobeheersing en wet- en regelgeving rondom ESG en verantwoord beleggen ontwikkelen zich steeds verder. Zo heeft De Nederlandse Bank (DNB) vier aandachtsgebieden gedefinieerd in haar gids voor de beheersing van klimaat- en milieurisico's. Pensioenfonds Achmea ontwikkelt zich ook steeds verder op dit vlak. In ons risicoraamwerk is 'ESG en klimaatrisico' als specifiek risico geïdentificeerd. Deze stap hebben we in 2021 gezet. Inmiddels is er op het gebied van verantwoord beleggen alweer veel veranderd. Als logische vervolgstap gaan we voor ons pensioenfonds een risicobereidheid voor ESG-risico's ontwikkelen. Dit plan van aanpak schept duidelijkheid over onze risicobereidheid op het gebied van ESG-risico's waaronder klimaatrisico's. De door DNB gepubliceerde Good Practice is als leidraad gehanteerd bij het opstellen van het concept plan van aanpak dat eind 2023 is besproken in de commissie balansmanagement. De geïdentificeerde klimaat- en milieurisico's zijn onder andere verwoord in het geactualiseerde MVB-beleidsdocument.

Pensioenfonds Achmea monitort de ESG-risico's onder andere via de ESG meter en een specifieke uitgebreide halfjaarpresentatie van onze fiduciair. Sinds 2021 meten we bijvoorbeeld de CO2-voetafdruk en intensiteit. Op deze wijze geven we expliciet aandacht aan ESG-risico's en invulling aan Good Practices van DNB en nemen we waar mogelijk vervolgstappen.

5.2.9 Het beleggingsbeleid is geëvalueerd

Op jaarbasis worden diverse onderdelen van het beleggingsbeleid geëvalueerd. In 2023 zijn onder andere de vermogensbeheerders, beleggingscategorieën, balansbeheer en het securities lending beleid geëvalueerd. Ook de beleggingsovertuigingen zijn getoetst en op sommige onderdelen aangescherpt.

5.3 Vooruitblik beleid en beleggingsomgeving in 2024

5.3.1 Verkiezingen en geopolitieke onrust

Hoge rente remt economische groei in 2024

Ondanks de historisch snelle en forse renteverhogingen van de centrale banken wist de wereldeconomie zich in 2023 relatief goed staande te houden. Vooral door optimisme over de mogelijkheden van artificial intelligence boekten aandelenmarkten hoge winsten. De wereldwijde groei komt in 2023 waarschijnlijk uit op 2,9% (raming OECD). Voor 2024 gaat de OECD uit van een iets lagere groei van 2,7%. Veel zal hierbij afhangen van de mate waarin met name de westerse economieën weten om te gaan met de hogere rentes. Alhoewel de inflatie sterk is gedaald ten opzichte van de extreme niveaus van 2022, is de doelstelling van een inflatie rond de 2% nog niet behaald.

De helft van de wereldbevolking gaat naar de stembus

Onder andere in India, Indonesië en het Verenigd Koninkrijk zijn er dit jaar verkiezingen. Bij elkaar zal ruim de helft van de wereldbevolking naar de stembus gaan. De verkiezing met de grootste impact voor de wereldeconomie zijn ongetwijfeld de Amerikaanse presidentsverkiezingen. Zoals het er nu uitziet, lijkt de kans aanzienlijk dat de zittende president Joe Biden het in november opneemt tegen Donald Trump. Een herververvkiezing van Donald Trump leidt potentieel tot hernieuwde geopolitieke onrust. Een andere verkiezing met mogelijk grote geopolitieke consequenties is de parlementsverkiezingen in Taiwan. Als de meer China-gezinde Kuomintang aan de macht komt, zou dit de betrekkingen met China kunnen verbeteren. Maar mogelijk ook het risico dat China een poging waagt om de wens tot re-unificatie realiteit te maken.

Geopolitieke onrust houdt aan

Voor de conflicten in Oekraïne en Gaza lijken oplossingen begin 2024 nog ver weg. Zowel Rusland als Oekraïne accepteren de huidige status quo niet als eindconclusie. Zolang Oekraïne steun krijgt uit het Westen en Poetin in Rusland aan de macht blijft - dat lijkt ondanks de Russische presidentsverkiezingen dit jaar een gegeven - zal het conflict doorwoekeren. Ook het conflict in Gaza zal niet snel beëindigd zijn. Daarbij lijkt het conflict zich met een reeks aanslagen in onder andere Libanon en Iran verder te verspreiden in het Midden-Oosten. Ook China en de Verenigde Staten hebben steeds openlijker ruzie over de wijze waarop technologie wordt gedeeld. Op aandringen van de Verenigde Staten heeft de Nederlandse overheid ASML verboden om de nieuwste chipmachines naar China te sturen. Door de recente ontwikkelingen rondom artificial intelligence wordt het veiligstellen van technologie en technologische kennis steeds belangrijker. Het is te verwachten dat beide landen in 2024 zich verder zullen ingraven op dit gebied.

Klimaatverandering en de energietransitie drukken hun stempel op de wereldeconomie

De fysieke effecten van klimaatverandering zullen zich steeds nadrukkelijker laten voelen. 2023 was wereldwijd het warmste jaar sinds het begin van de metingen. Overal op de wereld waren de consequenties merkbaar: onder andere extreme droogte in Zuid-Amerika en extreme regenval in delen van Europa. Het is te verwachten dat er in 2024 opnieuw weerrecords worden verbroken. Ondanks alle afspraken rondom de energietransitie is de concentratie CO2 in de atmosfeer afgelopen jaar opnieuw verder toegenomen. Ondertussen proberen landen tegen de achtergrond van alle geopolitieke conflicten de energietransitie te laten slagen. Tijdens de COP-conferentie in Dubai afgelopen december spraken landen af om verder te investeren in duurzame energie en arme landen te helpen om klimaatadaptatiemaatregelen te financieren.

5.3.2 Vooralsnog geen bijstelling van het strategische beleid in 2024

In het strategische beleggingsplan en in het beleggingsplan 2024 zijn de strategische en normallocaties naar de verschillende beleggingscategorieën opgenomen. Voor de illiquide beleggingscategorieën vastgoed, infrastructuur, hypotheek en private equity worden jaarlijks, voor aanvang van het jaar, de doel- en normallocaties bepaald om invulling te geven aan de allocaties voor het jaar. Hierbij wordt gewerkt met parkeerregels voor de nog niet ingevulde illiquide allocaties. Dit betekent dat deze tijdelijk worden ingevuld door (een mix van) liquide beleggingen met globaal hetzelfde risicoprofiel.

De portefeuilles vastgoed en infrastructuur zitten in de normwegingen voor 2024 op het strategisch gewenste gewicht. De private equity portefeuille is nog in opbouw, bij de vaststelling van de normweging voor 2024 is rekening gehouden met de afroep van commitments.

Ondanks alle ontwikkelingen is naar aanleiding van de eind 2023 uitgevoerde portefeuilleconstructie (PC) studie besloten om geen ingrijpende wijzigingen aan te brengen in de portfeuillemix. Pensioenfonds Achmea heeft op basis van de resultaten van de PC-update het gewicht van private equity met 0,5% verhoogd en het gewicht van wereldwijde aandelen op basis van de parkeerregel met 0,5% verlaagd. Hierdoor groeit de portefeuille in de richting van de strategische portfeuille.

Dit resulteert in de volgende normwegingen voor 2024:

- Niet-beursgenoteerd vastgoed: 10,0%
- Infrastructuur: 5,0%
- Private equity: 2,0%
- Hypotheken: 8,0%

5.4 De elementen van ons maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid

Hierbij gaan we in op de instrumenten om maatschappelijk verantwoord beleggen het komende jaar verder vorm te geven. De gerealiseerde acties en doelen op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen in 2023 zijn opgenomen in paragraaf 3.4, 5.2.6 en 5.2.7. De doelen voor 2024 zijn beschreven in paragraaf 11.4.

In 2023 is het maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid geactualiseerd. De uit Europa afkomstige Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) en Taxonomieverordening vragen naar verwachting ook de komende jaren veel aandacht.

5.4.1 Het belang van maatschappelijk verantwoord beleggen

We vinden maatschappelijk verantwoord beleggen belangrijk en hebben de overtuiging dat dit op termijn positief bijdraagt aan het risico-rendementsprofiel. De internationale uitgangspunten van het VN Global Compact, de OESO-richtlijnen en de VN Guiding Principles gelden als normenkader voor het maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid.

Het VN Global Compact is afgeleid van internationaal geaccepteerde verdragen, zoals de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en de principes van de International Labour Organisation (ILO). Het VN Global Compact verlangt van bedrijven dat zij binnen hun eigen invloedssfeer kernwaarden op het gebied van mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anticorruptie respecteren, ondersteunen en uitoefenen.

Naast het normenkader van het VN Global Compact hanteren we vijf maatschappelijke thema's die dicht bij onze identiteit staan:

- Mensenrechten
- Arbeidsnormen
- Natuur & milieu
- Gezondheid
- Klimaatverandering

Wij houden ons aan het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB) Convenant, ondertekend met NGO's en de Nederlandse overheid. Hiermee committeren wij ons om rekening te houden met de OESO-richtlijnen en de VN Guiding Principles in het beleggingsproces.

5.4.2 De gebruikte instrumenten bij maatschappelijk verantwoord beleggen

In de praktijk maken we voor maatschappelijk verantwoord beleggen gebruik van de volgende instrumenten:

- A. Screening van de beleggingsportefeuilles
- B. Het uitsluiten van ondernemingen en landen
- C. Het voeren van dialogen met ondernemingen (engagement)
- D. Corporate governance en het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen
- E. ESG-integratie
- F. Doelinvesterings

A. Screening van de beleggingsportefeuilles

Om goed inzicht te krijgen of ondernemingen zich houden aan de internationale normen, zoals verwoord in de VN Global Compact en de OESO-richtlijnen, worden de beleggingsportefeuilles periodiek gescreend. Hierbij wordt gekeken naar impact van het gedrag van de onderneming op de samenleving en/of milieu en de ernst, schaal en onomkeerbaarheid van de schending. Naar aanleiding van de bevindingen nemen we zo nodig actie. Bijvoorbeeld door het uitsluiten of het starten van een dialoog met een onderneming.

B. Het uitsluiten van ondernemingen en landen

Voldoen bedrijven en landen niet aan onze maatschappelijke normen, dan beleggen we hier niet in. De volgende soorten bedrijven en landen sluiten we uit van onze beleggingen:

- Fabrikanten van controversiële wapens:
Controversiële wapens zijn voor ons wapens die onevenredig veel leed en slachtoffers veroorzaken en die geen onderscheid maken tussen burgerdoelen en militaire doelen. Vaak veroorzaken deze wapens ook na afloop van een conflict veel slachtoffers en ontwrichten ze de economie en de maatschappij. Hierbij gaat het om nucleaire, biologische en chemische wapens, om antipersoonsmijnen en om clustermunities.
- Ondernemingen met blootstelling aan bepaalde fossiele brandstoffen: steenkolen, teerzanden, schalieolie en -gas en Arctische olie en gas:
Wij zien de schade en overlast door klimaatverandering toenemen. We sluiten daarom de meest vervuilende en energie-intensieve fossiele brandstoffen uit. Wij beleggen niet in ondernemingen die meer dan 5% van hun omzet halen uit steenkolen (zowel de productie van energie uit kolen, als het delven van kolen), de winning van olie uit teerzanden, schalieolie en -gas en Arctische olie en gas.
- Bedrijven die de VN Global Compact-principes structureel schenden:
Wanneer een bedrijf de uitgangspunten van het VN Global Compact schendt en onvoldoende maatregelen neemt om daar iets aan te doen, kunnen deze bedrijven worden uitgesloten in het kader van het schenden van mensenrechten, arbeidsnormen, milieunormen of vanwege corruptie. Ook vermeende schenders kunnen na onvoldoende maatregelen op de uitsluitingslijst geplaatst worden.
- Tabaksproducenten:
Omdat roken en andere vormen van tabaksgebruik de gezondheid schaden.
- Landen waartegen sancties van kracht zijn:
We gebruiken ons landenbeleid voor obligaties uitgegeven door overheden. Voor staatsobligaties beleggen we niet in obligaties (zowel sovereign als quasi-sovereign) uitgegeven door landen die op de landenuitsluitingslijst van het pensioenfonds staan. Bij het samenstellen van deze lijst hanteren we de Sanctiewet 1977 als handvat. Naast de EU-sanctielijst en de VN-sanctielijst gebruiken we de prestaties van de landen in de Freedom in the World index, de ITUC Global Rights Index en de Corruption Perception Index als vertrekpunt bij het opstellen van de landenuitsluitingslijst. In aansluiting op het landenbeleid belegt Pensioenfonds Achmea niet in staatsbedrijven van landen die uitgesloten zijn. Dit betreft ondernemingen waarin de uitgesloten staat een belang heeft van 50% of meer.

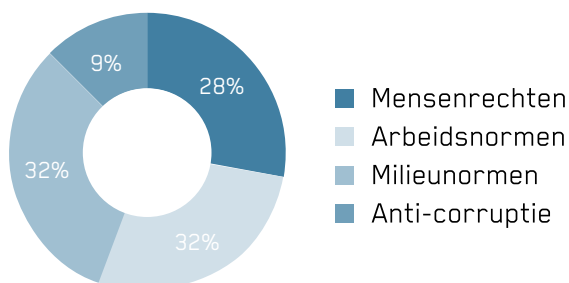
C. Het voeren van dialogen met ondernemingen (engagement)

We vinden het belangrijk om in gesprek te gaan met de ondernemingen waarin we beleggen en die internationaal breed gedragen normen schenden. We noemen dit Global Compact engagement. Met het engagementprogramma willen we het gedrag van ondernemingen verbeteren en tegelijkertijd de aandeelhouderswaarde vergroten.

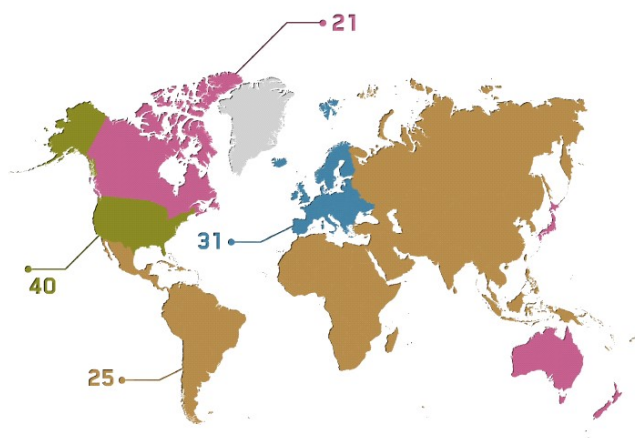
Normatieve engagement

Binnen het normatieve engagement programma wordt gesproken met ondernemingen die de normen op het gebied van mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anticorruptie schenden of dreigen te schenden. Het doel van de dialoog is dat de onderneming de schending opheft en maatregelen treft, zodat een schending in de toekomst niet meer plaatsvindt. Bijvoorbeeld door het wijzigen van beleid en procedures bij de ondernemingen.

Per eind 2023 vonden binnen het normatieve engagement programma 167 dialogen plaats met 117 verschillende ondernemingen. Met deze ondernemingen spraken wij over een of meerdere normschendingen (met een aantal ondernemingen worden meerdere dialogen gevoerd over verschillende thema's). Zo worden 46 dialogen gevoerd op het gebied van mensenrechten, 53 over schendingen van arbeidsnormen, 50 over milieuschendingen en 15 over corruptie.

De ondernemingen zijn verspreid over verschillende regio's en markten. De focus van het programma ligt op de ontwikkelde markten met 92 dialogen. Deze zijn onderverdeeld in Europa, Verenigde Staten en Wereld overig (Japan, Canada, Australië en Nieuw-Zeeland). Daarnaast voeren wij de dialoog met 25 ondernemingen uit opkomende markten.

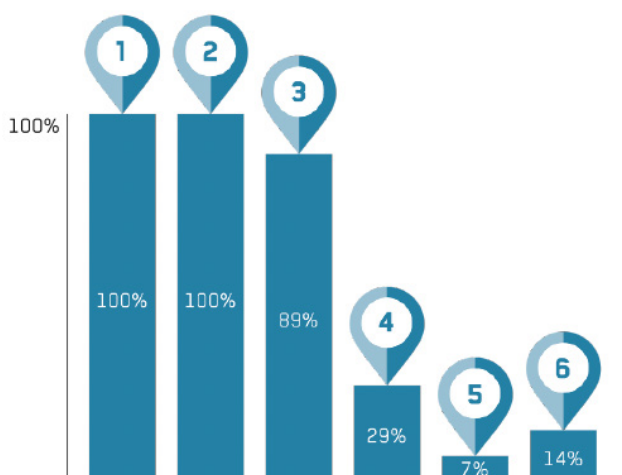
Thematische engagement

Naast het normatieve engagement programma nemen wij deel aan het thematisch engagementprogramma van Achmea IM, waarin tien sociale en milieuthema's zijn opgenomen. In onderstaande tabel zijn de actuele thema's weergegeven. In totaal wordt de dialoog gevoerd met 76 ondernemingen.

Thema	Speerpunt	Gestart	Sectoren/ketens
Klimaat en Transport		H1 2022	Logistieke sector
Klimaatadaptatie en water		H1 2022	Metalen en mijnbouw- en halfgeleiderindustrie
Reductie CO ₂ uitstoot		H2 2022	Koolstof intensieve sectoren
Access to Nutrition		H1 2018	Agro & Food
Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen		H2 2022	Supermarkketens en producenten van huishoudelijke en persoonlijke producten
Biodiversiteit in de landbouwketen		H1 2021	Supermarkten en Voedingsproducten
Access to Healthcare		H1 2023	Farmaceutische sector
Arbeidsomstandigheden		H1 2022	Landbouw en voedingsmiddelenketen
Mensenrechten & Governance		H2 2022	Grondstoffensector, ICT- sector en de elektronische goederen sector
Kleding en circulariteit		H1 2023	Textiel, kleding en luxe goederen en Retail – Consumer Discretionary

De voortgang van de individuele dialogen wordt bijgehouden op basis van zes vooraf gedefinieerd mijlpalen:

1. Analyse van het bedrijf
2. Initiëren dialoog
3. Voeren van dialoog
4. Toezegging onderneming
5. Aanpassen beleid & proces
6. Afronden dialoog

Ten aanzien van de bedrijven die zijn geselecteerd voor het thematische engagementprogramma is:

- Voor 100% de eerste mijlpaal bereikt, namelijk het voorbereidend onderzoek afgerond.
- Voor 100% de tweede mijlpaal bereikt, namelijk een initiërende brief of e-mail uitgestuurd om het contact tot stand te brengen.
- Ten aanzien van de derde mijlpaal door 89% van de ondernemingen positief op onze vraag gereageerd. De dialoog is gaande.
- Voor 29% de vierde mijlpaal bereikt, namelijk de toezegging van de onderneming.
- Voor 7% de vijfde mijlpaal bereikt, wat betekent dat er een aanpassing is geweest in het beleid & proces.
- Voor 14% de zesde mijlpaal bereikt, wat betekent dat de dialoog afgesloten wordt.

Vanwege de korte looptijd van een aantal relatief nieuwe engagementthema's hebben veel ondernemingen nog niet mijlpaal 4 en de daaropvolgende mijlpalen behaald. Toezeggingen voor beleidsaanpassingen en implementatie daarvan verwachten wij doorgaans pas in de tweede helft van het engagement traject.

D. Corporate governance en stemmen op aandeelhoudersvergaderingen

Aandeelhouders stemmen over belangrijke besluiten die een bedrijf neemt. Omdat wij een betrokken aandeelhouder zijn, maken we actief gebruik van het stemrecht op aandeelhoudersvergaderingen. Zo oefenen we invloed uit op het beleid van een onderneming en komen we zo goed mogelijk op voor onze eigen belangen. Het uitvoeren van stemactiviteiten is uitbesteed aan Achmea IM. Omdat het niet mogelijk is om alle aandeelhoudersvergaderingen in persoon te bezoeken maakt Achmea IM gebruik van het stemplatform van Institutional Shareholders Services (ISS). Daarnaast maakt ISS-stemanalyses en adviezen op in lijn met het stembeleid van Achmea IM en haar klanten.

Hierbij wordt rekening gehouden met de internationale geaccepteerde corporate governance codes zoals die van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OECD) en International Corporate Governance Netwerk (ICGN). Het houdt voor iedere afzonderlijke markt rekening met lokale wet- en regelgeving en heersende corporate governance codes. De op maat gemaakte stemanalyses worden vervolgens gebruikt bij het uitoefenen van stemrechten. Daarbij wordt rekening gehouden met onze speerpunthema's, met name bij aandeelhoudersvoorstellen over mensenrechten, arbeidsnormen, natuur & milieu, gezondheid en klimaat.

Verantwoording stemactiviteiten

In 2023 stemden wij op 1.375 aandeelhoudersvergaderingen, waarbij 19.952 agendapunten zijn behandeld. Op 19% van alle agendapunten werd tegen het management gestemd. Hierbij ging het vooral om de benoeming van bestuurders van ondernemingen (niet onafhankelijk waar dit wel geëist of gewenst is) en beloningsstructuren (excessief, onvoldoende toegelicht of niet transparant genoeg). Bij aandeelhoudersresoluties over milieu, sociale en governance kwesties werd ook relatief vaak tegen het management gestemd. Ieder kwartaal plaatsen we een verslag op de website met vermelding van stemactiviteiten en actuele ontwikkelingen op het gebied van corporate governance.

E. ESG-integratie

Op sociaal- en milieugebied spelen er veel zaken die de economische groei beïnvloeden. Denk hierbij aan grondstoffenschaarste, klimaatverandering en demografische ontwikkelingen. Wij verwachten dat maatschappelijk verantwoord beleggen het voor risico gecorrigeerde rendement van de beleggingsportefeuille op lange termijn gunstig kan beïnvloeden. Met de aangestelde vermogensbeheerders overleggen we hoe we de integratie van ESG-factoren verder kunnen promoten en implementeren. In het selectieproces voor infrastructuur en private equity hebben we specifieke aandacht voor maatschappelijk verantwoord beleggen. ESG-integratie moet een structureel onderdeel van het beleggingsbeslissingsproces zijn waarin we steeds verder ontwikkelen.

F. Doelinvesteringen

Met het doen van gerichte investeringen kunnen we een positieve bijdrage leveren aan, maar niet beperkt tot, onze ESG-thema's (mensenrechten, arbeidsnormen, natuur & milieu, gezondheid en klimaatverandering). Hierbij geldt dat het doel van de investering vooraf bepaald moet zijn en achteraf meetbaar is. Een impact investering moet voldoen aan de volgende voorwaarden:

- De beoogde goede intentie is vooraf expliciet vastgelegd (intentie).
- De investering is vooraf gekoppeld aan een impact- of ESG-doelstelling (verschil maken).
- Er is sprake van een doelstelling voor de beoogde impact en de beoogde impact is (achteraf) meetbaar (meetbaar).

Binnen de liquide beleggingscategorieën passen bijvoorbeeld green bonds binnen deze definitie, aangezien met green bonds specifieke en afgebakende duurzame projecten worden gefinancierd. Bijvoorbeeld om de energietransitie of andere projecten, die een aantoonbaar positief effect hebben op klimaatverandering, te financieren. De doelallocatie voor de bedrijfsobligatieportefeuilles is vastgesteld op minimaal 1%-punt hoger dan de marktbrede benchmark, met een ondergrens van 5%.

Binnen de illiquide beleggingscategorieën hebben we een impactbelegging in duurzame energie binnen de infrastructuurportefeuille. En hebben we twee impactbeleggingen in zorgvastgoed en een investering in een SFDR-9 vastgoedfonds met als doel om het betaalbare woningaanbod te vergroten.

5.4.3 Transparantie van ons maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid

Tweemaal per jaar publiceren we op onze website de halfjaarrapportage verantwoord beleggen over de invulling en uitvoering van ons MVB-beleid. In deze rapportage worden de recente ontwikkelingen benoemd en wordt uiteengezet hoe invulling is gegeven aan de thema's en de gehanteerde instrumenten: screenen, uitsluiten, ESG-integratie, doelinvesteringen, engagement en stemmen.

Over het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen wordt elk kwartaal gerapporteerd. Deze rapportages staan ook op onze website. Hierin wordt in detail weergegeven hoe er namens het pensioenfonds is gestemd op aandeelhoudersvergaderingen. Eenmaal per jaar publiceren we een overzicht van alle beleggingen op de website.

5.5 Wet- en regelgeving voor beleggingen

De volgende wet- en regelgeving ontwikkelingen voor het beleggingsbeleid zijn in 2023 binnen de commissie balansmanagement behandeld en blijven, indien relevant, de aandacht houden.

5.5.1 Invloed van de Wtp op de beleggingsportefeuille

De invoering van de Wtp heeft ook implicaties voor het beleggingsbeleid. De gevolgen zijn mede afhankelijk van de uiteindelijke contractkeuze door de sociale partners. Ook komend jaar brengen wij de gevolgen voor ons beleggingsbeleid verder in kaart. Relevante onderwerpen zijn naar verwachting:

- Renteaftrekking
- Vaststellen van de risicohouding
- Impact op de beleggingsmix en het eventueel vaststellen van life cycles
- Impact van de Wtp op onze uitvoerders

5.5.2 De nieuwe UFR2023 is ingevoerd zonder beleidswijzigingen

Vanaf 1 januari 2023 geldt de nieuwe UFR2023. Door de nieuwe UFR-methodiek daalde de dekkingsgraad begin januari met ongeveer 0,5%-punt ten opzichte van de UFR per eind vorig jaar.

De UFR2023 vloeit voort uit de aanbevelingen van de commissie Parameters. De aangepaste UFR-methodiek gebruikt de marktrentecurve tot en met 50 jaar volledig. Vanaf de 50-jaars looptijd geldt een extrapolatiemethodiek gebaseerd op actuele marktdata. Dit komt in feite neer op het overstappen naar de marktrentecurve.

De eerdere UFR-methodiek, welke in vier stappen werd ingevoerd, vervalt helemaal. De laatste twee stappen op 1 januari 2023 en 2024 gingen niet door.

5.5.3 De pensioenregeling classificeren we als artikel 8 volgens de EU-taxonomie/SFDR

In 2021 is het Europese classificatiesysteem voor ecologisch duurzame activiteiten (EU-taxonomie) in werking getreden evenals de rapportageverplichtingen over duurzaamheid in de financiële sector (SFDR). Achmea IM ondersteunt het pensioenfonds bij het voldoen aan de bijbehorende verplichtingen. De benodigde informatie voor onze website en ons jaarrapport is beoordeeld en aangevuld. Verder hebben we onze pensioenregeling geïnclassificeerd als een artikel 8 product, waarbij we op dit moment geen milieudoelstelling nastreven zoals bedoeld in de EU-taxonomie. Daarnaast weegt het pensioenfonds de belangrijkste negatieve impact op duurzaamheidsfactoren mee in investeringsbeslissingen. Hiermee voldoen we aan de EU-duurzaamheidswetgeving, waaronder de SFDR- en EU-taxonomie. We verwijzen hiervoor verder naar het maatschappelijk verantwoord beleggen deel in dit jaarrapport en naar de website voor onze maatschappelijk verantwoord beleggen rapportages en de specifieke SFDR en EU Taxonomie verslaglegging.

De technische screeningcriteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten van de EU-taxonomieverordening zijn voor de eerste twee taxonomie milieudoelstellingen over klimaatmitigatie en klimaatadaptatie sinds 2022 in werking getreden. De overige vier taxonomie-milieudoelstellingen zijn op 21 november 2023 gepubliceerd en treden per 1 januari 2024 in werking.

De Regulatory Technical Standards (RTS) onder de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) zijn sinds 1 januari 2023 van kracht. Deze definiëren de methodologie voor de berekening van het aandeel van ecologisch duurzame beleggingen en de bevatten de voorgeschreven templates voor de rapportages. In de periodieke rapportage (SFDR annex 4), die als bijlage 2 aan het jaarrapport is toegevoegd, rapporteren we over de ecologische en sociale karakteristieken van onze pensioenregeling. Op basis van het duurzaamheidsraamwerk van Achmea IM, kunnen groene obligaties, bedrijfsobligaties en aandelen voldoen aan de definitie van 'duurzame beleggingen' volgens de SFDR. Op dit moment is 14,17% van de totale beleggingsportefeuille een 'duurzame belegging' volgens de SFDR. In de toetsing aan de technische screeningcriteria van de Taxonomieverordening zijn de uitkomsten als volgt:

- a) 71,75%: Het aandeel, als percentage van onze portefeuille, van beleggingen in ecologisch duurzame economische activiteiten die in overeenstemming zijn met de Taxonomieverordening.
- b) 28,25%: Het aandeel, als percentage van onze portefeuille, van ondersteunende en overgangsactiviteiten (zoals beschreven in de Taxonomieverordening).

De gedetailleerde Taxonomie criteria vereisen de beschikbaarheid van meerdere, specifieke datapunten over elke investering. Op dit moment zijn er beperkt, betrouwbare, tijdige en verifieerbare gegevens beschikbaar om onze investeringen met deze criteria te kunnen beoordelen. In de komende jaren verwachten wij dat meer data beschikbaar zal komen.

5.5.4 We rapporteren periodiek volgens SFDR - Level 2

Pensioenfonds Achmea voldoet aan de verplichtingen die voortvloeien uit de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) Level 1 en 2. Achmea IM ondersteunt ons bij het voldoen aan de verplichtingen bij dit onderwerp en de verwerking van de regels in de communicatie.

5.5.5 We voldoen aan de Shareholders' Right Directive

De Europese Shareholders' Right Directive heeft als doel om de betrokkenheid van aandeelhouders bij corporate governance van beursvennootschappen verder te vergroten en de transparantie tussen vennootschappen en beleggers te bevorderen. Shareholders' Right Directive gaat onder meer over betrokken aandeelhouderschap door het uitoefenen van stemrechten. Zo wordt op de aandeelhoudersvergadering het recht te stemmen over het bezoldigingsbeleid geïntroduceerd. Hieronder is kort omschreven hoe de besluitvorming in het bestuur tot stand komt voor het beleggen in aandelen:

- Voorafgaand aan de keuze om in aandelen te beleggen als beleggingsstrategie voeren we een ALM-studie uit. Daarbij houden we rekening met het rendements- en risicoprofiel. Beleggen in aandelen draagt bij aan de reële ambitie en zorgt voor diversificatie van de totale beleggingsportefeuille.

- Bij de selectie van vermogensbeheerders zijn vooraf heldere doelstellingen en randvoorwaarden geformuleerd. Dit om ervoor te zorgen dat de geselecteerde manager en beleggingsstrategie in lijn zijn met onze middellange en lange termijn doelstelling en randvoorwaarden.
- In de overeenkomsten met de vermogensbeheerders voor de aandelenportefeuilles is geen performance fee afgesproken. De contracten zijn voor onbepaalde tijd, met een korte opzegtermijn. Dit betekent dat het bestuur altijd de mogelijkheid heeft om het beheerd vermogen te onttrekken, als uit de periodieke monitoring blijkt dat een vermogensbeheerder niet meer handelt in lijn met onze doelstellingen en randvoorwaarden.
- Voor aandelen wereld beleggen we in een passief mandaat met een aangepaste ESG-benchmark. Omdat voorafgaand aan de belegging specifieke afspraken zijn gemaakt over de manier waarop de manager het vermogen beheert, is gewaarborgd dat de manager in overeenstemming met onze doelstellingen handelt. Er zijn geen belangen van anderen in het betreffende mandaat. Op die manier, mede door mandaatrichtlijnen, lopen de doelstellingen van de vermogensbeheerders en ons in lijn.
- Daarnaast beleggen we in een passief aandelenfonds in opkomende markten. Bij de selectie van dit fonds is getoetst in hoeverre dit past bij de beleggingsstrategie en onze doelstellingen. Door periodieke monitoring wordt gecontroleerd of de beleggingsstrategie in lijn blijft met deze doelstelling. Bij een passief aandelenfonds wordt de index gevolgd en worden geen beleggingsbeslissingen genomen op basis van de beoordeling van de financiële en niet-financiële prestaties. Er vindt geen voting plaats in dit fonds. Voor de regio opkomende markten is de Shareholders' Right Directive niet van toepassing.
- De resultaten van de aandelenbeleggingen worden jaarlijks beoordeeld waarbij specifiek wordt gemonitord op de omloopsnelheid van de aandelenportefeuille en de daaraan verbonden beheer- en transactiekosten. Zie hiervoor ook paragraaf "6 Kosten voor de uitvoering van de pensioenregeling".
- In aandelen beleggen we passief met als doelstelling het zo nauwkeurig mogelijk volgen van het rendement van de geselecteerde (customized) benchmark. Bij passief beleggen is de omloopsnelheid vergelijkbaar met die van de benchmark. Afwijkingen ten opzichte van de benchmark zijn onder andere te verklaren door stortingen en onttrekkingen. Uit de jaarlijkse beoordeling volgt dat de prestaties van de aandelenportefeuille in lijn zijn met onze doelstelling. Hierbij geldt dat de outperformance mede veroorzaakt wordt door het terugvorderen van bronbelasting. Hiermee houdt de benchmark geen rekening.

5.5.6 Stapsgewijze reductie CO2-blootstelling van de liquide beleggingsportefeuille met de CTB

Net als vorig jaar zijn op het gebied van klimaat weer belangrijke stappen gezet in het maatschappelijk verantwoord beleggen, volgens de geformuleerde doelstelling om in 2050 een CO2-neutrale beleggingsportefeuille te realiseren in lijn met het Akkoord van Parijs. Pensioenfonds Achmea verlaagt stapsgewijs de CO2-blootstelling van het liquide deel van de beleggingsportefeuille, als referentiemaatstaf hanteren we hierbij het reductiepad van Climate Transition Benchmark (CTB). Dit betekent een reductie ten opzichte van de stand van de generieke benchmark per 2020. We meten de CO2-blootstelling van de liquide portefeuilles en zetten de uitstoot af tegen het CTB-reductiepad.

6 KOSTEN VOOR DE UITVOERING VAN DE PENSIOENREGELING

Bij het uitvoeren van de pensioenregeling maken we diverse kosten. Globaal worden deze kosten onderverdeeld in de kosten voor vermogensbeheer en de kosten voor pensioenbeheer (de uitvoeringskosten). We vinden het van belang om open te zijn over de kosten die we maken.

6.1 Totale kostenratio

De totale kostenratio geeft een totaalinzicht in alle kosten van het beheer van pensioenfondsen Achmea, exclusief transactiekosten, als percentage van het belegd vermogen. Dit is in lijn met de aanbevelingen van de Pensioenfederatie. De totale kostenratio geeft aan wat de beheerskosten zijn die ten laste komen van het opgebouwde (pensioen)vermogen.

Totale kosten	2023		2022	
	x € 1.000	% ¹⁾	x € 1.000	% ¹⁾
Pensioenbeheerkosten ^{*)}	4.300	0,05	4.348	0,05
Vermogensbeheerkosten (exclusief transactiekosten)	37.364	0,43	40.749	0,44
Totale kosten	41.664	0,48	45.097	0,49
^{*)} In euro's per deelnemer, excl. gewezen deelnemer	218		227	
^{*)} In euro's per deelnemer, incl. gewezen deelnemer	109		112	
¹⁾ Als % van het gemiddeld belegd vermogen		8.585.722		9.299.892

Transactiekosten zijn hierin niet opgenomen, omdat deze afhankelijk zijn van (de aard, de omvang, de markt van) de beleggingshandelingen. Deze kosten zijn dus minder of niet afhankelijk van de omvang van het (gemiddeld) beheerd vermogen.

6.2 Vermogensbeheerkosten

6.2.1 De transactiekosten stellen we vast op basis van de werkelijke kosten

Vanuit het sturen op kosten monitoren we continu de ontwikkeling van de kosten van vermogensbeheer (beheerkosten, performance gerelateerde kosten, transactiekosten, advieskosten, bewaarkosten, administratiekosten en overige kosten). Ieder kwartaal rapporteren CACEIS en Achmea IM over de ontwikkeling van de gerealiseerde kosten per mandaat. Dat is de basis voor de hier opgenomen vermogensbeheerkosten. Hierbij worden naast de kosten, zoals gerapporteerd in de jaarrekening, ook de "onzichtbare kosten" meegenomen. Dit zijn de kosten die het gevolg zijn van het aan- en verkopen van beleggingen binnen de beleggingsfondsen (de transactiekosten). De transactiekosten zijn niet expliciet zichtbaar, omdat deze worden verwerkt in het beleggingsrendement en niet in rekening worden gebracht. Deze kosten worden zichtbaar gemaakt door uit te gaan van (1) de werkelijke kosten van individuele transacties (indien beschikbaar) of (2) het resultaat van schattingen die qua methodiek minimaal voldoen aan de aanbevelingen van de Pensioenfederatie.

In de jaarrekening worden alleen de (directe) kosten getoond die aan ons fonds in rekening worden gebracht, dus op factuurbasis. Hierdoor sluiten onderstaande cijfers niet aan met de kostenopgave in de jaarrekening. Het doel van deze tabel is om extra inzicht te verschaffen, zodat de kosten van het vermogensbeheer van pensioenfondsen vergelijkbaar zijn in lijn met de aanbevelingen van de Pensioenfederatie en de AFM.

6.2.2 De vermogensbeheerkosten waren lager dan vorig jaar

De totale vermogensbeheerkosten kwamen in 2023 uit op € 45,9 miljoen of 0,53% van het gemiddeld belegd vermogen (2022: € 51,3 miljoen of 0,55%). De vermogensbeheerkosten worden verdeeld naar beheerkosten en transactiekosten.

De beheerkosten daalden naar € 37,4 miljoen (2022: € 40,7 miljoen)

De reden voor de daling van de beheerskosten is de in vergelijking met 2022 € 5,3 miljoen lagere performance gerelateerde vergoeding in 2023 bij vastgoed, infrastructuur en private equity. De jaarlijkse vaste beheerkosten namen daarentegen toe met € 2,0 miljoen, vooral door de toegenomen allocatie naar illiquide beleggingen waarvan de beheerkosten gemiddeld hoger zijn dan van de overige beleggingscategorieën.

Het aandeel vastgoed, infrastructuur en private equity in de beleggingsportefeuille neemt sinds 2016 toe: van 3% in 2016 naar ongeveer 16% in 2023. In 2023 bedroeg het gemiddeld belegd vermogen voor deze categorieën ongeveer € 1.400 miljoen.

De transactiekosten daalden naar € 8,5 miljoen in 2023 (2022: € 10,6 miljoen)

De transactiekosten daalden in 2023 ten opzichte van 2022. De transactiekosten bij vastgoed waren redelijk in lijn met vorig jaar. Vooral de transactiekosten bij aandelen opkomende markten en vastrentende waarden vielen lager uit dan vorig jaar.

Hieronder zijn de vermogensbeheerkosten over 2023 en 2022 weergegeven voor de diverse beleggingscategorieën:

Kosten 2023 per beleggingscategorie	Beheerkosten*		Transactiekosten***		Totale vermogensbeheerkosten	
	x € 1.000	%**	x € 1.000	%**	x € 1.000	%**
Vastgoed	8.093	0,95	3.357	0,39	11.450	1,34
Aandelen	1.046	0,05	462	0,02	1.508	0,07
Alternatieve beleggingen	12.106	2,07	581	0,10	12.687	2,17
Vastrentende waarden	8.624	0,16	2.728	0,05	11.352	0,21
Overlay beleggingen	1.327	0,01	1.365	0,02	2.692	0,03
Algemene kosten vermogensbeheer	-252	-	-	-	-252	-
Strategisch pensioenmanagement	4.768	0,06	-	-	4.768	0,06
Advieskosten vermogensbeheer	500	0,01	-	-	500	0,01
Overige kosten	1.152	0,01	-	-	1.152	0,01
Totaal	37.364	0,43	8.493	0,10	45.857	0,53
<i>Gemiddeld belegd vermogen</i>	<i>8.585.722</i>					

* Inclusief performance gerelateerde kosten

** Als % van het gemiddeld belegd vermogen

*** Inclusief aan- en verkoopkosten

Kosten 2022 per beleggingscategorie	Beheerkosten*		Transactiekosten***		Totale vermogensbeheerkosten	
	x € 1.000	%**	x € 1.000	%**	x € 1.000	%**
Vastgoed	11.407	1,36	3.505	0,42	14.912	1,78
Aandelen	1.110	0,05	1.073	0,04	2.183	0,09
Alternatieve beleggingen	11.538	2,34	730	0,15	12.268	2,49
Vastrentende waarden	8.798	0,16	3.716	0,06	12.514	0,22
Overlay beleggingen	1.352	0,01	1.548	0,02	2.900	0,03
Algemene kosten vermogensbeheer	-242	-	-	-	-174	-
Strategisch pensioenmanagement	4.674	0,05	-	-	4.674	0,05
Advieskosten vermogensbeheer	626	0,01	-	-	626	0,01
Overige kosten	1.486	0,02	-	-	1.486	0,02
Totaal	40.749	0,44	10.572	0,11	51.321	0,55
<i>Gemiddeld belegd vermogen</i>	9.299.892					

* Inclusief performance gerelateerde kosten

** Als % van het gemiddeld belegd vermogen

*** Inclusief aan- en verkoopkosten

Onder vastrentende waarden vallen de beleggingen in euro staatsobligaties en bedrijfsobligaties, hypotheek, high yield, emerging markets debt en het geldmarktfonds.

Onder alternatieve beleggingen vallen de infrastructuur en private equity beleggingen.

De algemene kosten vermogensbeheer bestaan uit de toegerekende algemene kosten (€ 0,9 miljoen) en de teruggevorderde btw (€ -1,1 miljoen). De algemene kosten (totaal € 1,7 miljoen) worden volgens een vaste verdeelsleutel voor 50% aan de vermogensbeheerkosten en voor 50% aan de uitvoeringskosten toegerekend. Een specificatie van de algemene kosten is opgenomen in de toelichting op de staat van baten en lasten (onder "12. Pensioenuitvoeringskosten").

De advieskosten vermogensbeheer bestaan onder andere uit:

- De due diligencekosten. Deze kosten maken we voor fiscaal, juridisch en operationeel onderzoek voorafgaand aan nieuwe investeringen.
- De kosten voor het verantwoord beleggingsbeleid. Hieronder vallen: corporate governance, screening en uitsluiting van posities op basis van dit beleid en het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen.
- Overige advieskosten vermogensbeheer ter ondersteuning van het bestuur.
- Projectkosten vermogensbeheer. Hieronder vallen ook de kosten voor Wtp-vermogensbeheer. In 2023 waren de Wtp-kosten € 480K. Dit bedrag is volledig doorbelast aan de werkgever in 2023. Inclusief deze Wtp-kosten zijn de totale vermogensbeheerkosten € 46,3mln of 0,54% van het gemiddelde belegd vermogen. Zie ook paragraaf 6.3.1.

Onder de overige kosten vallen de kosten van bewaarloon (het in bewaring geven van effecten bij de custodian), de kosten voor het aanhouden van bankrekeningen en de beleggingsadministratiekosten.

Transactiekosten zijn de kosten om effectentransacties tot stand te brengen en uit te voeren. Voor vastrentende waarden komen deze kosten op basis van een schatting tot stand, omdat deze kosten niet separaat in rekening worden gebracht maar zich uiten in het verschil tussen de bied- en laatkoersen. De inschattingen van de transactiekosten voor de vastrentende waarden komen van de externe vermogensbeheerders. Op ons verzoek, en volgens de aanbevelingen van de Pensioenfederatie, zijn de inschattingen zo realistisch mogelijk. De belangrijkste vastrentende waarden managers (Robeco, M&G en Achmea IM) rapporteren op basis van het daadwerkelijk transactievolume (turnover) en de daadwerkelijke kosten (spread) per mandaat of fonds, dit is in lijn met methode 1 van de Pensioenfederatie. De overige managers zijn bezig dit in te regelen en rapporteren volgens de meer grove methode 2 (gemiddelde spread) of 3 (standaard/markt spread). Ons doel is dat alle vermogensbeheerders de transactiekosten rapporteren volgens methode 1.

De performance gerelateerde kosten bedroegen in 2023 € 2,0 miljoen (2022: € 7,3 miljoen). Bij de opbouw van de illiquide beleggingsportefeuille zijn er onder andere afspraken gemaakt ten aanzien van performance gerelateerde kosten. Dit speelt vooral bij private equity, infrastructuur en vastgoedbeleggingen. Doordat de performance van deze categorieën in 2023 minder was dan in 2022 daalden de performance kosten fors ten opzichte van 2022. De kosten van private equity, waaronder de prestatievergoedingen, moeten bezien worden in relatie tot de rendementen van deze beleggingscategorie. Onderdeel hiervan is dat prestatievergoedingen worden gereserveerd voor nog niet gerealiseerde positieve rendementen en kunnen weer vrijvallen bij daarna optredende negatieve rendementen.

Met deze actieve beleggingsstrategieën wordt een hoger rendement beoogd, daarbij zijn deze afspraken gebruikelijk. We bepalen steeds of de performance gerelateerde kosten in overeenstemming zijn met onze belangen.

6.2.3 De vermogensbeheerkosten staan in verhouding tot het behaalde rendement

Vermogensbeheerkosten zijn noodzakelijk om de beleggingen goed te beheren. Het doel is daarbij de beleggingen zo goed mogelijk te matchen met de verplichtingen. De hogere kosten door actief beheer, ten opzichte van passief beheer, worden in principe gecompenseerd door een betere gerealiseerde en verwachte performance dan van de benchmark. De factoren die van invloed zijn op de hoogte van de vermogensbeheerkosten worden in paragraaf 6.2.6 verder toegelicht.

Het behaalde bruto rendement over 2023 bedroeg 8,6%. Daarmee was het nettorendement 8,1% over het belegd vermogen. Dit is het bruto rendement inclusief derivaten minus de totale vermogensbeheerkosten (0,53%).

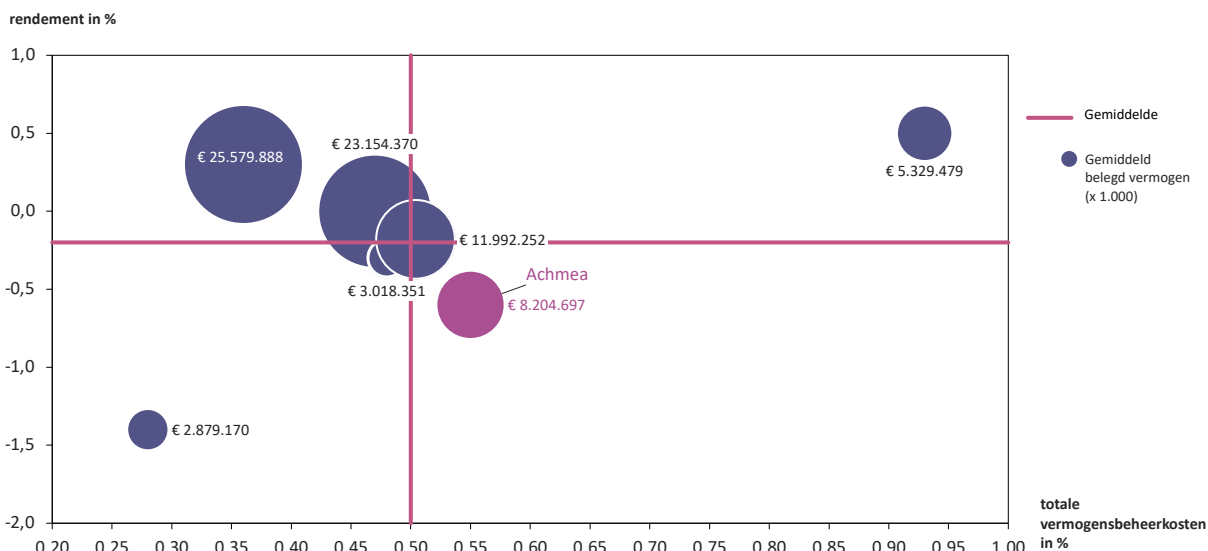
Het rendement in 2023 was 0,4% lager dan het benchmarkrendement. Desondanks is het gemiddelde rendement over de laatste 5 jaar 0,6% hoger dan het benchmarkrendement. Dit sluit aan bij onze verwachtingen. Door de keuze voor passief beheer van de aandelenportefeuilles en de staatsobligatieportefeuille zijn de kosten relatief laag maar is het overrendement beperkt. Hierdoor zijn ook de risico's kleiner. Dit is in overeenstemming met ons gevoerde beleid. Een uitgebreidere toelichting op ons beleggingsbeleid staat in de beleggingsparagraaf, meer in het bijzonder in de paragrafen 5.1, 5.2 en 5.3.

6.2.4 Onze vermogensbeheerkosten zijn vergelijkbaar met onze benchmark

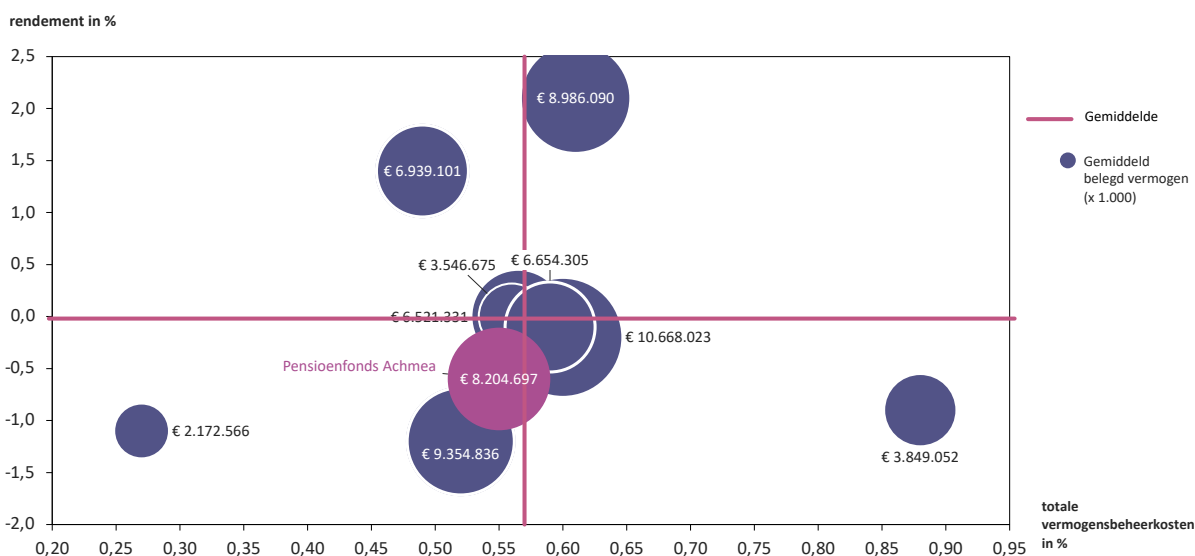
Jaarlijks voeren we in het najaar een benchmarkonderzoek uit naar de vermogensbeheerkosten en rendementen over het voorgaande verslagjaar. Het laatste onderzoek ging over verslagjaar 2022. Hierbij vergelijken we Pensioenfondsen Achmea met twee groepen pensioenfondsen. Een groep van 6 fondsen uit de financiële sector (groep 1). En een andere groep van 7 fondsen met een vergelijkbaar aantal deelnemers en/of belegd vermogen (groep 2). Het doel van het benchmarkonderzoek is om vast te stellen of onze kosten en rendement niet te veel afwijken van minimale of meer vergelijkbare fondsen. Uit het onderzoek blijkt dat onze vermogensbeheerkosten in 2022 iets hoger waren dan het gemiddelde van beide groepen (0,55% tegen gemiddeld 0,52%). De afgelopen jaren lagen onze kosten steeds onder onze gemiddelde benchmark. De stijging van onze kosten komt door het groeiende aandeel illiquide beleggingen in ons belegd vermogen.

Bij het vergelijken ten opzichte van andere fondsen leiden verschillen in beleggingsmix en renteafdekking tot grote verschillen afhankelijk van het gekozen tijdvak en van de performance van de markten in het gekozen tijdvak. Dit maakt absolute kosten en rendementen moeilijk vergelijkbaar.

Ten opzichte van groep 1 waren onze vermogensbeheerkosten in 2022 hoger (0,55% ten opzichte van gemiddeld 0,50%). Het rendement was lager (-0,60% versus gemiddeld -0,18%). Hierbij spelen keuzes in de beleggingsmix en de renteaftdekking een rol. Dit heeft effect op het vereist eigen vermogen van een fonds. Binnen deze vergelijkingsgroep is het vereist eigen vermogen voor de fondsen algemeen lager (gemiddeld 14,7%) dan voor Pensioenfonds Achmea (17,1%). Deze fondsen hebben verhoudingsgewijs meer vastrentende waarden en renteaftdekking. Dit vertaalt zich in slechte jaren als 2022 in minder slechte resultaten.

Binnen benchmarkgroep 2 is de spreiding van kosten en rendement groter dan bij benchmarkgroep 1. Ten opzichte van deze groep zijn onze vermogensbeheerkosten nagenoeg gelijk aan het gemiddelde (0,55% versus 0,57%). Maar ons rendement is ook lager dan het gemiddelde (-0,60% versus 0,0%). Ook hier geldt dat keuzes over beleggingsmix en renteaftdekking een rol spelen in de gerealiseerde rendementen. De gemaakte keuzes hieromtrent vertalen zich in het vereist eigen vermogen. Gemiddeld ligt het vereist eigen vermogen in deze benchmarkgroep hoger (22,1%) dan bij ons fonds (17,1%).

6.2.5 Het bestuur vindt de hoogte van de vermogensbeheerkosten acceptabel

De vermogensbeheerkosten hebben effect op het uiteindelijke pensioen van onze deelnemers. Deze kosten waren over de afgelopen 5 jaar gemiddeld 0,40%. In relatie tot het behaalde rendement en overrendement is dit relatief laag. Ons jaarlijkse benchmarkonderzoek bevestigt dit. Daarom vindt het bestuur de hoogte van de vermogensbeheerkosten acceptabel. Door meer te beleggen in illiquide beleggingscategorieën, waaronder private equity, stijgen ook de komende jaren de gemiddelde vermogensbeheerkosten maar verwachten we ook een betere rendement-risicoverhouding. Daarom vindt het bestuur een stijging van de vermogensbeheerkosten acceptabel.

6.2.6 Factoren die de totale vermogensbeheerkosten beïnvloeden

Er zijn meerdere factoren die van invloed zijn op de hoogte van vermogensbeheerkosten. Onderstaand wordt een algemene beschouwing gegeven op de factoren die de kosten beïnvloeden.

Beleggingsmix

Het type belegging is in belangrijke mate bepalend voor de omvang van de beheerkosten. De belangrijkste drivers tussen verschillende type beleggingen zijn afwegingen tussen zakelijke waarden en vastrentende waarden, liquide versus illiquide beleggingen, traditionele versus alternatieve beleggingen en beleggingen in ontwikkelde markten versus opkomende markten. Bepaalde categorieën zijn weliswaar duurder, zoals direct vastgoed en infrastructuur, maar zijn geselecteerd omdat ze naar verwachting bijdragen aan een betere rendement-risicoverhouding van de totale beleggingsportefeuille. Pensioenfonds Achmea kiest voor een evenwichtige mix van beleggingscategorieën, waardoor de kosten beheerst zijn en er toch sprake is van een goede rendement-risicoverhouding. Een toelichting op de gekozen beleggingsmix staat in paragraaf 5.1.2 en 5.3.2.

Schaalgrootte

Wanneer er door het pensioenfonds of door de fiduciaire beheerder schaalvoordelen behaald kunnen worden, vallen de kosten doorgaans lager uit. Dankzij onze schaalgrootte en die van onze fiduciaire beheerder zijn we in staat om voldoende kostenefficiënt in te kopen.

Actief versus passief beleggen

Bij actief beheer krijgt de manager de doelstelling mee om de relevante benchmark te verslaan, wat een hoger verwacht rendement betekent. Hiertegenover staan hogere kosten, omdat er meer tijd en energie gestoken wordt in onder andere het beleggingsproces, research en analisten. We kiezen voor passief beheer van de aandelenportefeuille, waardoor de kosten relatief laag zijn. In onze vastrentende waardenportefeuille is zowel sprake van actief als passief beheer. De overige beleggingscategorieën worden allemaal actief beheerd. Per onderdeel is een toelichting opgenomen in de paragrafen 5.1.5 tot en met 5.1.9.

Gebruik van derivaten

Gebruik van derivaten leidt tot extra kosten. Hier staat tegenover dat derivaten beschermen tegen valuta- en rentedalingen. Dit leidt tot hogere beleggingsresultaten en bescherming van het vermogen en daarmee de dekkingsgraad. We maken gebruik van rentederivaten om het renterisico af te dekken en valutaderivaten om het valutarisico af te dekken. Ons derivatenbeleid is toegelicht in paragrafen 5.1.10 en 5.1.11.

6.2.7 Aansluiting met de jaarrekening

De vermogensbeheerkosten in het bestuursverslag wijken af van de kosten van vermogensbeheer in de jaarrekening (zie de toelichting van de beleggingsresultaten in de staat van baten en lasten). In de jaarrekening zijn alleen de kosten van vermogensbeheer opgenomen die direct in rekening zijn gebracht. Dit is overeenkomstig de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving.

In de volgende tabel is de aansluiting tussen de vermogensbeheerkosten in het bestuursverslag en de kosten van vermogensbeheer in de jaarrekening weergegeven.

Aansluiting vermogensbeheerkosten (x € 1.000)	Vermogensbeheerkosten 2023	Transactiekosten 2023
Totale vermogensbeheerkosten o.b.v. kostentransparantie (paragraaf 6.2.2)	€ 37.364	€ 8.493
Directe kosten, opgenomen in de jaarrekening	€ 20.227	-
Indirecte kosten, opgenomen in de jaarrekening onder beleggingsopbrengsten	€ 17.137	€ 8.493
Totaal	€ 37.364	€ 8.493

6.3. De kosten voor pensioenbeheer

6.3.1 De uitvoeringskosten per deelnemer blijven relatief laag

De kosten van pensioenbeheer bedroegen over 2023 € 4,3 miljoen (2022: € 4,3 miljoen). Omgerekend is dit € 218 per deelnemer en gepensioneerde (2022: € 218*). De totale kosten stegen licht vergeleken met 2022 maar doordat het aantal deelnemers toenam, blijven de kosten per deelnemer nagenoeg gelijk. De kosten pensioenadministratie stegen licht ten opzichte van 2022. Dit komt vooral door de gestegen tarieven vanwege de inflatiecorrectie per 1-1-2023.

In onderstaand overzicht zijn de uitvoeringskosten van het pensioenbeheer opgenomen, op basis van de aanbevelingen van de Pensioenfederatie en AFM. Hierdoor kunnen de kosten van pensioenfondsen met elkaar worden vergeleken:

Uitvoeringskosten (x € 1.000)	2023	2022
Algemene kosten (50% van totale algemene kosten)	864	783
Kosten pensioenadministratie	3.595	3.386
Projectkosten pensioenadministratie	-	17
Opbrengst doorbelasting Wtp-kosten 2022	-159	-
Totaal uitvoeringskosten (excl. Wtp-kosten)	4.300	4.186
Wtp-kosten algemeen**	75	27
Wtp-kosten pensioenadministratie	117	135
Totaal uitvoeringskosten (incl. Wtp-kosten)	4.492	4.348
Wtp algemene kosten	140	39
Wtp-kosten pensioenadministratie	117	135
Wtp-kosten sub totaal (t.l.v. werkgevers)	257	174
Wtp advieskosten	10	16
Wtp-kosten totaal	267	190
Wtp-kosten, doorbelast aan werkgevers	-257	-159***
Deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden		
Aantal deelnemers (incl. arbeidsongeschikten)	12.135	11.969
Aantal gewezen deelnemers	19.685	19.678
Aantal pensioengerechtigden	7.628	7.209
	39.448	38.856

*De uitvoeringskosten per deelnemer in het jaarrapport 2022 bedroegen € 227, dit was inclusief Wtp-kosten. Vanwege de vergelijkbaarheid rapporteren we de uitvoeringskosten 2022 nu in- en exclusief Wtp-kosten.

** Wtp-kosten algemeen bestaat uit 50% Wtp algemene kosten en 50% Wtp advieskosten die ten laste van de uitvoeringskosten komen.

*** Kosten 2022 in 2023 doorbelast aan de werkgever, inclusief creditfactuur van € 16 duizend ontvangen in 2023.

Uitvoeringskosten per deelnemer (excl. Wtp-kosten; x € 1,-)

Uitvoeringskosten per deelnemer (excl. Wtp-kosten), excl. gewezen deelnemer	217,58	218,43
Uitvoeringskosten per deelnemer (excl. Wtp-kosten), incl. gewezen deelnemer	109,00	107,81

Uitvoeringskosten per deelnemer (incl. Wtp-kosten; x € 1,-)

Uitvoeringskosten per deelnemer (incl. Wtp-kosten), excl. gewezen deelnemer	227,29	226,72
Uitvoeringskosten per deelnemer (incl. Wtp-kosten), incl. gewezen deelnemer	113,87	111,90

Onder de algemene kosten (totaal € 1,7 miljoen) vallen de kosten die niet direct aan pensioenuitvoering of aan vermogensbeheer zijn toe te rekenen. Deze kosten rekenen we 50/50 toe aan de uitvoeringskosten en de vermogensbeheerkosten. Een specificatie van de algemene kosten is opgenomen in de toelichting op de staat van baten en lasten (onder "12. Pensioenuitvoeringskosten").

De kosten pensioenadministratie hebben betrekking op alle werkzaamheden om de pensioenaanspraken te administreren en de uitkeringen van de pensioengerechtigden te verzorgen. Bijvoorbeeld het verwerken van waardeoverdrachten, het afkopen van kleine pensioenen, het toekennen van pensioenen en de communicatie met alle doelgroepen (helpdesk, website, pensioenplanner, nieuwsbrief, Uniform Pensioenoverzicht, Pensioen123, enzovoorts).

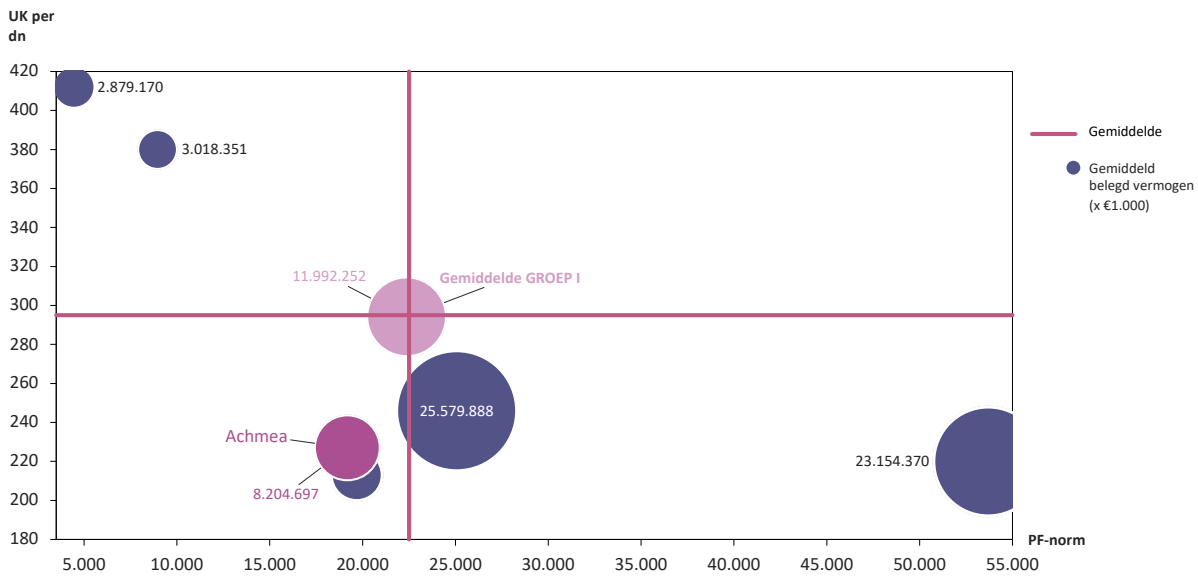
Onder de projectkosten pensioenadministratie vallen onder andere wettelijke projecten en de Wtp-kosten voor de pensioenadministratie. In 2023 maakten we met de werkgever de afspraak om de Wtp-projectkosten door te belasten. De doorbelasting van de in 2022 gemaakte Wtp-kosten zijn apart verantwoord ("Opbrengst doorbelasting Wtp-kosten 2022"), dit leidde tot lagere uitvoeringskosten in 2023. De Wtp-kosten voor de pensioenadministratie bedroegen in 2023 € 257K, deze zijn volledig doorbelast. De doorbelasting voor Wtp-projectkosten in 2023 aan Achmea bedroeg € 896K. Dit bestond uit € 159K voor Wtp-kosten gemaakt in 2022 en € 257K aan Wtp-kosten 2023. Plus € 480K aan Wtp-kosten vermogensbeheer (zie ook paragraaf 6.2.2).

De uitvoeringskosten per deelnemer exclusief gewezen deelnemers worden berekend door de totale uitvoeringskosten te delen door het aantal actieven plus gepensioneerde deelnemers. Dit in overeenstemming met de aanbevelingen van de Pensioenfederatie. Deze kosten komen uit op € 218 per deelnemer (2022: € 218). Inclusief de Wtp-projectkosten is dit € 227 per deelnemer (2022: € 227).

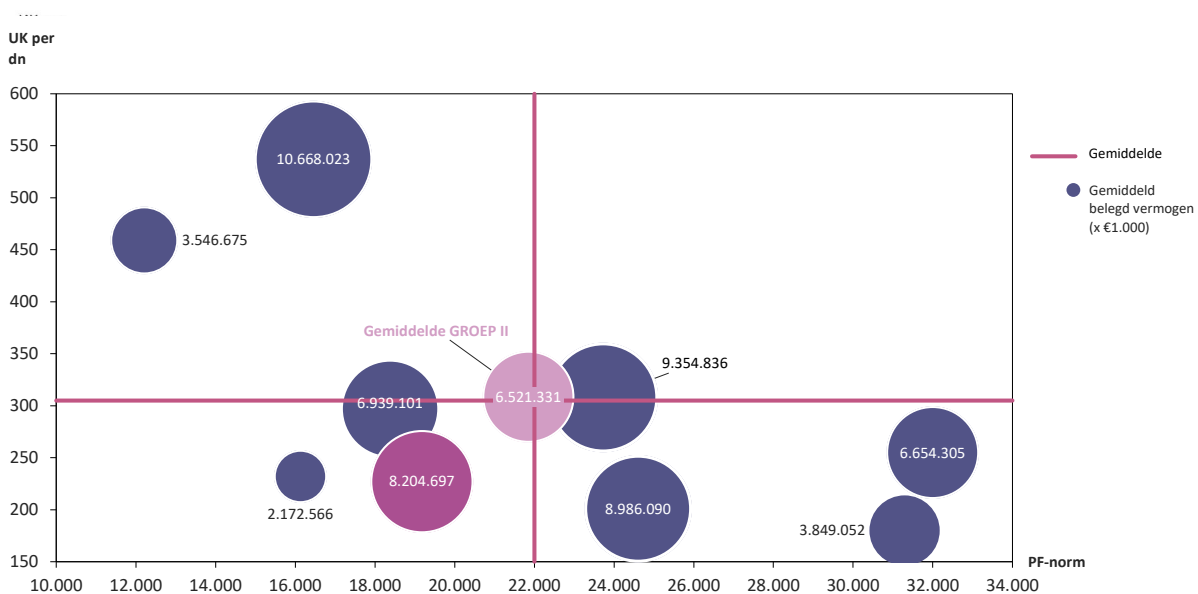
De uitvoeringskosten gedeeld door alle deelnemers bedroegen € 109 per deelnemer (2022: € 108). Inclusief de Wtp-projectkosten komen de uitvoeringskosten uit op € 114 per deelnemer (2022: € 112).

6.3.2 Uitvoeringskosten zijn lager dan benchmark

Ieder jaar vergelijken wij onze uitvoeringskosten met die van vergelijkbare fondsen. Dit doen we op basis van de openbare DNB-gegevens over het vorige verslagjaar. In 2023 vergelijken we dus de cijfers over 2022. Hierbij kijken we naar twee groepen pensioenfondsen, zie paragraaf 6.2.4. Eind 2022 hadden wij 19.178 actieve deelnemers en gepensioneerden, dit aantal is gebruikt in onderstaande vergelijkingen.

Ten opzichte van de fondsen uit groep I waren onze uitvoeringskosten per deelnemer in 2022 lager dan het gemiddelde (€ 227 tegen gemiddeld € 294). Het aantal deelnemers was eveneens lager dan gemiddeld in deze groep (19 tegen gemiddeld 22 duizend). Dit is relevant, omdat het aantal deelnemers een belangrijk voorspeller van de uitvoeringskosten zijn.

Ten opzichte van de pensioenfondsen uit groep 2 waren onze uitvoeringskosten per deelnemer in 2022 ook lager dan de gemiddelde kosten (€ 227 tegen gemiddeld € 309). Het gemiddeld aantal deelnemers in deze groep (bijna 22 duizend) was hoger dan het aantal van ons fonds (19 duizend).

In 2023 zijn onze uitvoeringskosten gelijk aan de uitvoeringskosten per deelnemer in 2022 (zowel inclusief als exclusief Wtp-kosten). Daarmee is de verwachting dat op basis van de gemiddelden van onze benchmarkgroepen in 2022, onze kosten ook in 2023 nog steeds lager zijn dan onze benchmark.

De belangrijkste factoren die de hoogte van de uitvoeringskosten per deelnemer bepalen, zijn:

- a. Het aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden (de Pensioenfederatie-norm);
- b. De verhouding van de Pensioenfederatie-norm versus het aantal gewezen deelnemers;
- c. Het aantal uit te voeren regelingen;
- d. De complexiteit van de regelingen;
- e. De servicegraad aan de deelnemers.

Het bestuur heeft vooral invloed op de laatste factor e) en in mindere mate op c) en d). Het bestuur heeft geen invloed op factoren a) en b). Pensioenfonds Achmea hecht veel waarde aan het goede serviceniveau voor de deelnemers. Hieronder vallen deelnemerscommunicatie, het tijdig verwerken van deelnemerstransacties en een uitgebreide website.

Deelnemerscommunicatie bestaat uit het customer service center, voorlichting, pensioengesprekken, deelnemerscontact en informatievoorziening. Het serviceniveau van Pensioenfonds Achmea komt onder andere tot uiting in het deelnemerstevredenheidonderzoek. Ook afgelopen jaarlijks waardeerden de deelnemers het contact met de pensioendesk gemiddeld met een 8,2 (zie paragraaf 3.5.1).

6.3.3 Het bestuur vindt de hoogte van de uitvoeringskosten acceptabel

Het bestuur is zich ervan bewust dat de hoogte van de uitvoeringskosten directe invloed heeft op de hoogte van het pensioen van de deelnemers. Daarom sturen we actief op de hoogte van de uitvoeringskosten, onder andere door diverse vereenvoudigingen in de regeling in de afgelopen jaren. De kosten zijn daarmee goed uitlegbaar en verklaarbaar. Het bestuur vindt de kosten acceptabel in relatie tot het aantal deelnemers, het aantal resterende regelingen, de complexiteit van de regelingen en het serviceniveau van ons fonds.

Voor 2024 en de jaren daarna verwachten we een lichte kostenstijging vanwege de aanhoudende inflatie en niet doorbelaste voorbereidingskosten (met name eigen advieskosten) voor de Wtp.

7 FINANCIËLE PARAGRAAF

7.1 Ontwikkeling van de dekkingsgraden

De ontwikkeling van de actuele dekkingsgraad in het verslagjaar is als volgt:

Actuele dekkingsgraad	%
Stand per 31 december 2022	133,3
Premie	0,0
Uitkeringen	0,8
Toeslagverlening	-4,3
Verandering van de rentetermijnstructuur	-4,2
Effect rendement beleggingen	6,9
Overige oorzaken	0,1
Kruiseffecten	0,0
Stand per 31 december 2023	132,6

De gemiddelde rekenrentes voor de bepaling van de technische voorzieningen zijn:

	Ultimo jaar
	%
Per 31 december 2022	2,52
Per 31 december 2022, 1 jaar forward, ultimo 2023	2,47
Per 31 december 2023	2,31

De diverse dekkingsgraden zijn als volgt:

	31-12-2023	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019
	%	%	%	%	%
Actuele dekkingsgraad	132,6	133,3	131,6	118,1	117,1
Beleidsdekkingsgraad	137,5	139,4	125,3	110,4	117,1
Vereiste dekkingsgraad	116,4	117,1	117,3	115,8	116,5
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,3	104,3	104,3	104,3	104,4
Wettelijke reële dekkingsgraad	100,5	103,3	99,9	90,1	93,6

Zie bijlage "4 Verklaring (pensioen)terminologie" voor een uitleg van de diverse dekkingsgraden. In paragraaf 3.3.1 is de ontwikkeling van de (beleids-)dekkingsgraad in 2023 nader toegelicht.

7.2 Actuariële analyse van het resultaat

Er is een positief resultaat behaald van € 148,4 miljoen ten opzichte van een negatief resultaat van € 444,6 miljoen in 2022.

De samenstelling van het resultaat over 2023 en 2022 en de wijzigingen daarin zijn als volgt:

Resultaat (x € 1.000)	2023	2022
Resultaat op interest/beleggingen	306.642	369.360
Resultaat op premie	49.483	24.132
Resultaat op kosten	-	-
Resultaat op uitkeringen	372	320
Resultaat op sterfte	1.275	7.100
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	2.976	3.409
Resultaat op overige kanssystemen	-346	-2.324
Resultaat op toeslagen	-207.619	-848.710
Resultaat op waardeoverdrachten	-1.035	1.039
Aanpassing actuariële grondslagen	-	4.719
Resultaat op andere oorzaken	800	-3.608
Resultaat	152.548	-444.563

De actuariële resultaten zijn door het bestuur beoordeeld en zijn passend voor een fonds met de grootte van Pensioenfonds Achmea. Deze geven geen aanleiding om de actuariële grondslagen te herzien.

De belangrijkste verklaringen voor het resultaat zijn:

Resultaat op interest/beleggingen

Het resultaat op interest/beleggingen was € 306,6 miljoen positief:

- Het behaalde directe en indirecte beleggingsrendement was hoger dan de benodigde interest voor de verplichtingen (gelijk aan de 1-jaars rente uit de rentetermijnstructuur per 31 december 2022: 3,264%). Daardoor ontstond een positief resultaat op beleggingsopbrengsten van € 506,3 miljoen.
- Ultimo 2023 heeft de omrekening plaatsgevonden van de technische voorzieningen op basis van de rentetermijnstructuur per 31 december 2022, één jaar forward, naar de rentetermijnstructuur per 31 december 2023. De gemiddelde rekenrente is gedaald (ultimo 2023: 2,31%; ultimo 2022, één jaar forward: 2,47%). De lagere rente leverde een negatief resultaat op van € 199,7 miljoen door toevoeging van dit bedrag aan de technische voorzieningen.

Resultaat op premie

Het resultaat op premie was € 49,5 miljoen positief, gelijk aan de solvabiliteitsopslag in de zuiver kostendekkende premie (€ 25,0 miljoen positief) en het verschil tussen de ontvangen feitelijke premie en de zuiver kostendekkende premie (€ 24,5 miljoen positief).

De zuiver kostendekkende, feitelijke en gedempte kostendekkende premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt (x € 1.000):

	2023	2022
Zuiver kostendekkende premie	172.861	236.626
Feitelijke premie	197.351	226.132
Gedempte kostendekkende premie	180.365	150.812

De samenstelling van de zuiver kostendeekkende premie is als volgt:

Zuiver kostendeekkende premie (x € 1.000)	2023	2022
Actuarieel benodigde koopsom	146.587	200.148
Opslag voor uitvoeringskosten	1.281	1.852
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	24.993	34.626
	172.861	236.626

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

Feitelijke premie (x € 1.000)	2023	2022
Actuarieel benodigde koopsom	179.084	199.067
Opslag voor uitvoeringskosten	3.135	353
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	15.132	23.270
Aanvulling tot 40% van de pensioengrondslagsom	-	3.442
	197.351	226.132

De feitelijke premie is gemaximeerd op 40% van de (deeltijd) pensioengrondslagsom.

Achmea betaalt altijd 40% van de (deeltijd) pensioengrondslagsom en een vergoeding in natura voor de inzet van Achmeapersoneel voor het bestuursbureau. Ook als de berekende premie uiteindelijk lager is dan 40% van de (deeltijd) pensioengrondslagsom. De post "Aanvulling tot 40% van de pensioengrondslagsom" was het verschil tussen de feitelijke premie en de uiteindelijk berekende premie 2022.

De opslag voor uitvoeringskosten wordt door Achmea in duale vorm beschikbaar gesteld:

- een financiële vergoeding (€ 3,1 miljoen);
- een vergoeding in natura: de inzet van Achmeapersoneel voor het bestuursbureau (€ 1,4 miljoen).

De samenstelling van de gedempte kostendeekkende premie is als volgt:

Gedempte kostendeekkende premie (x € 1.000)	2023	2022
Actuarieel benodigde koopsom	102.604	85.262
Opslag voor uitvoeringskosten	1.281	1.852
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	17.494	14.750
Voorwaardelijke onderdelen	58.986	48.948
	180.365	150.812

De gedempte kostendeekkende premie wordt op dezelfde wijze vastgesteld als de zuiver kostendeekkende premie. Er wordt echter uitgegaan van een verwacht rendement. Het rendement op vastrentende waarden is hierbij vastgezet voor de komende 5 jaar. Dat betekent dat tot en met 2027 wordt gerekend met de rentetermijnstructuur van september 2021.

Resultaat op kosten

Het resultaat op kosten was nihil, omdat de vrijval uit de technische voorzieningen ter dekking van de uitvoeringskosten gelijk was aan de som van de feitelijke uitvoeringskosten en de toevoeging aan de kostenvoorziening in de technische voorzieningen.

Resultaat op uitkeringen

Het resultaat op uitkeringen was € 0,4 miljoen positief. Dit is het verschil tussen de werkelijke uitkeringen en de verwachte netto vrijval uit de technische voorzieningen in verband met uitkeringen.

Resultaat op sterfte

Het resultaat op sterfte was € 1,3 miljoen positief. Dit resultaat bestaat uit:

- Het resultaat op lang leven (€ 0,3 miljoen positief): Er zijn meer deelnemers overleden (vrijval uit de technische voorzieningen) dan werd verondersteld op basis van de fondsgrondslagen (benodigde risicopremie in de technische voorzieningen).
- Het resultaat op kort leven (€ 1,0 miljoen positief): De toevoeging aan de technische voorzieningen voor ingang partnerpensioen was minder dan de som van de vrijval uit de technische voorzieningen door overlijden (partnerpensioen), de risicokoopsom in de premie en de risicopremie vrijval uit de technische voorzieningen. Hieruit blijkt dat er minder partnerpensioen is ingegaan dan werd verondersteld op basis van de fondsgrondslagen.

Resultaat op arbeidsongeschiktheid

Het resultaat op arbeidsongeschiktheid was € 3,0 miljoen positief.

Resultaat op overige kanssystemen

Het resultaat op overige kanssystemen (€ 0,3 miljoen negatief) bestaat uit resultaten op mutaties, zoals flexibilisering bij pensioneren.

Resultaat op toeslagen

Het resultaat op toeslagen was € 207,6 miljoen negatief door:

- De opname van de toeslagen per 1 januari 2024 in de technische voorzieningen per 31 december 2023 (€ 209,0 miljoen negatief).
- Het verschil tussen het ingeschatte en werkelijke effect van de toeslag per 1 januari 2023 (€ 0,4 miljoen negatief).
- Geen dotatie over 2023 aan en de vrijval over 2022 van de onvoorwaardelijke indexatievoorziening ex-deelnemers Stichting Pensioenfonds Interpolis (€ 1,8 miljoen positief).

Resultaat op waardeoverdrachten

Het resultaat op waardeoverdrachten was € 1,0 miljoen negatief.

Resultaat op andere oorzaken

Het resultaat op andere oorzaken was € 0,8 miljoen positief, vooral door de hieronder opgenomen mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen.

8 ACTUARIËLE PARAGRAAF

Voor pensioenfondsen bestaan wettelijk eisen t.a.v. het vermogen, zoals verwoord in het financieel toetsingskader (FTK). Ook Pensioenfonds Achmea moet hieraan voldoen.

8.1 Toereikendheidstoets

Jaarlijks voert Pensioenfonds Achmea een toereikendheidstoets uit. Aan de hand van deze toets stellen we vast of ons fonds over voldoende eigen vermogen beschikt en daarmee voldoet aan de eisen van het bovengenoemde FTK. De certificerend actuaire van Pensioenfonds Achmea beoordeelt deze toets en geeft hierover een verklaring af, die opgenomen is in de overige gegevens bij de jaarrekening. De toets bestaat uit twee onderdelen: "minimaal vereist eigen vermogen" en "vereist eigen vermogen".

8.2 Minimaal vereist eigen vermogen

In de eerste plaats wordt getoetst of Pensioenfonds Achmea voldoet aan de normen voor het minimaal vereist eigen vermogen. Het minimaal vereist eigen vermogen ultimo 2023 is berekend op € 293,2 miljoen, zijnde 4,3%.

8.3 Vereist eigen vermogen

Ter dekking van de diverse risico's die een pensioenfonds loopt, dient een vereist eigen vermogen te worden aangehouden. In "9 Risicoparagraaf" zijn de risico's beschreven en de wijze waarop Pensioenfonds Achmea deze risico's beheert. Voor de bepaling van het vereist eigen vermogen maakt Pensioenfonds Achmea gebruik van het standaardmodel van DNB. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van ons fonds. Toepassing van het standaardmodel resulteert in een vereist eigen vermogen ultimo 2023 van € 1.111,4 miljoen, zijnde 16,4%.

8.4 Aanwezig eigen vermogen

Pensioenfonds Achmea heeft de rentetermijnstructuur, zoals gepubliceerd door DNB, toegepast. Het resultaat hiervan is verwerkt in de jaarrekening. Het aanwezig eigen vermogen van ons fonds bedraagt ultimo 2023 € 2.206,4 miljoen, zijnde 32,6%.

8.5 Oordeel van de certificerend actuaire

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen.

Het eigen vermogen van Pensioenfonds Achmea is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heeft de certificerend actuaire zich ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Hierbij merkt de certificerend actuaire op dat op grond van overgangsrecht de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet gelden, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

Ten aanzien van artikel 137 (Toeslagverlening) merkt de certificerend actuaire het volgende op. Bij de bepaling van de toeslagverlening per 1 januari 2024 is Pensioenfonds Achmea – ten aanzien van de vaststelling van de prijsinflatie – uitgegaan van de nieuwe vaststellingsmethode van het CBS (met terugwerkende kracht). Daardoor is Pensioenfonds Achmea in de gelegenheid geweest een ruimere toeslag toe te kennen dan op grond van de gepubliceerde prijsinflatie mogelijk zou zijn geweest. De toeslag per 1 januari 2024 voldoet daarbij zelfstandig bezien aan de eisen van toekomstbestendigheid. Op basis van afstemming met DNB is door Pensioenfonds Achmea geconcludeerd dat de toegepaste werkwijze mogelijk is. De certificerend actuaire heeft zich ervan vergewist dat Pensioenfonds Achmea daarbij oog heeft gehad voor evenwichtige belangenafweging, en dat rekening is gehouden met de toeslag die eerder per 1 januari 2023 is verleend (op basis van de gepubliceerde prijsinflatie) door hiertoe de toeslagachterstand te corrigeren.

De beleidsdekkingsgraad van Pensioenfonds Achmea op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Het oordeel van de certificerend actuaris over de vermogenspositie van Pensioenfonds Achmea is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegeven verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar de mening van de certificerend actuaris voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen niet volledig toereikend zijn.

9 RISICOPARAGRAAF

9.1 Opzet IRM governance

De basis voor het inrichten van het integrale risicomanagement van Pensioenfonds Achmea is een heldere en zuivere verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Op basis van het principe van het 'Three Lines Model' onderscheidt ons fonds risico-eigenaren (1e lijn), controlefunctie (2e lijn) en interne audit (3e lijn).

Het dagelijks bestuur en de beide commissies pensioenen en balansmanagement vormen de 1e lijn bij ons fonds. Daarnaast is vanwege de (voorbereiding op) de Wtp een projectorganisatie ingericht. De commissies pensioenen en balansmanagement en werkgroepen operationele organisatie, communicatie en datakwaliteit vormen binnen die projectstructuur de 1e lijn. De stuurgroep Wtp voert de regierol. Waar nodig verschaft de commissie risicomanagement ook hier gevraagd en ongevraagd een risicobeoordeling. De commissie risicomanagement wordt ondersteund door een riskmanager, werkzaam bij het bestuursbureau.

De commissie risicomanagement, de compliance officer en de sleutelfunctiehouders risicobeheer en actuariel vormen de 2e lijn. De sleutelfunctiehouder risicobeheer is ook de voorzitter van de commissie risicomanagement. Zij beoordeelt, monitort en rapporteert over het risicobeheersysteem. De sleutelfunctie vervuller risicobeheer is de risicomanager binnen het bestuursbureau. De risicobeheerfunctie heeft ook een initiërende en adviserende rol bij het vormgeven van het risicobeheer. Externe partij Willis Towers Watson is sleutelfunctiehouder en -vervuller actuariel bij ons fonds.

De sleutelfunctiehouder en de sleutelfunctie vervuller audit vormen de 3e lijn. De sleutelfunctiehouder interne audit is een bestuurslid (ook lid van het dagelijks bestuur en toebehoort in de commissie risicomanagement) en de sleutelfunctie vervuller is EY.

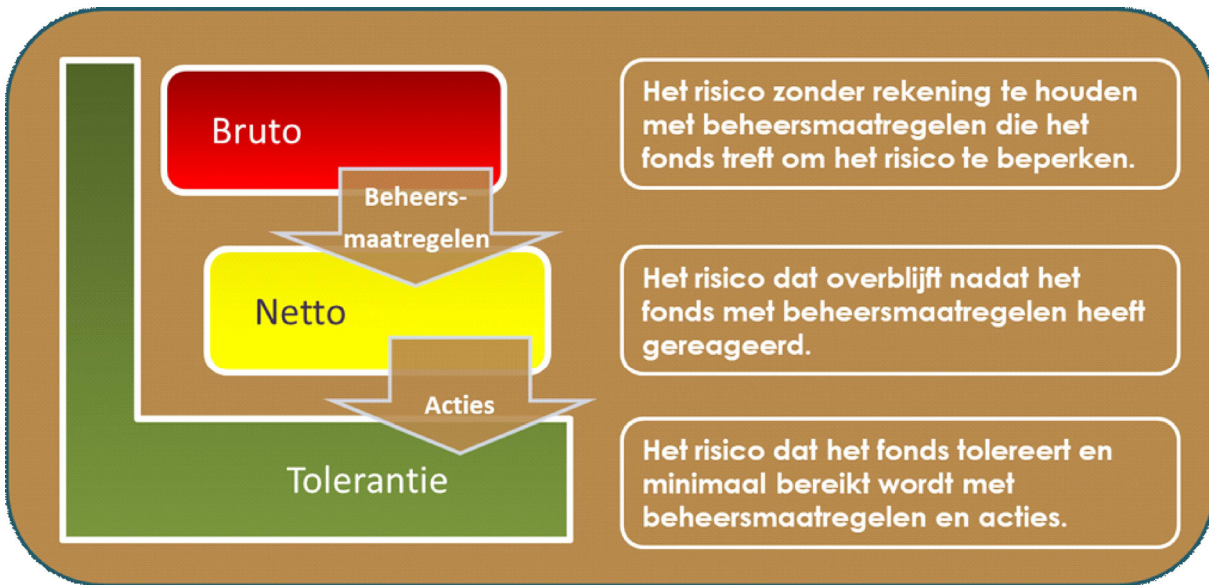
9.2 Invulling IRM raamwerk

Bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering lopen we risico's die een mogelijk negatief effect hebben op onze doelstellingen. Door integraal risicomanagement gaan we op een efficiënte wijze om met onzekerheid en de hieraan verbonden risico's. Het identificeren, analyseren, monitoren en evalueren van deze risico's is een continu integraal proces. Dit resulteert in de acceptatie, de mitigatie of het vermijden van risico's. Integraal risicomanagement speelt kortom een essentiële rol bij het behalen van onze doelstellingen.

De relevante hoofd- en deelrisico's zijn opgenomen in een risicoraamwerk. Naast de risicodefinities zijn ook de bijbehorende scenario's, risicoscores en de controle werkprogramma's opgenomen in het risicoraamwerk. Evaluatie van het risicoraamwerk vindt minimaal jaarlijks plaats. De uitvoering van de beheersmaatregelen uit het risicoraamwerk wordt inclusief onderbouwing vastgelegd in een monitoringstool. Per kwartaal wordt het bestuur met een risicorapportage gerapporteerd over de effectiviteit van de risicobeheersing.

Het bruto en netto risico plus de tolerantie (risicoscores) zijn per risico bepaald en vastgelegd. De risico-eigenaren beoordelen periodiek de geïdentificeerde risico's op basis van de waarschijnlijkheid van het optreden van het risico en de impact daarvan op het behalen van de doelstellingen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen het bruto risico, het netto risico en de tolerantie van het risico. Hierdoor is er inzicht in de risico's die we lopen en welke beheersmaatregelen zijn genomen, evenals de beheersmaatregelen die nog zijn benodigd.

De volgende figuur geeft een uitleg van deze risico-inschattingen:

9.2.1 Kans en impact

Bij de risico-inschattingen worden de kans en impact vastgesteld met de volgende tabel:

	Kans	Financiële impact	Niet- financiële impact
1. Laag	Onwaarschijnlijk dat het zich voordoet de komende 5 jaar. of Heeft zich niet eerder voorgedaan binnen het fonds.	Dekkingsgraad wordt niet negatief beïnvloed.	Risico op interne negatieve / kritische berichtgeving (incl. uitvoerders). of Het niveau van dienstverlening van Pensioenfonds Achmea wordt beïnvloed, maar geen gevolgen voor de tevredenheid van deelnemers. Is makkelijk te herstellen.
2. Beperkt	Doet zich mogelijk voor binnen 3 jaar. of Heeft zich voorgedaan de afgelopen 5 jaar.	Dekkingsgraad daalt met maximaal 5%. of Dekkingsgraad daalt onder 110% (uitgaande van een financieel solide positie van het fonds).	Risico op interne negatieve / kritische berichtgeving (incl. uitvoerders). of Het niveau van dienstverlening van Pensioenfonds Achmea wordt beïnvloed, met als gevolg een beperkte daling van de tevredenheid van deelnemers. Is te herstellen.
3. Aanzienlijk	Heeft de potentie om op te treden binnen het komend jaar. of Heeft zich voorgedaan de afgelopen 2 jaar.	Dekkingsgraad daalt met maximaal 10%. of Dekkingsgraad daalt onder 105% (uitgaande van een financieel solide positie van het fonds).	Risico op negatieve publiciteit richting pensioensector. of Negatieve reacties vanuit DNB/AFM. of Het niveau van dienstverlening van Pensioenfonds Achmea wordt beïnvloed, met als gevolg een behoorlijke daling van de tevredenheid van deelnemers. Is moeilijk te herstellen.

	Kans	Financiële impact	Niet- financiële impact
4. Hoog	Treedt op het komend jaar. of Heeft zich het afgelopen jaar voorgedaan.	Dekkingsgraad daalt met meer dan 10%. of Dekkingsgraad daalt onder 100% (uitgaande van een financieel solide positie van het fonds).	Risico op negatieve publiciteit richting pensioensector. of Structureel negatieve reacties vanuit DNB/AFM. of Het niveau van dienstverlening van Pensioenfonds Achmea wordt beïnvloed, met als gevolg een grote daling van de tevredenheid van deelnemers. Is erg moeilijk te herstellen.

Deze tabel wordt voorafgaand aan de overgang naar de nieuwe pensioenregeling geëvalueerd, want dan is dekkingsgraad bijvoorbeeld geen logische maatstaf meer.

9.2.2 Risicohouding

De risicohouding van het bestuur is onder meer gebaseerd op de volgende kwalitatieve overwegingen:

- Het bestuur neemt bewust beleggingsrisico om naar verwachting een waardevast pensioen na te streven. Inflatie holt de waarde van de nominale uitkeringen uit en gezien het lange termijn karakter van pensioenen is het belangrijk dat de koopkracht van het pensioen via toeslagen behouden blijft. Zeker omdat het opgebouwde pensioen na pensionering of overlijden voor veel deelnemers de belangrijkste bron van inkomen is. Het bestuur accepteert dat dit er mogelijk toe leidt dat aanspraken gekort worden onder slechte economische omstandigheden.
- Het bestuur maakt een zorgvuldige afweging tussen de te nemen risico's en het naar verwachting te realiseren beleggingsrendement. De keuze voor het beleid is gebaseerd op zowel de verwachte ontwikkeling als op scenario's die gunstiger of minder gunstig zijn. De ambitie wordt in de meeste scenario's behaald.
- Het bestuur neemt niet meer risico dan nodig is. Als de financiële situatie van ons fonds verbetert, wordt bij voorkeur minder risico genomen, omdat de ambitie dan haalbaar is met minder risico.
- De risicobereidheid kan worden beïnvloed door de actuele financiële positie. Periodiek wordt beoordeeld of de ambitie nog haalbaar is. Het vasthouden aan een onmogelijke ambitie is immers niet zinvol.

9.3 De vastgestelde strategische risico's

Het bestuur heeft de vijf belangrijkste strategische risico's vastgesteld. Ons pensioenfonds evalueert de strategische risico's periodiek. Voor de volgende evaluatie is naar verwachting ook de keuze voor de nieuw te voeren pensioenregeling gemaakt. Zie hieronder de top 5 strategische risico's in willekeurige volgorde.

9.3.1 Matching/Renterisico

Ons fonds loopt renterisico doordat de waarde van de verplichtingen anders op renteveranderingen reageren dan de waarde van de beleggingen.

De belangrijkste beheersmaatregelen om het renterisico te beheersen zijn:

- In de ALM-studies rekening te houden met verschillende economische scenario's.
- Het voor 80% afdekken van het renterisico (zie ook "5 Beleggingsparagraaf").
- Het renterisico heeft de aandacht van de commissie balansmanagement.

Voor het renterisico is de netto kans en netto impact beperkt. Dit laatste komt overeen met de tolerantie scores. De achterliggende reden hiervan is dat renterisico (van met name rentedaling) voor een aanzienlijk deel is afgedekt door matchende beleggingen en renteswaps en dat een rentestijging juist een positief effect heeft op de solvabiliteit en dekkingsgraad. Het getolereerde risico is daarom relatief beperkt.

9.3.2 Marktrisico

Met marktrisico wordt het risico van waardeveranderingen van de beleggingsportefeuille door prijswijzigingen in de markt bedoeld. Het risico van marktwaardebewegingen wordt op totaalniveau getoetst, omdat verschillende risico's elkaar kunnen versterken of juist diversifiërend werken. Met ALM- en portefeuilleconstructie-studies wordt een inschatting gemaakt van de omvang en mogelijke impact van het marktrisico. De getolereerde risico's, waar bewust voor gekozen is op basis van risicorendementsverwachtingen, worden meegenomen in de ALM-studie.

De belangrijkste beheersmaatregelen zijn:

- In de ALM-studies rekening te houden met zowel positieve als negatieve economische scenario's.
- Het opstellen van investment cases voor alle beleggingscategorieën waarin Pensioenfonds Achmea belegt.
- Het opstellen van beleggingsrichtlijnen, rebalancing grenzen en richtlijnen waarin een effectieve mandaatbegrenzing is opgenomen en vastgelegd in de mandaten van de vermogensbeheerders.
- Het dagelijks uitvoeren van mandaat compliance.
- Het uitvoeren van stresstesten bij beleidsevaluaties.
- Het implementeren van reële beleggingen.
- Voortdurende monitoring met beleggingsrapportages inclusief deterministische stress-scenario's.

Na inzet van beheersmaatregelen resteert een beperkte netto kans en netto impact. Dit komt overeen met het getolereerde risico.

9.3.3 Omgevingsrisico

Dit betreft de risico's door veranderingen in onze omgeving op het gebied van concurrentieverhoudingen, belanghebbenden, reputatie en ondernemingsklimaat. Omgevingsontwikkelingen worden door het bestuur permanent gevolgd, in het bijzonder het dagelijks bestuur, en zijn regelmatig onderwerp van gesprek tijdens de bestuursvergaderingen. Door periodieke rapportages en overleg volgen we dit risico. In het Visiedocument 2020-2030 en enkele aanvullende scenario-analyses zijn mogelijke toekomstscenario's uitgewerkt voor maatschappelijke ontwikkelingen, economische ontwikkelingen, de opkomst van concurrerende pensioenuitvoerders of fintechs, de mogelijk veranderde arbeidsvoorwaarden voor pensioen vanuit de werkgever en mogelijke pensioenscenario's naar aanleiding van het Wtp.

Het risicoprofiel is voor dit risico op aanzienlijk ingeschat. De belangrijkste reden hiervoor is de kans dat de cao-partijen te laat tot een besluit komen over de nieuw te voeren pensioenregeling. Vanwege de ingestelde beheersmaatregelen, zoals het intensief onderhouden van contacten met alle cao-partijen, blijven netto kans en netto impact vooralsnog gelijk aan de maximaal acceptabele tolerantie voor dit risico.

9.3.4 Uitbestedings- en IT-*risico*

Het uitbestedingsrisico is als volgt gedefinieerd: de risico's die ons fonds loopt doordat de uitbestede partijen de afgesproken dienstverlening niet nakomen volgens de gemaakte afspraken en het uitbestedingsbeleid. IT is onderdeel van die dienstverlening. Dit risico wordt met name beheerst door de vastlegging van afspraken in dienstverleningsovereenkomsten, het periodiek uitvoeren van analyses en evaluaties, het voeren van (in)formeel overleg, het verkrijgen van diverse periodieke rapportages en externe assurance. Met deze beheersmaatregelen wordt gemonitord op onder meer de operationele, integriteit en IT-cyber security risico's.

Een belangrijk aandachtspunt voor dit risico blijft de vervanging van ons pensioenadministratiesysteem (project Wtp, voorheen Accelerate) in combinatie met de overgang naar Wtp. De migratie staat voor ons fonds gepland voor 1 januari 2027, maar er zijn wel afhankelijkheden die de migratie kunnen beïnvloeden, zoals vertraging in:

- Uitvoering van het IT-project bij onze pensioenuitvoerder;
- Besluitvorming sociale partners over de nieuw te voeren pensioenregeling;
- Wet- en regelgeving over het nieuwe pensioenstelsel.

De moeizame voortgang en al haar afhankelijkheden zorgen voor een verhoogd risicoprofiel.

Bij Achmea IM lopen twee projecten tegelijk. Het project IPA om de klanten en de eigen organisatie klaar te maken voor de transitie naar de Wtp en om klanttransities uit te voeren. Hierbij wordt het bedieningsmodel van Achmea IM in lijn gebracht met de Wtp. Verder worden de administratie en rapportages aangepast zodat deze aansluiten op eisen van de Wtp.

Daarnaast loopt het project Ithaka. Dit project richt zich op het toekomstige operating model van Achmea IM. Met als doel om het operating model schaalbaarheid te maken om de dienstverlening aan klanten te waarborgen en de kosten te beheersen. Onderdeel hiervan is de uitbesteding van niet-onderscheidende activiteiten aan een zogeheten asset serviceprovider. Het gaat daarbij om uitbesteding van delen van de administratie, verantwoording en verslaglegging die, volgens Achmea IM, relatief weinig toegevoegde waarde leveren aan de klanten.

Ook hierbij is de uitdaging door de samenhang van beide projecten aanzienlijk. Dit leidt eveneens tot een verhoging van het risico.

Onze dienstverleners zijn bezig met het implementeren van de nieuwe wetgeving DORA. Het bestuur monitort de voortgang hierop met de NFR en (risicomanagement)overleg. Het risicoprofiel voor het uitbestedingsrisico is in 2023 ingeschat op aanzienlijk. De beheersmaatregelen, zoals verscherpte monitoring, zorgen ervoor dat de netto risico en impact inschatting nog en daarmee gelijk is aan de gewenste tolerantie voor dit risico. Daarnaast is de migratie naar het nieuwe systeem nog verder weg in de tijd met een geplande overgang per 1-1-2027.

9.3.5 Verzekeringstechnisch risico

Het verzekeringstechnisch risico betreft het risico dat (toekomstige) uitkeringen niet kunnen worden gefinancierd door onjuiste of onvolledige (technische) aannames en grondslagen. Het risico wordt met name beheerst door het periodiek uitvoeren van analyses. Monitoring vindt plaats door diverse rapportages. Voorbeelden van risicoanalyses zijn:

- Analyse sterfte resultaten (lang en kort leven) en resultaten van actualisatie grondslagen en jaarlijks monitoren tijdens jaarwerk met actuariel rapport.
- Analyse en monitoren resultaten op overige verzekeringstechnische grondslagen (partnerfrequentie) met actuariel rapport en monitoren resultaat op actualisatie grondslagen.
- Analyse met jaarwerk en actuariel rapport, en monitoren met jaarwerk van resultaat op arbeidsongeschiktheid.

Ook periodieke rapportages als het actuariel rapport en adviesnotities verschaffen inzicht in dit risico. De netto kans en netto impact zijn beide als beperkt ingeschat en zijn daarmee gelijk aan de gewenste tolerantie voor dit risico.

9.3.6 Opkomende en nieuwe risico's

Naast de strategische risico's zijn ook de nieuwe en opkomende risico's benoemd in de eigenrisicobeoordeling 2023. Communicatie, ESG/klimaatrisico, de beperkte horizon naar ons nieuwe pensioenstelsel, geopolitieke spanningen, het onvoldoende borgen van de datakwaliteit en nieuwe wet- en regelgeving, en het in onvoldoende mate borgen van evenwichtigheid in onze besluitvorming. Deze risico's en de hierop van toepassing zijnde beheersmaatregelen zijn nader toegelicht in de eigenrisicobeoordeling. Hierbij is door het bestuur en de risicomanager geconstateerd dat deze risico's de voldoende aandacht hebben en de beheersing hiermee is geborgd.

9.4 Gevoeligheidsanalyse

Maandelijks beoordelen we de gevolgen van schokken voor de belangrijkste risico's op de dekingsgraad. De stressscenario's voor marktrisico en renterisico, maar bijvoorbeeld ook het valutarisico, maken onderdeel uit van die beoordeling.

Eind december 2023 zag deze analyse er als volgt uit:

Rente in bps	Zakelijke waarden						
	-50%	-30%	-10%	0%	10%	30%	50%
150	109	126	142	150	158	174	191
100	107	122	136	144	151	166	181
50	104	118	131	138	145	159	172
0	101	114	126	133	139	151	164
-50	99	110	122	127	133	144	156
-100	97	107	117	122	128	138	148
-150	95	104	113	118	122	132	141

De tabel laat de impact zien van specifieke marktbevingingen op de actuele dekkingsgraad. Op de horizontale as toont de schok van de zakelijke waarden (valuta- en marktrisico), de verticale as de schok van de rente (renterisico). Bijvoorbeeld een stijging van de zakelijke waarden met 30% en een daling van de rentecurve met 100bps, resulteert in een dekkingsgraad van 138%.

De financiële risico's die zich in 2023 hebben voorgedaan, zijn toegelicht in paragraaf 3.3 van het bestuursverslag, "7 Financiële paragraaf" en "8 Actuariële paragraaf".

9.5 Interne audit 2023

In het kader van Europese wetgeving (IORP II) zijn in 2019 de sleutelfuncties bij Pensioenfonds Achmea ingevuld en hierbij is ook de interne auditfunctie ingericht. De sleutelfunctiehouder interne audit heeft samen met sleutelfunctieervuller EY de auditfunctie van Pensioenfonds Achmea in de daaropvolgende jaren verder doorontwikkeld.

Om op structurele wijze invulling te geven aan de interne auditfunctie heeft de auditfunctie het interne audit meerjarenplan opgesteld. Met het meerjarenplan wordt gestreefd naar een goede op risico gebaseerde verdeling van de audits in de tijd, rekening houdend met de omvang en complexiteit. Het meerjarenplan vormt het uitgangspunt voor het interne audit jaarplan.

Op basis van onder andere interne en externe ontwikkelingen, relevante toezichtthema's en de risicobeoordeling evalueert de sleutelfunctiehouder interne audit in afstemming met de sleutelfunctieervuller jaarlijks het meerjarenplan en is het interne audit jaarplan 2023 opgesteld. In 2023 is een interne audit naar het uitbestedingsbeleid uitgevoerd.

Bij dit onderzoeken zijn geen significante bevindingen geconstateerd. De uitkomst van de audit op het uitbestedingsbeleid was een beoordeling "goed".

De sleutelfunctiehouder interne audit heeft afgelopen jaar kennisgenomen van de samenvatting auditwerkzaamheden van Achmea IM en Achmea Pensioenservices inclusief de 1e en 2e-lijns beoordeling hiervan. Bij het vaststellen van de auditwerkzaamheden is rekening gehouden met de auditplannen van deze uitbestedingspartijen.

10 COMPLIANCEPARAGRAAF

10.1 Naleving gedragscode

Alle verbonden personen ondertekenen de gedragscode en verklaren deze na te hebben geleefd en na te zullen leven. Het bestuur evalueert jaarlijks de werking van de gedragscode.

De compliance officer toetst de naleving van de gedragscode. De compliance officer heeft op basis van de ontvangen informatie getoetst of de verbonden personen zich hebben gehouden aan de normen uit de Gedragscode van het pensioenfonds. De compliance officer komt tot de volgende bevindingen over 2023:

1. Alle gedragsregels zijn nageleefd en de aanbevelingen uit het jaarrapport 2022 zijn adequaat opgepakt.
2. Er waren geen integriteitsincidenten.
3. De overige (operationele) incidenten die zich in het verslagjaar hebben voorgedaan, zijn in lijn met de incidentenregeling gemeld en opgelost.
4. De aandachtspunten die op compliance gebied waren voorzien zijn afdoende geadresseerd:
 - a. Zorgvuldige en evenwichtige besluitvorming rondom de Wtp en tijdsbeslag.
 - b. Kennissessie belangenverstremgeling voor het verantwoordingsorgaan.
 - c. Kennissessie integriteit voor alle verbonden personen, al dan niet via een e-learning.
5. Er is afdoende aandacht voor het onderwerp evenwichtige belangenafweging.

Voor 2024 vraagt de compliance officer aandacht voor:

1. Druk op de evenwichtige belangenafweging: het project Wtp en de toekomstige uitvoering van de pensioenregeling kan druk met zich meebrengen op de evenwichtige belangenafweging en zorgvuldige besluitvorming (voortzetting aanbeveling 2022).
2. DORA (nieuwe cybersecuritywetgeving).
3. Good practice WwFT van DNB (op dit moment nog in consultatie/ voor Wwft-plichtige uitbestedingspartners relevant).
4. Leidraad duurzaamheidsclaims van de AFM.
5. Good practice inrichting compliance functie DNB.

Het bestuur heeft deze aandachtspunten onderschreven en deze zijn deels al onderhanden. Ten aanzien van evenwichtige belangenafweging heeft het bestuur samen met de compliance officer geconstateerd dat dit onderwerp veel aandacht heeft (het bestuur acht dit ook zeer belangrijk) en afdoende is geborgd. Daarbij is het bestuur zich ervan bewust dat uiteindelijk alle elementen in de nieuwe pensioenregeling onder de Wtp, inclusief invaren, in zijn geheel moeten leiden tot een evenwichtige opzet. Hierin hebben cao-partijen een belangrijke rol en het bestuur zal de afspraken van cao-partijen hierop nadrukkelijk toetsen.

10.2 Systematische integriteitsrisico analyse

De compliance officer heeft gerapporteerd over de uitkomsten van de door het bestuur in 2023 uitgevoerde systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA). Het systematisch uitvoeren van een risicoanalyse op het thema integriteit zorgt ervoor dat het bestuur scherp blijft op de beheersing van het de verschillende integriteitsrisico's. Daarnaast is dit een wettelijk verplichting. De compliance officer stelt vast dat de beheersing van de integriteitsrisico's voor het jaar 2023 op orde is en dat er alleen enkele lichte bevindingen zijn. De risicoscores en risicobereidheid zijn op basis van de analyse voor een tweetal risico's gewijzigd. De wijzigingen zijn logisch onderbouwd. De verschillende beheersmaatregelen zijn getoetst en de effectieve werking ervan is vastgesteld. Waar nodig zijn aanvullingen in scenario's en beheersmaatregelen in de SIRA opgenomen.

De compliance officer adviseert onder andere om:

- Bij evaluaties van uitbestedingen specifieke aandacht te blijven geven aan de potentiële risico's op belangenverstremgeling.
- Beoordelen opzet voor permanente toetsing aan sanctie- en witwas wetgeving van de vastgoedfondsen/ vastgoedfondsbeheerders en beoordelen initiële toets.

Het bestuur onderschrijft deze aanbevelingen en volgt deze op.

10.3 Frauderisicoanalyse

Over het verslagjaar heeft de compliance officer een frauderisicoanalyse uitgevoerd. Onder fraude verstaat het pensioenfonds interne fraude, externe fraude en fiscale fraude. Fraude, corruptie en omkoping zijn onderdeel van de integriteitsrisico's zoals vastgelegd in de SIRA. Op basis hiervan zijn beheersmaatregelen gericht op het vermijden (voorkomen) van dit risico. Op fraude staan sancties (vanuit Achmea, het pensioenfonds en wettelijk). Fraude wordt niet geaccepteerd. Daarnaast wordt het frauderisico periodiek gemonitord en getoetst aan de naleving van wet- en regelgeving. Bij de beheersing van het frauderisico is er onderscheid naar:

1. Beheersmaatregelen in de interne organisatie: zoals screeningsbeleid, functiescheidingen, procuratieregeling, 4-ogenprincipe en ondertekening jaarlijkse gedragscode en interne rapportages (risicorapportages en SIRA).
2. Beheersmaatregelen bij partijen waaraan het bestuur diensten heeft uitbesteed: zoals het risicoraamwerk bij Achmea Pensioenservices, Achmea IM en Caceis en externe rapportages (NFR-rapportages, SIRA-s en ISAE-rapportages).

Over 2023 concludeerden we dat het frauderisico zeer beperkt was: de beheersmaatregelen rondom fraude functioneerden naar behoren. En er waren geen incidenten waarbij fraude een rol speelde.

11 TOEKOMSTPARAGRAAF

De zaken die in 2024 naast de reguliere activiteiten de nodige aandacht van het bestuur zullen krijgen, zijn:

11.1 Uitwerking en besluitvorming rond de Wtp-regeling

Na het eerste kwartaal 2024 verwachten we de definitieve keuzes van de sociale partners voor de toekomstige Wtp-regeling. Hierna moeten de sociale partners uiterlijk 1 januari 2025 het transitieplan afronden, na invulling van het hoorrecht. Naar verwachting staat het hele jaar in het teken van de beleidsmatige voorbereiding en besluitvorming ten aanzien van uitwerking, opdrachtaanvaarding en implementatie van de Wtp. Onderdeel hiervan is het afronden van het plan van aanpak datakwaliteit. Deelnemerscommunicatie blijft ook een belangrijk aspect van de voorbereiding op de Wtp in het komende jaar. De afronding van het implementatieplan en de indiening hiervan bij DNB is, afhankelijk van de opdrachtaanvaarding, voor de eerste helft van 2025 gepland. De implementatie loopt de komende jaren door tot aan de transitie.

11.2 Voorbereiding op Wtp bij onze hoofduitbestedingspartners

De Wtp vergt ook bij onze hoofduitbestedingspartners Achmea Investment Management en Achmea Pensioenservices de benodigde voorbereiding en implementatie. Bij Achmea Pensioenservices speelt daarnaast de implementatie van AllVida (voorheen het programma Accelerate). Het bestuur volgt al deze ontwikkelingen ook in 2024 nauwgezet via onder meer de hiervoor opgezette Wtp-projectstructuur. Hierbij wordt samen met andere klanten samengewerkt in een externe quality assurance op de projecten bij beide partijen.

Vooralsnog valt de migratie naar AllVida voor ons samen met de overgang naar de Wtp, beiden per 1 januari 2027. De hiermee gepaard gaande risico's hebben de aandacht van het bestuur.

11.3 Financieel-economische ontwikkelingen en geopolitieke spanning

Beiden hebben via de financiële markten en inflatieontwikkeling een grote impact op het fonds en haar deelnemers. Inflatie heeft een groot effect op het waarmaken van de pensioenambitie en op de koopkracht van onze deelnemers. Financiële markten beïnvloeden rechtstreeks de dekkingsgraad en daarmee indexatiepotentieel van het fonds. Er blijft onzekerheid bestaan over in hoeverre de inflatie structureel daalt of niet, zeker wanneer blijkt dat de cijfers voor de kerninflatie hoog blijven. Mede door de oorlog in Oekraïne, die inmiddels in het derde jaar zit, blijft verder de geopolitieke spanning hoog. Het bestuur blijft daarom voorgaande ontwikkelingen nauwgezet volgen.

11.4 Door ontwikkelen van het MVB-beleid

Ook in 2024 blijven we veel aandacht besteden aan maatschappelijk verantwoord beleggen waaronder klimaatbeleid. Komend jaar wordt onder meer een nieuw plan van aanpak voor ESG-risicobeheer vastgesteld. Ook wordt het beleid voor impact beleggen nader bekeken en mogelijk aangescherpt, en een plan voor engagement met overheden afgerond. Verder krijgen de AFM-leidraad duurzaamheidsclaims en de ontwikkelingen ten aanzien van SFDR Level 2 en de EU Taxonomie de nodige aandacht.

11.5 DORA

De Digital Operational Resilience Act (DORA) heeft tot doel de ICT-risicovoorschriften te versterken en te harmoniseren in de gehele financiële sector van de EU. DORA brengt minimumvereisten voor de digitale weerbaarheid van financiële instellingen en stelt regels om de risico's bij uitbestedingspartijen te beheersen. Ook pensioenfondsen moeten voor 17 januari 2025 aan de vereisten voldoen. Het komende jaar gaan wij hiermee verder aan de slag zodat wij voldoende inzicht hebben over hoe onze uitbestedingspartners de maatregelen in DORA uitvoeren. Waardoor wij in staat zijn om de naleving hiervan te monitoren.

Apeldoorn, 6 juni 2024

Stichting Pensioenfonds Achmea
Het bestuur

Dhr. O. Veldt
Voorzitter

Mw. J.E. Spiertz
Secretaris

Dhr. T.E. Boltje
Bestuurslid

Dhr. J.W. Broekhof
Bestuurslid

Dhr. M. Dommerholt
Bestuurslid

Dhr. J.T. Huisman
Bestuurslid

Mw. M.J. Meyvis
Bestuurslid

Mw. A.H.C. Renout
Bestuurslid

Dhr. A.J.C. de Ruiter
Extern bestuurslid

C VERSLAG VAN HET VERANTWOORDINGSORGAAN

C VERSLAG VAN HET VERANTWOORDINGSORGAAN

Inleiding

Het verantwoordingsorgaan van Pensioenfonds Achmea geeft een oordeel over het handelen van het bestuur, het gevoerde beleid en de beleidskeuzes voor de toekomst. Daarnaast brengt het verantwoordingsorgaan advies uit over een aantal in de wet genoemde en buitenwettelijke onderwerpen. Belangrijke thema's in het verslagjaar 2023 waren:

- Evenwichtige belangenafweging
- De voorbereidingen op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel
- De voorbereiding op de overgang naar een nieuw administratiesysteem voor de pensioenuitvoering
- Omgang met risicohouding deelnemers

Verantwoordelijkheid en werkwijze

Het verantwoordingsorgaan volgt het handelen van het bestuur. In het bijzonder gaat het verantwoordingsorgaan na of het bestuur de belangen van alle deelnemersgroepen evenwichtig afweegt en of het bestuur in control is. Het verantwoordingsorgaan baseert zich op schriftelijke informatie, eigen waarnemingen en het jaarverslag. Hiervoor raadpleegt het verantwoordingsorgaan de vergaderstukken van het bestuur en voert het regelmatig overleg met het bestuur en de raad van toezicht.

Vergaderingen en activiteiten

Het verantwoordingsorgaan heeft in 2023 negen keer regulier vergaderd. Bij de meeste vergaderingen was een bestuurslid en/of iemand van het bestuursbureau aanwezig om onderwerpen toe te lichten en vragen te beantwoorden. Bij twee van de vergaderingen was het dagelijks bestuur aanwezig.

Naast de reguliere vergaderingen heeft het verantwoordingsorgaan een keer met het voltallige bestuur vergaderd en heeft het een keer een extra vergadering ingelast. Daarnaast heeft het verantwoordingsorgaan een jaarverslagbespreking gehad met accountant en actuaris en het dagelijks bestuur en het bestuursbureau.

Met de raad van toezicht heeft het verantwoordingsorgaan tweemaal overleg gevoerd. In een van deze vergaderingen heeft de raad verantwoording afgelegd over zijn werkzaamheden.

In het najaar vond de jaarlijkse bijeenkomst van Pensioenfonds Achmea plaats. Voor deze bijeenkomst was een aantal externe sprekers uitgenodigd die met presentaties hun licht lieten schijnen op thema's als de energietransitie, de Wtp, inflatie en Artificial Intelligence.

Opleiding en ontwikkeling van het verantwoordingsorgaan

In het voorjaar van 2023 heeft het verantwoordingsorgaan een workshop keuzebegeleiding gedaan en in de zomer een studiesessie over belangenverstrengeling. In het najaar heeft een kennissessie plaatsgevonden over invaren en compensatie.

Verder hebben leden van het verantwoordingsorgaan bijeenkomsten en webinars van adviesbureaus, Netspar en de Pensioenfederatie bijgewoond over met name de vele aspecten van de Wet toekomst pensioenen (Wtp).

Governance

In het verslagjaar zijn vijf nieuwe leden benoemd in het verantwoordingsorgaan. Vier aan de zijde van de werknemers en één aan de zijde van de pensioengerechtigden.

Het verantwoordingsorgaan vindt het in principe van toegevoegde waarde als ook slapers binnen het verantwoordingsorgaan zijn vertegenwoordigd. Tegelijkertijd is nog onduidelijk hoe dit praktisch vorm te geven en voor komend jaar staan er geen nieuwe benoemingen gepland. We zijn voornemens hier opnieuw naar te kijken wanneer dit weer actueel wordt.

Zelfevaluatie

In april 2023 heeft het verantwoordingsorgaan een zelfevaluatie gedaan, zonder externe begeleiding. Hiervoor is voorafgaande aan de zelfevaluatie een vragenlijst onder de leden van het verantwoordingsorgaan verspreid. De antwoorden zijn tijdens de zelfevaluatie besproken aan de hand van de thema's: tijd, agenda, vergaderstukken, vergadercultuur en besluitvorming. Naar aanleiding hiervan zijn enkele aandachtspunten benoemd. Zo is onder de leden van het verantwoordingsorgaan een verdeling gemaakt in aandachtsgebieden. Verder is afgesproken scherper te zijn op de rol van het verantwoordingsorgaan.

Adviezen en reacties

Het verantwoordingsorgaan heeft in 2023 de volgende adviezen en reacties op beleidsonderwerpen gegeven. Het verantwoordingsorgaan heeft eenmaal neutraal geadviseerd en voor het overige positief, waarvan eenmaal onder voorwaarden.

Beloningsbeleid en vacatievergoeding

In zijn vergadering van 9 januari 2023 ontving het verantwoordingsorgaan een adviesaanvraag van het bestuur over de voorgenomen wijzigingen van het beloningsbeleid en het reglement vacatievergoedingen. Het bestuur acht het wenselijk jaarlijks te beoordelen of het nodig is om de vergoedingen te indexeren. Daarbij wenst het bestuur voldoende beoordelingsruimte te houden. Indien een besluit tot indexatie van vergoedingen wordt genomen, geldt de Achmea-cao als richtsnoer. Verder wordt rekening gehouden met prijsinflatie en de financiële situatie van het fonds. Daarnaast wordt op de vergoedingen geen btw meer in rekening gebracht. De kilometervergoeding is aangepast naar 0,31ct per gereden kilometer, in lijn met het Achmeabeleid.

Het verantwoordingsorgaan kon zich vinden in de overwegingen van het bestuur die hebben geleid tot een voorgenomen wijziging van het beloningsbeleid en het reglement vacatievergoeding en heeft daarop unaniem positief geadviseerd.

Vaststellen functieprofiel lid raad van toezicht

Het bestuur heeft het verantwoordingsorgaan advies gevraagd op de voorgenomen vaststelling van het functieprofiel voor een lid van de raad van toezicht. Dit in verband met een per 1 juli 2023 ontstane vacature.

Het verantwoordingsorgaan kon zich vinden in de overwegingen van het bestuur die hebben geleid tot de voorgenomen wijziging van het functieprofiel voor een nieuw lid van de raad van toezicht. Het verantwoordingsorgaan heeft het bestuur dan ook unaniem positief geadviseerd met de opmerking dat de omschrijving van de vacature niet altijd geheel consistent was.

Bindende voordracht lid raad van toezicht

Door het aftreden van Garmt Louw als lid van de raad van toezicht (rvt) ontstond per 1 juli 2023 een vacature. Twee leden van het Verantwoordingsorgaan maakten deel uit van de selectiecommissie. Het volledige verantwoordingsorgaan heeft op 3 april 2023, tijdens een reguliere vergadering, intern de aanbeveling van de selectiecommissie besproken.

Het verantwoordingsorgaan heeft daarop unaniem de heer W.A.P. (Wouter) van Eechoud voor benoeming als lid van de raad van toezicht aan het bestuur voorgedragen.

Adviesaanvraag UVO CB APF

Achmea heeft ervoor gekozen de activiteiten voor het bestuursbureau en de distributieactiviteiten voor het CB APF over te dragen aan de Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds (handelsnaam Centraal Beheer APF). Tot nu toe werden deze werkzaamheden door medewerkers in de Achmea organisatie verricht.

Het CB APF heeft Pensioenfonds Achmea gevraagd per 1 mei 2023 aan te mogen sluiten bij het pensioenfonds. In het verzoek geeft het CB APF aan dat zij de pensioenregeling van Achmea in zijn geheel overneemt in haar arbeidsvoorwaardenreglement.

Het verantwoordingsorgaan heeft het bestuur een neutraal advies gegeven over deze aansluiting en de vastlegging van de afspraken in een addendum bij de uitvoeringsovereenkomst van Pensioenfonds Achmea. Daarnaast heeft het verantwoordingsorgaan aan het bestuur enkele aandachtspunten meegegeven. Deze aandachtspunten zijn naar het oordeel van het verantwoordingsorgaan door het bestuur voldoende geadresseerd.

Klachten- en geschillenregeling

In de vergadering van het verantwoordingsorgaan van 19 juni 2023 ontving het verantwoordingsorgaan een adviesaanvraag van het bestuur voor de wijziging van het reglement klachten en geschillen. Eind 2022 is door de Pensioenfederatie een voorlopige richtlijn 'Goed omgaan met klachten' uitgebracht. Deze was voorlopig omdat de Wtp nog niet definitief was. Nu de Wtp definitief is, kon het reglement klachten- en geschillen worden aangepast, zodat volledig aan de richtlijn van de Pensioenfederatie wordt voldaan. De wijzigingen in het reglement zien met name op de aanpassing van definities, beschrijving van een geëscaleerde klacht (klacht bij het bestuur), de invoering van een externe geschilleninstantie en de te hanteren termijnen.

Het verantwoordingsorgaan kon zich vinden in de aanleiding die heeft geleid tot een voorgenomen wijziging van het reglement klachten en geschillen. Het verantwoordingsorgaan adviseerde het bestuur dan ook unaniem positief over de voorgestelde wijzigingen. Wel had het verantwoordingsorgaan daarbij enkele opmerkingen, waarmee door het bestuur voldoende rekening is gehouden.

Communicatiebeleidsplan

In zijn vergadering van 2 oktober 2023 ontving het verantwoordingsorgaan een adviesaanvraag van het bestuur voor de wijziging van het communicatiebeleidsplan 2024 - 2027 en het beleid keuzebegeleiding. Pensioenfonds Achmea heeft een communicatiebeleidsplan dat de basis vormt voor al haar communicatie. Het bestuur heeft besloten in 2023 een nieuw communicatiebeleidsplan op te stellen dat geldt voor de jaren 2024 - 2027. Daarnaast moest Pensioenfonds Achmea per 1 juli 2023, vanuit de Wtp, beschikken over een beleid keuzebegeleiding. Dat vormt een separaat onderdeel van het communicatiebeleidsplan.

Het verantwoordingsorgaan heeft vastgesteld dat het plan voldoet aan de verwachtingen van een goed communicatieplan op basis van de huidige pensioenregeling. Het verantwoordingsorgaan heeft het bestuur dan ook unaniem positief over het voorgestelde plan geadviseerd met een aantal aandachtspunten en vragen. Deze aandachtspunten en vragen zijn naar het oordeel van het verantwoordingsorgaan op een goede manier opgepakt door het bestuur.

Premiehoogte

Het bestuur van Pensioenfonds Achmea heeft het verantwoordingsorgaan advies gevraagd over de vaststelling van de premie voor 2023.

Het was voor het verantwoordingsorgaan duidelijk dat, volgens het bepaalde in de uitvoeringsovereenkomst, het bestuur geen beleidsruimte heeft ten aanzien van de premie. De adviesaanvraag aan het verantwoordingsorgaan was dan ook een formaliteit. Over de uitvoeringsovereenkomst heeft het verantwoordingsorgaan destijds positief geadviseerd.

Het verantwoordingsorgaan kon zich vinden in de overwegingen van het bestuur die hebben geleid tot de voorgenomen vaststelling van de premie voor 2023. Wel heeft het verantwoordingsorgaan daarbij enkele opmerkingen gemaakt. Het bestuur heeft aangegeven bij een volgende adviesaanvraag rekening te houden met deze opmerkingen.

Toeslagenbeleid

Jaarlijks besluit het bestuur over toeslagverlening op basis van de CPI- afgeleid per ultimo oktober. Vanuit het streven naar een waardevast pensioen voor deelnemers en pensioengerechtigden leek op basis van de prijsontwikkeling in 2023 een toeslag gepast. Op basis van de reguliere toepassing van het toeslagenbeleid kon er per 1 januari 2024 echter geen toeslag worden gegeven. Dit mede door de methodebreuk in het indexatiecijfer van het CBS. Daarom wilde het bestuur de interpretatie van de ontwikkeling van de CPI-afgeleid aanpassen. Het bestuur was van mening dat dit recht doet aan de beleving van de inflatie bij de actieven, slapers en gepensioneerden en logisch is, gezien de hoogte van de dekkingsgraad van Pensioenfonds Achmea. Om een toeslag mogelijk te maken moest het toeslagenbeleid beperkt worden aangepast, wat ook leidde tot een wijziging van de ABTN.

Het verantwoordingsorgaan heeft unaniem positief geadviseerd over de door het bestuur voorgenomen aanpassing van het toeslagenbeleid. Het verantwoordingsorgaan heeft daarbij enkele aanbevelingen meegegeven. Die zijn door het bestuur overgenomen.

Wijziging UVO in verband met premie

Het bestuur had de wens voor het vaststellen van de premie voor 2024 gebruik te maken van de mogelijkheid om de renteperiode open te breken. En zo de rendementscurve opnieuw voor 5 jaar vast te zetten op basis van de rentetermijnstructuur van 30 september 2023. Hiervoor was het nodig om de uitvoeringsovereenkomst aan te passen.

Het verantwoordingsorgaan kon zich vinden in de door het bestuur aangevoerde argumentatie en de evenwichtige belangenafweging die daarbij is gemaakt. Het verantwoordingsorgaan heeft het bestuur positief geadviseerd over de voorgenomen aanpassing van de uitvoeringsovereenkomst voor 2024. Wel heeft het verantwoordingsorgaan daarbij een opmerking geplaatst dat nadrukkelijk moet worden vastgelegd dat feitelijke premie de komende jaren minstens gelijk blijft.

Bevindingen

Pensioenuitvoering

Flexfactoren

Jaarlijks stelt het bestuur flexibiliseringsfactoren vast, zo ook in 2023. Door de stijging van de rente was vervroeging van ouderdomspensioen en uitruil van nabestaandenpensioen in ouderdomspensioen voor de deelnemer in 2023 minder gunstig dan in 2022. Bij het stapelen van flexibiliseringmogelijkheden werd dit nog ongunstiger. Naar aanleiding hiervan heeft het bestuur meerdere klachten ontvangen.

Het verantwoordingsorgaan heeft vastgesteld dat de ernst van de gevolgen van de wijziging van de flexibiliseringsfactoren door het bestuur zijn onderschat dan wel te laat zijn onderkend. Ook is de communicatie niet in alle gevallen duidelijk geweest.

Het bestuur heeft naar aanleiding van de klachten de communicatie aangepast. Zo is de brief die bij pensioeningang wordt gestuurd aangepast. Ook wordt het moment van het bepalen van de flexibiliseringsmogelijkheden naar voren gehaald. Dit geeft de pensioendesck de gelegenheid betrokkenen te wijzen op de gevolgen van keuzes van de groep die met pensioen gaat. Deze groep wordt actief benaderd. Ook is in de planner het digitale proces "online pensioneren" dichtgezet totdat de nieuwe factoren geïmplementeerd zijn. Het verantwoordingsorgaan betreurt dat sommige deelnemers hier onaangenaam door verrast zijn, maar is tevreden met hoe het bestuur de communicatie heeft aangepast om deze situaties naar de toekomst toe te beperken.

Toeslagverlening

Het bestuur kon op basis van de reguliere toepassing van het toeslagenbeleid per 1 januari 2024 geen toeslag verlenen. Dit mede door de methodebreuk in het indexatiecijfer van het CBS. Het bestuur heeft daarop onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om toch een toeslag te verlenen. Dit vanwege het feit dat het bestuur van mening was dat dit recht deed aan de beleving van de inflatie bij de actieven, slapers en gepensioneerden. En gezien de hoogte van de dekkingsgraad van Pensioenfonds Achmea logisch was.

Het verantwoordingsorgaan heeft meermalen bij het bestuur gevraagd te verkennen of het mogelijk was op evenwichtige wijze de indexatie achterstand te verkleinen dan wel te voorkomen dat deze verder oploopt tot aan het moment van transitie. Het verantwoordingsorgaan waardeert het dat het bestuur onderzoek heeft gedaan naar de mogelijkheden voor toeslagverlening door aanpassing van het beleid en dat daarmee mogelijk is geworden om over 2023 een toeslag te verlenen. Het verantwoordingsorgaan is blij met de uitkomst, maar is van mening dat mogelijk eerder geanticipeerd had kunnen worden op de situatie.

Het verantwoordingsorgaan stelt vast, dat mede op hun aangeven, de cumulatieve gemiste toeslag in het jaarverslag over 2023 op een andere wijze is gepresenteerd. Dit geeft een reëler beeld van (het totaal van) de gemiste toeslagen en sluit aan bij de wijze waarop de gemiste toeslagen in de pensioenadministratie worden geregistreerd.

Beleggingen

MVB

Het bestuur vindt dat het pensioenfonds een maatschappelijke verantwoordelijkheid heeft. Daarom vindt het verantwoord beleggen belangrijk. De VBDO brengt ieder jaar een ranglijst uit met hoe pensioenfonds het doen op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen. Hoewel dit geen doel op zich is, probeert het bestuur zo hoog mogelijk op de VBDO-lijst te komen. Voor de VBDO-lijst is het noodzakelijk dat aantoonbaar te maken. Het verantwoordingsorgaan wil hier alerter op zijn. Zo hebben deelnemers aangegeven het belangrijk te vinden dat het pensioenfonds niet in bont, porno en gokken belegt. In verband met te hoge kosten is het bestuur niet tot uitsluiting van deze categorieën overgegaan. Het verantwoordingsorgaan heeft bij het bestuur aangegeven het onhandig te vinden deelnemers naar hun mening te vragen over specifieke beleggingscategorieën als daar in praktische zin geen invulling aan kan worden gegeven.

Bescherming dekkingsgraad

Het bestuur onderzoekt in het kader van de Wtp de mogelijkheden tot bescherming van de dekkingsgraad. De hoogte van de invaardekkingsgraad is zeer bepalend. Het bestuur heeft het verantwoordingsorgaan uitleg gegeven over het te doorlopen proces om tot die bescherming te komen en over welke dekkingsgraad wordt beschermd. Het verantwoordingsorgaan is met het bestuur in gesprek gegaan over de mate waarin het wenselijk en evenwichtig is de dekkingsgraad te beschermen.

Governance

Belangenverstremgeling

Het bestuur van het pensioenfonds heeft in beleid vastgesteld hoe dient te worden omgegaan met het risico op belangenverstremgeling. Naar aanleiding van een evaluatie van dit beleid in het boekjaar heeft het verantwoordingsorgaan een uitgebreide toelichting gekregen. Uitgangspunt voor het pensioenfonds is het tegengaan of voorkomen van mogelijke belangenverstremgeling bij personen die in hun dagelijkse werkzaamheden direct of indirect invloed (kunnen) uitoefenen op de besluitvorming van het pensioenfonds en over de uitbestede werkzaamheden. Het verantwoordingsorgaan vindt het goed te zien dat het bestuur hier in de praktijk adequaat op acteert.

Inbellen bestuursleden

Het is in 2023 eenmaal voorgekomen dat aan het einde van de bestuursvergadering een bestuurslid heeft ingebeld om te voldoen aan het quorumvereiste en een besluit te kunnen nemen. Op deze manier kon geldige besluitvorming tot stand komen. Ondanks dat dit bestuurslid van tevoren kennis had genomen van de stukken en zijn input vooraf schriftelijk had ingebracht, en de voorgaande discussie op het moment van inbellen is samengevat, vraagt het verantwoordingsorgaan zich af of dit wenselijk is. Het verantwoordingsorgaan is van mening dat voor een goede besluitvorming de beraadslagingen in de vergadering moeten worden meegemaakt.

Meervoudig stemrecht

De statuten van het pensioenfonds kennen een gewogen stemverhouding oftewel meervoudig stemrecht. Deze bepaling houdt in dat als vanuit een geleding niet alle bestuursleden in een bestuursvergadering aanwezig zijn, er desondanks evenveel stemmen door de aanwezige bestuursleden uitgebracht kunnen worden. Dit om de paritaire verhouding te blijven waarborgen. De stem van het externe bestuurslid is minder waard als in een vergadering van beide geledingen niet evenveel bestuursleden aanwezig zijn. Dat druist in tegen het uitgangspunt van het bestuur dat de stem van elk bestuurslid even zwaar weegt. Het bestuur heeft daarom besloten het meervoudig stemrecht te laten vervallen bij de eerstvolgende wijziging van het de statuten. Het verantwoordingsorgaan stelt vast dat hiermee de pariteit niet in alle gevallen geborgd is.

Extra bestuurslid

Met het oog op de wijzigingen die gaan plaatsvinden in het kader van de Wtp en de werkdruk die daardoor toeneemt, heeft het bestuur aan de hand van de onderlinge getalsverhouding van de geledingen in 2023 nagedacht over het toevoegen van een extra gepensioneerd bestuurslid aan het bestuur. Hoewel de bestaande verdeling goed uitlegbaar was, heeft het bestuur besloten dit toch te doen. Het bestuur heeft geoordeeld dat een tweede pensioengerechtigde kan bijdragen aan een goede balans. Dit bezien van uit de onderlinge getalsverhoudingen. Het verantwoordingsorgaan is positief over het toevoegen van een extra pensioengerechtigd bestuurslid.

Oordeel rvt

Het verantwoordingsorgaan waardeert dat de raad van toezicht haar positieve oordeel over het handelen van het bestuur in 2023 bij het verantwoordingsorgaan heeft getoetst.

Evenwichtigheid

Het bestuur besteedt veel aandacht aan evenwichtige besluitvorming. In het kader van de Wtp is het van belang dat voor de beoordeling van de evenwichtigheid van tevoren principes door het bestuur worden vastgesteld. In dit kader heeft het verantwoordingsorgaan, onafhankelijk, ook zijn eigen principes vastgesteld. Het verantwoordingsorgaan heeft in het boekjaar hier een constructief gesprek met het bestuur over gehad. Geconstateerd is dat bestuur en verantwoordingsorgaan voor wat betreft de evenwichtigheidsprincipes niet ver uit elkaar liggen.

Communicatie

Keuzebegeleiding

Keuzebegeleiding is een belangrijk onderdeel van de Wtp. Pensioenfonds Achmea wil zijn deelnemers zo goed mogelijk begeleiden bij de keuzes die zij maken binnen de pensioenregeling. Belangrijk hierbij is dat rondom keuzebegeleiding zaken goed worden vastgelegd, zoals de definitieve keuzes, de gespreksnotities, de ingestuurde documenten etc. Het verantwoordingsorgaan onderkent het belang van goede vastlegging. De komende jaren dient nog verder uitgewerkt te worden hoe dit precies plaatsvindt.

Verzending UPO's

Het bestuur heeft een brief ontvangen van de AFM over niet verstuurd UPO's. Achteraf betrof het een verkeerde opgave van het bestuursbureau. De UPO's waren gewoon verstuurd. Om dit in de toekomst te voorkomen, gaat het bestuur meer sturen op wat APS aan rapportage indient bij de AFM. Het verantwoordingsorgaan betreurt het dat dit zo is gelopen, maar is blij dat de UPO's wel waren gestuurd. Het verantwoordingsorgaan is tevreden met de actie die het bestuur neemt.

Voorleggers

Het verantwoordingsorgaan heeft het bestuur de suggestie gedaan om standaard aandacht te besteden of het onderwerp op de agenda gevolgen hebben / zich lenen voor de communicatie. Het verantwoordingsorgaan heeft naar tevredenheid geconstateerd dat het bestuur hier met de huidige voorleggers al invulling aan geeft.

Tijdigheid adviesaanvragen

Het afgelopen jaar heeft het verantwoordingsorgaan meermalen een adviesaanvraag op verzoek van het bestuur onder tijdsdruk behandeld. Dit betrof ook jaarlijks terugkerende adviesaanvragen die volgens het verantwoordingsorgaan beter ingepland hadden kunnen worden, zoals de adviesaanvraag over de premiehoogte. Het verantwoordingsorgaan heeft meermalen bij het bestuur en het bestuursbureau aangegeven geen gewoonte te willen maken van het behandelen van adviesaanvragen onder tijdsdruk, omdat dit risico's voor een zorgvuldige behandeling met zich meebrengt. Met het oog op het eind 2024 in te dienen transitieplan en de opgelopen vertraging in de besluitvorming door sociale partners over de WTP, benadrukt het verantwoordingsorgaan nogmaals de noodzaak voldoende tijd te hebben voor het goed invullen van zijn (verzwaard) adviesrecht.

Oordeel

Het verantwoordingsorgaan heeft inzage gehad in het conceptjaarverslag over 2023 en heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheid om vragen te stellen aan de accountant en certificerende actuaire. De vragen van het verantwoordingsorgaan zijn naar tevredenheid beantwoord. Het verantwoordingsorgaan oordeelt positief over het handelen van het bestuur, het gevoerde beleid en de gemaakte beleidskeuzes. Het verantwoordingsorgaan heeft geconstateerd dat de evenwichtige belangenafweging integraal onderdeel is van de bestuurlijke besluitvorming en op een zorgvuldige en gedegen wijze is toegepast. Het bestuur is ter zake kundig, betrokken en werkt gestructureerd aan de verschillende bijzondere pensioendossiers.

Het verantwoordingsorgaan constateert dat de besluitvorming door sociale partners over de WTP het afgelopen jaar vertraging heeft opgelopen en de planning vanuit het bestuur onder druk heeft gezet. De beoogde transitiedatum is inmiddels opgeschoven, maar de deadline die de toezichthouder hanteert voor het inleveren van het definitieve transitieplan is ongewijzigd. Het verantwoordingsorgaan constateert dat het bestuur in deze in grote mate afhankelijk is van de tijdigheid van besluitvorming door sociale partners. Het bestuur heeft de consequenties voor de planning in 2023 meermalen onder de aandacht gebracht van sociale partners en doet wat binnen haar mogelijkheden en verantwoordelijkheid ligt om sociale partners tot meer snelheid te bewegen.

Het verantwoordingsorgaan is positief over de actieve en beheerste wijze waarop het bestuur stappen zet voor de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. In dat kader vindt het verantwoordingsorgaan het aanstellen van een projectmanager een goede keuze. Een groot compliment verdient het bestuursbureau dat het verantwoordingsorgaan op een uitstekende wijze ondersteunt bij de vele dossiers die op de verschillende tafels liggen. Het pensioenfonds is goed georganiseerd en het bestuursbureau heeft hier een sleutelrol in. Het verantwoordingsorgaan vraagt daarbij wel aandacht voor het risico dat de rol van het bestuursbureau kan verschuiven van ondersteunend naar oordeel- of besluitvormend.

Uitvoeringskosten

Het verantwoordingsorgaan heeft kennisgenomen van de beoordeling van de uitvoeringskosten in het bestuursverslag. De uitvoeringskosten zijn voor het verantwoordingsorgaan een belangrijke factor om te beoordelen vanuit haar rol omdat deze kosten effect hebben op de uiteindelijke pensioenrechten en uitkeringen.

Het verantwoordingsorgaan sluit zich aan bij de conclusie van het bestuur dat de uitvoeringskosten 2023 aanvaardbaar zijn voor een Pensioenfonds met de kenmerken van het Pensioenfonds Achmea. Het bestuur heeft op basis van definities van de Pensioenfederatie en AFM de uitvoeringskosten inzichtelijk gemaakt. De kosten van vermogensbeheer over de afgelopen 5 jaar gemiddeld 0,4% waren relatief laag in relatie tot het behaalde rendement en het overrendement. De kosten van vermogensbeheer en pensioenbeheer zijn vergeleken met de kosten van soortgelijke pensioenfonds op basis van benchmarks 2022. Pensioenfonds Achmea neemt hier een gemiddelde positie in de markt in. Voor de benchmarks 2023 wordt hetzelfde verwacht. Ook vergeleken met het boekjaar 2022 zijn de uitvoeringskosten in lijn en zelfs iets gedaald.

Het verantwoordingsorgaan wil hierbij benadrukken dat bij een pensioenfonds als Pensioenfonds Achmea met een beperkt aantal deelnemers en een gevarieerd beleggingsbeleid (beperkt vastrentende waarden en ontwikkeling van investeringen in Private Equity) het nastreven van een bodem positie in de markt wat betreft de kosten per deelnemer niet per se wenselijk is. De kwaliteit van dienstverlening aan deelnemers en het rendementsprofiel van de beleggingen zijn evenzeer belangrijk.

Vooruitblik en aandachtspunten voor 2024

Speerpunten voor 2024

Het verantwoordingsorgaan heeft voor 2024 de volgende speerpunten benoemd:

- Voor communicatie toezien op naleving beleids- en jaarplan.
- Wtp, waaronder het beleggingsbeleid en de keuzes ten aanzien van het beschermen van de dekkingsgraad richting transitie.
- Benodigde tijd voor formuleren advies (rekening houdend met de tijd en kennis van het verantwoordingsorgaan).

Vooruitblik 2024

Nieuw administratiesysteem voor de Wtp

Het pensioenfonds heeft de administratie uitbesteed aan Achmea Pensioenservices (APS). De pensioenregeling wordt sinds 2014 geadmistreerd in het administratiesysteem Maia. APS heeft in 2023 besloten Maia te vervangen door een nieuw administratiesysteem, AllVida. De bouw van en migratie naar het nieuwe systeem is door APS ondergebracht in het programma Wtp. In dit programma vindt ook de transitie naar regelingen onder de Wtp plaats. Tot het moment van transitie naar de nieuwe Wtp-regeling administreert APS onze regeling in Maia. Hiervoor heeft APS het contract met de leverancier van Maia (Keylane) verlengd tot 1-1-2028.

Indexatie elders verzekerd

Binnen de afspraken van de uitvoeringsovereenkomst en op verzoek van Achmea als werkgever verleent het pensioenfonds per 1-1-2024 een gelijke toeslag over specifieke achtergebleven aanspraken of uitkeringen bij Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Zorgverzekeraars (SBZ, tot 1 januari 2014) en Achmea Pensioen- en Levensverzekeringen N.V. (AP&L, tot 1 januari 2014 respectievelijk 1 januari 2015). Het verantwoordingsorgaan is verheugd dat deze afspraken in 2025 niet verlengd worden.

Apeldoorn, 6 juni 2024

Stichting Pensioenfonds Achmea
Het verantwoordingsorgaan

Reactie van het bestuur op het verslag van het verantwoordingsorgaan

Het bestuur dankt het verantwoordingsorgaan voor haar positieve oordeel over het handelen van het bestuur, het gevoerde beleid en de gemaakte beleidskeuzes. De in het verslag genoemde adviezen en aandachtspunten hebben passende aandacht van het bestuur. Het verantwoordingsorgaan beschikt over veel pensioenkennis, wat ook in 2023 heeft geresulteerd in kwalitatief goede en gedegen adviezen.

Het bestuur en het bestuursbureau proberen altijd zo goed mogelijk te anticiperen op adviesaanvragen en deze tijdig te verzoeken bij het verantwoordingsorgaan. Door onvoorziene omstandigheden of door de afhankelijkheid van externe ontwikkelingen is dit soms lastiger. Het bestuur heeft veel waardering voor de flexibiliteit van het verantwoordingsorgaan in deze gevallen. In aanloop naar de belangrijke besluitvorming rondom de overgang op de Wtp, doet het bestuur zijn uiterste best om het verantwoordingsorgaan in een zo vroeg mogelijk stadium mee te nemen in alle ontwikkelingen, zodat het verantwoordingsorgaan voldoende tijd en ruimte heeft voor een zorgvuldige invulling van hun rol. Het bestuur heeft hiervoor aanvullende overlegmomenten met het verantwoordingsorgaan ingepland.

We zetten de goede en constructieve samenwerking met het verantwoordingsorgaan in 2024 graag voort.

D VERSLAG VAN DE RAAD VAN TOEZICHT

D VERSLAG VAN DE RAAD VAN TOEZICHT

1 Inleiding

Dit verslag geeft de bevindingen weer van de Raad van Toezicht over het jaar 2023. In dit bevindingenrapport heeft de Raad de bevindingen en aanbevelingen ingedeeld in een aantal (toezicht)thema's. Voorafgaand aan de bevindingen staat steeds de norm geformuleerd waaraan wordt getoetst. De Raad heeft het functioneren van het Bestuur in beginsel getoetst aan de normen, zoals geformuleerd in wet- en regelgeving en de Code Pensioenfondsen. In aanvulling daarop zijn op specifieke punten vergelijkingen gemaakt met praktijkvoorbeelden van elders in de Nederlandse pensioensector.

2 Werkwijze van de Raad

Bij het uitoefenen van zijn werkzaamheden neemt de Raad de VITP-toezichtcode in acht. Op jaarbasis kiest de Raad een aantal specifieke toezichts-onderwerpen waarop verdieping plaatsvindt. Deze onderwerpen bespreekt de Raad intern en stelt vast of er aanbevelingen uit voortkomen voor het Bestuur. Voor iedere bestuursvergadering lezen en bespreken de leden van de Raad de agendastukken van het Bestuur. Eventuele aandachtspunten of vragen worden aangereikt aan de bestuursvoorzitter die na de besprekingen zorgt voor terugkoppeling van de besluitvorming. Daarnaast overlegt de Raad periodiek met het Dagelijks Bestuur, het verantwoordingsorgaan en het bestuursbureau. Met nieuwe bestuursleden vinden introductiegesprekken plaats. Gedurende het kalenderjaar wonen individuele leden van de Raad als toehoorder een bestuursvergadering, commissievergaderingen en de jaarlijkse SPA-studiedag bij. In het kader van het jaarverslaggevingstraject gebruikt de Raad de besprekingen met de sleutelfunctiehouders, externe accountant en actuaris onder meer om eigen waarnemingen uit te spreken en te toetsen. De leden van de Raad besteden verder tijd en aandacht aan het verdiepen en bijhouden van hun eigen relevante kennis en vaardigheden. Op ad-hoc basis wordt ook gesproken met de werkgever en de toezichthouder bij De Nederlandse Bank (DNB).

De Raad heeft verantwoording afgelegd over de uitvoering van zijn taken en de uitoefening van de bevoegdheden aan het Verantwoordingsorgaan op 26 februari 2024 en aan de werkgever door toezending van dit rapport.

Na bespreking van het jaarwerk met het Dagelijks Bestuur, de externe accountant en de certificerend actuaris heeft de Raad op 21 mei 2024 goedkeuring gegeven aan het besluit van het Bestuur tot vaststelling van het bestuursverslag en de jaarrekening.

3 Oordeel van de Raad

De conclusie van de Raad is dat het fonds zorgvuldig en transparant wordt bestuurd met adequate ondersteuning van een professioneel bestuursbureau. De beleidskaders voor de uitvoering van de huidige pensioenregeling zijn actueel. De pensioenadministratie, het vermogensbeheer en onderliggende beheersprocessen worden strak aangestuurd. Het Bestuur heeft verklaard materieel aan alle richtlijnen van de Code Pensioenfondsen te voldoen. De Raad ziet daar in de praktijk ook de onderbouwing voor. In de context van de nieuwe pensioenwetgeving heeft het Bestuur gedurende het jaar, waar mogelijk, voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd om later, in afstemming met betrokken partijen en geledingen, tot besluitvorming te komen en een verantwoord transitie- en implementatietraject in gang te kunnen zetten. Het fonds is in de voortgang hiervan echter vertraagd door het uitblijven van overeenstemming tussen de sociale partners.

De Raad ziet dat de hoeveelheid werk een wissel trekt op het Bestuur en het bestuursbureau. De diverse wisselingen in het Bestuur en het bestuursbureau, zijn door het Bestuur adequaat opgevangen en opnieuw ingevuld.

Uit het gesprek met de sleutelfunctiehouders is gebleken dat zij hun taak op een goede en onafhankelijke manier kunnen uitoefenen. De open cultuur van het fondsbestuur draagt daar ook aan bij. Er zijn geen situaties geweest in het verslagjaar welke escalatie naar de Raad van Toezicht nodig maakten.

Samenvattend is het oordeel van de Raad dat het Bestuur haar verantwoordelijkheid binnen Pensioenfonds Achmea in de volle breedte en op professionele wijze heeft ingevuld.

3.1 Follow up aanbevelingen

De Raad beoordeelt de opvolging die het Bestuur geeft aan eerdere aanbevelingen van de Raad.

Bevinding:

Het Bestuur bespreekt de aanbevelingen die door de Raad zijn aangereikt en besluit beargumenteerd of en zo ja welke actie zal worden ondernomen. In het kwartaaloverleg tussen Dagelijks Bestuur en de Raad wordt de voortgang bijgehouden. Elders in dit verslag is benoemd waar het Bestuur actie heeft ondernomen op de door de Raad aangegeven aandachtspunten. Sommige aandachtspunten hebben betrekking op een langere periode. De Raad voelt zich gehoord door het Bestuur en constateert dat het Bestuur zijn aanbevelingen expliciet meeweegt in zijn besluitvorming.

3.2 Governance en algemeen beleid

De structuur van een fonds dient zodanig te zijn dat een goede besturing is geborgd. Voorts dienen individuele bestuursleden en het Bestuur als geheel voldoende geschikt te zijn en te blijven, ook met de vele ontwikkelingen die op hen afkomen. Het Bestuur van een fonds dient ervoor te zorgen dat de belanghebbenden zich op een evenwichtige wijze vertegenwoordigd weten door het fonds. Het Bestuur dient aandacht te hebben voor toekomstige ontwikkelingen.

Bevindingen:

De governance van het fonds is naar het oordeel van de Raad op orde. In zijn vorige verslag (over 2022) heeft de Raad aandacht gevraagd voor het belang van een evenredige vertegenwoordiging van de pensioengerechtigden in het Bestuur onder meer vanwege de wijzigingen die – ook voor pensioengerechtigden – in het kader van de Wtp aanstaande zijn. In het verslagjaar heeft het Bestuur besloten om, met het oog hierop maar mede met het oog op de hoeveelheid werk, de omvang van het Bestuur uit te breiden met 1 lid tot 10 leden waarvan 4 namens de werkgever, 5 namens de werknemers (waarvan 2 namens de pensioengerechtigden) en 1 onafhankelijk lid.

Gedurende het verslagjaar heeft er een wijziging plaatsgevonden in het Bestuur. In de vervanging daarvan is adequaat en tijdig voorzien. Dit is ook het geval voor de geplande wijzigingen in 2024 (1 herbenoeming, 2 vervangingen waaronder de voorzitter en 1 uitbreiding) en hiervoor zijn goede kandidaten beschikbaar. Bij de selectie is voldoende aandacht voor kennis, competenties, ervaring en beschikbare tijd. Het Bestuur heeft eerder al besloten om na de Wtp-transitie opnieuw te kijken naar de bestuursstructuur bij het fonds.

In de Raad van Toezicht is Garnt Louw na de vervulling van 2 termijnen afgetreden. Voor hem is Wouter van Eechoud in de plaats gekomen. De Raad dankt de heer Louw voor zijn belangrijke inbreng en plezierige samenwerking in de jaren waarin hij deel uitmaakte van de Raad.

In haar verslag over 2022 heeft de Raad, rekening houdend met het aftreedschema en mogelijk onverwachte wisselingen in het Bestuur en de organen, bij het Bestuur en het VO aandacht gevraagd voor het behoud van voldoende kennis over de recente en langere historie van het fonds. Dit met het oog op sterke governance van het fonds. Gegeven het aftreedschema van het Bestuur en de binnen het bestuursbureau aanwezige kennis, acht de Raad de continuïteit van fondsspecifieke kennis vooralsnog voldoende gewaarborgd. Continuïteit is ook van belang voor de RvT en daarom heeft de Raad voorgesteld om de voorzitter van de Raad van Toezicht na een verkorte eerste termijn (als vervanger) en een regulier tweede termijn, een extra periode van 2,5 jaar aan te laten blijven.

De interne werkwijze waarbij bestuurscommissies in eerste instantie onderwerpen bespreken ondersteunt een goede voorbereiding van en gedegen discussie in de vergaderingen van het Bestuur als geheel. De sleutelfunctiehouders beoordelen voorliggende besluiten en rapporteren periodiek aan het Bestuur.

Het bestuursbureau ondersteunt commissies en Bestuur met specifieke professionele expertise, agendamanagement, werkplanning en operationele zaken. Daarnaast speelt het een belangrijke rol bij de projectplanning in het kader van het nieuwe pensioenstelsel. Hierdoor ziet de Raad dat het fonds een centrale rol speelt om, samen met sociale partners en andere betrokken geledingen, te komen tot een planmatige aanpak van transitie en implementatie.

Het bestuursbureau is van hoge kwaliteit. Dit heeft echter als risico dat er een rolverschuiving plaats kan vinden van ondersteuning naar (de facto) oordeels- of besluitvorming. De Raad adviseert het Bestuur dan ook deze rolverdeling goed in de gaten te houden en, indien nodig, af te bakenen.

In haar verslag over 2022 heeft de Raad aandacht gevraagd voor de belasting van het bestuursbureau als gevolg van werkzaamheden t.b.v. de Wtp-transitie. In het verslagjaar heeft het Bestuur besloten om een projectleider Wtp aan te stellen om de bestaande organisatie te ontlasten. Dit vindt de Raad een goede stap.

Sociale partners hebben nog geen besluit genomen inzake de keuze voor het type pensioencontract in het nieuwe stelsel. De Raad vindt dit, net als het Bestuur, zorgelijk. Helaas heeft de Raad ook in haar verslag over 2022 deze opmerking moeten maken. Hoewel de wetgever het voornemen heeft om de uiterste transitiedatum te verschuiven naar 1/1/2028, blijft het met het oog op de uiterste data voor het Transitieplan en Implementatieplan van belang dat de sociale partners tijdig besluiten. Anders kan dit in de weg komen te staan van zorgvuldige besluitvorming binnen de geledingen van het pensioenfonds.

Het Bestuur onderhoudt een open relatie met het Verantwoordingsorgaan dat in het verslagjaar een aantal nieuwe, kundige leden mocht verwelkomen. Tussen Bestuur en VO wordt frequent geïnformeerd, overlegd en van gedachten gewisseld over strategische aangelegenheden. Goed overleg over de te hanteren tijdslijnen voor oordeelsvorming van het VO kan nog bijdragen aan de kwaliteit van relatie tussen Bestuur en VO. De toekomstige stappen in het kader van het nieuwe pensioencontract blijven in de komende periode centraal staan. De Raad ziet dat het Bestuur zich inspant om het Verantwoordingsorgaan mee te nemen in de voorbereidingen op besluitvorming rondom de WTP transitie.

Aanbevelingen:

- Regie blijven voeren met betrekking tot de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel.
- Regie blijven voeren op kalender van aftreden en borging (historische) kennis t.b.v. transitiebesluiten.
- Het verantwoordingsorgaan blijven betrekken bij de Wet toekomst pensioenen en zorgen dat zij voldoende tijd krijgt om haar (verzwaarde) adviesfunctie uit te oefenen.
- Alert blijven op beschikbaarheid en uitvoeringscapaciteit bestuur, verantwoordingsorgaan en bestuursbureau.

3.3 Beleidsuitgangspunten en financiële opzet

Het fonds dient een deugdelijke financiële opzet te hebben. De financiële opzet dient zodanig te zijn dat wordt voldaan aan de eis van een consistent geheel tussen gewekte verwachtingen, financiering en realisatie van de voorwaardelijke toeslagverlening. De financieringsopzet moet toekomstbestendig zijn en in overeenstemming met de vastgestelde uitgangspunten en risicohouding.

Bevindingen:

Aan het einde van het verslagjaar is het besluit genomen over de indexatie over 2023 (op basis van de oktober-oktober cijfers). Als gevolg van een andere definitie van de CPI is aan dit besluit een gedegen analyse en consultatie vooraf gegaan. Op basis hiervan is het besluit genomen om per 1/1/2024 een indexatie toe te kennen van 2,95% waarmee de totale indexatie 2023/2024 in de buurt komt van de gemeten CPI van 14,6%. De Raad is van mening dat dit besluit zorgvuldig en met oog voor evenwichtigheid is genomen.

Het Bestuur heeft voor de vaststelling van de premie voor 2024 gebruik gemaakt van de mogelijkheid om, na aanpassing van de parameters door de Commissie Parameters, eenmalig het verwachte rendement op vastrentende waarde opnieuw voor 5 jaar vast te stellen. De Raad stelt vast dat dit op een zorgvuldige manier heeft plaatsgevonden.

Met de werkgever heeft constructief overleg plaatsgevonden over de indexatie van de elders opgebouwde rechten. Een oplossing hiervoor lijkt nog vóór de overgang naar het nieuwe stelsel in beeld. Met oog op de vermoedelijk latere transitie dan 1/1/2026, zal het Bestuur met werkgever in 2024 in overleg moeten treden over een nieuwe of verlengde uitvoeringsovereenkomst. De Raad zou het toejuichen als hierin ook de oplossing voor de indexatie van de elders opgebouwde rechten haar plaats zou kunnen krijgen.

Aanbevelingen:

- Blijven werken aan oplossingen voor het construct van toeslagverlening elders verzekerden.

3.4 Risicomanagement

Het Bestuur bevordert en borgt een cultuur waarin risicobewustzijn vanzelfsprekend is en zorgt voor een adequate organisatie van het integrale risicomanagement. Het Bestuur houdt expliciet rekening met risico's en risicobeheersing bij het bepalen van het beleid en het nemen van besluiten. Deze risicoafweging wordt vastgelegd. Het Bestuur dient in control te zijn met betrekking tot de werkzaamheden die zijn uitbesteed aan andere partijen. Het Bestuur betreft het Verantwoordingsorgaan en de Raad van Toezicht bij de vastlegging van de risicohouding.

Bevindingen:

Het risicomanagement van het fonds wordt door het Bestuur gestructureerd ingevuld. Als eerste lijn fungeren de commissies balansmanagement en pensioenen, samen met het Dagelijks Bestuur als risico-eigenaren. In 2e instantie overziet en beoordeelt de commissie risicomanagement de resultaten en voortgang van het benoemen, inschatten en beheersen van de fondsrisico's. Deze commissie legt daarover kwartaalrapportages voor aan het Bestuur en voorziet in een aparte risicoparagraaf elk onderwerp op de bestuursagenda schriftelijk van commentaar of advies. De risicoaspecten van ieder onderwerp op de bestuursagenda worden in de plenaire vergaderingen expliciet besproken, zo ziet de Raad. Het bestuursbureau heeft professionele expertise en capaciteit om het risicomanagement van het Bestuur en de vastlegging ervan actief te ondersteunen.

In het verslagjaar heeft het fonds haar 3-jaarlijkse Eigenrisicobeoordeling uitgevoerd. Naast de top-5 strategische risico's is er ook aandacht besteed aan de 'nieuwe en opkomende risico's'.

Ten aanzien van het uitbestedingsrisico, een van de top-5 risico's, concludeert het Bestuur dat dit risico in voldoende mate beheerst wordt. Hoewel de situatie bij uitbestedingspartij APS ten aanzien van het project Allvida in 2023 verbeterd lijkt te zijn (scherpere keuzes en meer zekerheid m.b.t. de toekomstige infrastructuur) en er inmiddels ook sprake is van een onafhankelijke validatie door een externe partij, blijft de Raad van mening dat dit project voorlopig nog een punt van aandacht moet blijven voor het Bestuur. De Raad is het eens met het oordeel van het Bestuur dat de Wtp-transitie alsmede de herdefiniëring van de relatie met de deelnemers onder de Wtp tot belangrijke opkomende risico's behoren.

Het fonds heeft in 2023 een crisisoefening uitgevoerd waarbij Bestuur en bestuursbureau betrokken waren. Conclusie van deze crisisoefening was dat er geen hiaten in de beleidsstukken zitten om in geval van een crisis de juiste stappen te kunnen zetten.

Het Bestuur volgt een strakke planning voor zaken zoals jaarwerk, toezichtrapportages en de periodieke herziening van beleidsstukken en overige fondsdocumenten.

Het geheel van structuur en uitvoering in ogenschouw nemende is de Raad van oordeel dat het integrale risicomanagement van het fonds goed op orde is. Mede geholpen door relevante professionele werkervaring zijn de competenties van Bestuur en bestuursbureau duidelijk waarneembaar.

Aanbevelingen:

- Regie blijven voeren over de WTP afstemming tussen sociale partners, pensioenfonds en uitvoeringsorganisatie.
- Het risicomanagement van het Allvida project hoge prioriteit blijven geven.

3.5 Beleggingsbeleid en vermogensbeheer/balansmanagement

Een pensioenfonds dient een beleggingsbeleid te hebben dat in overeenstemming is met de verplichtingen van het fonds en de vastgestelde risicohouding. In dit beleid dient aandacht te zijn voor maatschappelijk verantwoord beleggen. De opdracht aan de vermogensbeheerder is in overeenstemming met dit beleid en er dienen effectieve begrenzings opgenomen te zijn in deze opdracht. Indien begrenzings worden overschreden dient het fonds te handelen.

Bevindingen:

In het verslagjaar is het strategisch beleggingsplan geactualiseerd.

Belangrijkste beleidsinhoudelijke aanpassingen lagen op het gebied van de afdekking van het renterisico, het rebalancing- en bandbreedtebeleid en het onderpandbeleid derivaten.

Het fonds is in 2023 overgestapt van een dynamisch rentehedgebeleid naar een vaste afdekking van het renterisico. Door de snel oplopende rente is de afdekking van het renterisico in korte tijd gestegen naar ca. 80%. Mede met het oog op de Wtp-transitie heeft het Bestuur besloten om dit niveau niet meer af te bouwen bij een nieuwe rentedaling, maar ook niet verder te laten stijgen bij een verdere rentestijging. De Raad is van mening dat voorafgaande aan deze stap een gedegen analyse heeft plaatsgevonden en begrijpt de overwegingen die tot deze beslissing hebben geleid.

Mede met het oog op de Wtp-transitie zijn de portefeuillewelingen van vastgoed en infrastructuur bevroren.

Op het gebied van ESG zijn in 2023 de CO2-reductiedoelstelling en de CO2-reductiepaden voor aandelen en bedrijfsobligaties vastgelegd, is 'fiscaal beleid' toegevoegd en zijn een aantal implementatie-elementen aangescherpt of beter vastgelegd.

Ook hebben in het verslagjaar de eerste analyses ten behoeve van de Wtp-transitie plaatsgevonden waaronder de onderwerpen 'bescherming dekkingsgraad' en 'onderzoek naar de te hanteren risicohouding'.

Over het geheel genomen is de Raad tevreden over de wijze waarop het Bestuur ten aanzien van de balans en de beleggingsportefeuille 'in control' is.

In haar vorige rapport heeft de Raad aandacht gevraagd voor het mogelijke spanningsveld tussen uitvoering van het gedefinieerde beleid en besluiten met oog op de Wtp-transitie. De Raad is van mening dat het Bestuur daar in het verslagjaar op een goede manier mee om is gegaan.

Aanbeveling:

- Een open oog blijven houden voor spanningsveld tussen bestendig beleid en voorbereiden op overgang naar nieuwe pensioencontract.

3.6 Communicatie

Het Bestuur zorgt voor een adequaat communicatiebeleid, met sinds dit verslag jaar specifieke aandacht voor keuzebegeleiding, waarbij de persoonlijke pensioeninformatie goed toegankelijk is en het pensioenbewustzijn van belanghebbenden wordt bevorderd. Het Bestuur meet de effectiviteit van de ingezette communicatiemiddelen periodiek.

Bevindingen:

GEDURENDE het verslagjaar heeft de Raad veelvuldig aandacht gevraagd voor het belang van communicatie in aanloop naar de Wtp-transitie. Dit niet in de laatste plaats vanwege een veranderend perspectief en skillset behorend bij een nieuwe verhouding tussen pensioenfondsen en deelnemers. De Raad is dan ook verheugd te zien dat het Bestuur een nieuwe bestuurder heeft geworven met een marketing en communicatie-achtergrond.

Het Bestuur onderkent het belang van goede communicatie en zet met het oog daarop in op meer digitalisering. Daarnaast blijft ook mondelinge communicatie plaatsvinden (spreekuur op locatie aan, een pensioen 3-daagse bij pensionering, Klantreis Wissel), wat de Raad van harte toejuicht. In het verslagjaar heeft het Bestuur haar ambitie op het gebied van keuzebegeleiding ook laten toetsen aan de wet door een externe partij.

De Raad onderschrijft de doelstellingen van het Bestuur op het gebied van communicatie zoals vastgelegd in haar beleidsplan maar vraagt in de uitwerking daarvan aandacht voor een aantal zaken:

- Het streven naar digitalisering is goed met oog op de toekomstige verhouding met deelnemers, maar verlies daarbij niet de informatie- en zorgplicht naar niet-digitale deelnemers uit het oog.
- Houd voldoende aandacht voor ook de communicatieverplichting naar de groep slapers.
- Houd niet te lang vast aan het uitsluitend meten van alleen tevredenheid over contactmomenten.
- Houd een open oog voor het belang van zaken die zich in de transitie (nog) niet laten meten.

Daarnaast zou de Raad graag zien dat het Bestuur 'communicatie' specifiek als onderwerp toevoegt aan haar prioriteiten voor 2024.

Aanbevelingen:

- Blijf vernieuwend nadenken over niet alleen de uitwerking van de nieuwe relatie met de deelnemers maar ook over de manier waarop het succes daarvan gemeten kan worden.

4 Specifieke aandachtsgebieden Raad van toezicht 2024

In het kader van de overgang naar een nieuw pensioenstelsel en meer specifiek de omzetting van bestaande rechten en aanspraken naar een nieuw contract zal de Raad in 2024 in het bijzonder aandacht hebben voor:

- Governance, duidelijke rolverdeling en planning tussen fonds en sociale partners ten behoeve van een strakke regie op het gehele traject.
- Risicohouding.
- Beheersing en aansturing van de ten behoeve van de transitie benodigde verandering van de bedrijfsvoering door het fonds en de uitbestedingspartijen, waaronder vermogensbeheer en administratie.
- Transitiecommunicatie en voorbereiding communicatie en keuzebegeleiding die passend is bij het te kiezen contract.
- Invaren en aanwending fondsvermogen.

Meer algemeen zal de Raad aandacht besteden aan:

- Aansluiting met de (nieuwe) code Pf
- ESG compliance
- IT en cybersecurity

Apeldoorn, 21 mei 2024

Stichting Pensioenfonds Achmea
De Raad van toezicht

W. van Eechoud
J.C. Rietvelt
P. Siegman

Reactie van het bestuur op het verslag van de raad van toezicht

Het bestuur heeft met waardering kennisgenomen van het verslag van de raad van toezicht, met daarin onder meer het positieve oordeel over de besturing van het fonds en het invullen van haar verantwoordelijkheden door het bestuur. Het verslag is door het bestuur inmiddels ook met de raad besproken. De in het verslag genoemde bevindingen, thema's en aandachtspunten worden door het bestuur herkend en hebben passende aandacht van het bestuur.

Het bestuur bedankt de raad voor haar constructieve betrokkenheid bij het fonds vanuit haar toezichhoudende rol in het afgelopen jaar.

Tenslotte neemt het bestuur met instemming kennis van de goedkeuring van de raad van het bestuursbesluit tot vaststelling van het bestuursverslag en de jaarrekening 2023.

Jaarrekening

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

	2023	2022
ACTIVA		
Beleggingen voor risico fonds (1)		
Vastgoedbeleggingen	790.764	919.390
Aandelen	2.328.978	2.099.813
Vastrentende waarden	5.659.522	4.972.111
Derivaten met positieve waarde	717.024	838.702
Overige beleggingen	467.516	449.072
	<u>9.963.804</u>	<u>9.279.088</u>
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen (2)	10.600	10.805
Vorderingen en overlopende activa (3)	3.444	3.833
Overige activa (4)	1.192	1.102
	<u>9.979.040</u>	<u>9.294.828</u>
PASSIVA		
Stichtingskapitaal en reserves (5)	2.206.441	2.053.893
Technische voorzieningen (6)	6.767.474	6.161.337
Overige schulden en overlopende passiva (7)		
Derivaten met negatieve waarde	997.166	1.074.282
Overige schulden en overlopende passiva	7.959	5.316
	<u>1.005.125</u>	<u>1.079.598</u>
	<u>9.979.040</u>	<u>9.294.828</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2023	2022
BATEN			
Premiebijdragen risico fonds (van werkgevers en werknemers)	(8)	197.351	226.132
Beleggingsresultaten risico fonds	(9)	708.750	-2.298.979
Overige baten	(10)	1	1
		<u>906.102</u>	<u>-2.072.846</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(11)	150.580	124.516
Pensioenuitvoeringskosten	(12)	4.300	4.348
Mutatie technische voorzieningen	(13)		
Pensioenopbouw		143.913	196.533
Toeslagen		207.619	848.710
Rentetoevoeging		202.444	-40.072
Onttrekking voor pensioenuitkeringen		-150.952	-124.836
Onttrekking voor uitvoeringskosten		-345	1.119
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		7.699	8.409
Wijziging marktrente		199.664	-2.628.267
Wijziging overige actuariële uitgangspunten		-	-4.719
Resultaat op sterfte		-1.275	-7.100
Resultaat op arbeidsongeschiktheid		-2.976	-3.409
Resultaat op mutaties		346	2.324
		<u>606.137</u>	<u>-1.751.308</u>
Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen	(14)	205	4.630
Saldo overdrachten van rechten risico fonds	(15)	-6.664	-9.448
Herverzekeringen	(16)	-1.004	-1.022
Overige lasten	(17)	-	1
		<u>753.554</u>	<u>-1.628.283</u>
Saldo van baten en lasten		<u>152.548</u>	<u>-444.563</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2023	2022
Bestemming saldo van baten en lasten		
Mutatie algemene reserve	<u>152.548</u>	<u>-444.563</u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2023	2022
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen risico fonds	198.607	226.630
Ontvangen herverzekeringen	1.340	1.393
Ontvangen overdrachten van rechten risico fonds	15.957	18.671
Betaalde pensioenuitkeringen	-149.894	-124.144
Betaalde overdrachten van rechten risico fonds	-9.058	-10.054
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-4.719	-4.134
Overige baten en lasten	1	-
	<u>52.234</u>	<u>108.362</u>
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	4.953.267	5.742.232
Betaald inzake aankopen beleggingen	-5.115.370	-5.233.338
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	137.572	137.810
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	-8.324	-734.746
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-19.289	-23.265
	<u>-52.144</u>	<u>-111.307</u>
Mutatie liquide middelen	<u>90</u>	<u>-2.945</u>
Samenstelling geldmiddelen		
	2023	2022
Liquide middelen per 1 januari	1.102	4.047
Mutatie liquide middelen	90	-2.945
Liquide middelen per 31 december	<u>1.192</u>	<u>1.102</u>

4 ALGEMENE TOELICHTING

Inleiding

Stichting Pensioenfonds Achmea ("Pensioenfonds Achmea" of "het fonds"), statutair gevestigd te Apeldoorn, is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 30201324.

Het doel van Pensioenfonds Achmea is om ouderdomspensioen en partner- en wezenpensioen uit te keren aan deelnemers en gewezen deelnemers respectievelijk aan hun nabestaanden. Dit is nader uitgewerkt in de statuten, het pensioenreglement, de uitvoeringsovereenkomst en de actuariële en bedrijfstechnische nota.

Pensioenfonds Achmea geeft invulling aan de uitvoering van de collectieve pensioenregeling van Achmea, InShared en Centraal Beheer apf, bestemd voor medewerkers van Achmea, InShared en Centraal Beheer apf.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld volgens de wettelijke bepalingen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 610.

De bedragen in de jaarrekening zijn vermeld in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven.

Het bestuur heeft op 6 juni 2024 de jaarrekening vastgesteld.

Continuïteit

De jaarrekening is gebaseerd op de continuïteitsveronderstelling. Het bestuur is van mening dat de continuïteit van Pensioenfonds Achmea gewaarborgd is. Er bestaan geen plannen, omstandigheden en/of gebeurtenissen die de voortzetting van de bedrijfsactiviteiten van Pensioenfonds Achmea compromitteren. In 2022 is een nieuwe uitvoeringsovereenkomst voor onbepaalde tijd met de werkgever afgesloten met na drie jaar een tussentijdse beoordeling.

Vergelijking met voorgaand verslagjaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand verslagjaar.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

Opname in de balans en staat van baten en lasten

Een actief is in de balans opgenomen, als het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen aan het fonds toekomen en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Een verplichting is in de balans opgenomen, als het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard gaat met een uitstroom van middelen en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Een actief of verplichting is niet (meer) in de balans opgenomen:

- Als door een transactie (nagenoeg) alle toekomstige economische voordelen en (nagenoeg) alle risico's van een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen.
- Vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Hierdoor kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties", die zowel een actief als een passief kan zijn.

Baten zijn in de staat van baten en lasten opgenomen, als een vermeerdering van het economisch potentieel - samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting - heeft plaatsgevonden en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Lasten zijn in de staat van baten en lasten opgenomen, als een vermindering van het economisch potentieel - samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting - heeft plaatsgevonden en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Saldering van een actief en een verplichting

Een actief en een verplichting zijn gesaldeerd (netto) opgenomen, als er sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen én de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De hiermee samenhangende rentebaten en rentelasten zijn eveneens gesaldeerd opgenomen.

Reële waarde

Activa en verplichtingen zijn gewaardeerd tegen reële waarde, tenzij anders is aangegeven.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening volgens Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt, die van invloed zijn op de grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa, verplichtingen, baten en lasten.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren, die - gegeven de omstandigheden - als redelijk zijn beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen, die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen zijn opgenomen:

- in de periode waarin de schatting is herzien, als de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of
- in de periode van herziening en toekomstige perioden, als de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er is geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief transactiekosten, provisies, valutakoersverschillen, e.d., zijn als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta zijn omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde.

Baten en lasten uit transacties in vreemde valuta's zijn omgerekend naar euro's tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
Australische Dollar (AUD)	1,62	1,57
Brits Pond Sterling (GBP)	0,87	0,89
Canadese Dollar (CAD)	1,46	1,45
Deense Kroon (DKK)	7,45	7,44
Hongkongse Dollar (HKD)	8,63	8,33
Japanse Yen (JPY)	155,73	140,82
Nieuw-Zeelandse Dollar (NZD)	1,74	1,69
Noorse Kroon (NOK)	11,22	10,51
Singaporese Dollar (SGD)	1,46	1,43
US Dollar (USD)	1,10	1,07
Zweedse Kroon (SEK)	11,13	11,12
Zwitserse Frank (CHF)	0,93	0,99

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Beleggingen voor risico fonds

Algemeen

Beleggingen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum, tenzij anders is aangegeven.

Vorderingen en schulden uit beleggingen, behorend bij een specifieke beleggingscategorie, zijn onder beleggingsdebiteuren of -crediteuren opgenomen in de betreffende beleggingscategorie.

Liquide middelen vermogensbeheer, behorend bij een specifieke beleggingscategorie, zijn onder liquide middelen opgenomen in de betreffende beleggingscategorie.

Derivaten zijn opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie.

Participaties in beleggingsfondsen zijn gewaardeerd volgens de grondslagen voor de onderliggende beleggingen ("look-through"-benadering). Bij gemengde beleggingsfondsen is aangesloten bij de hoofdcategorie.

(Reële) waardebepaling

Voor de meerderheid van de reële waardebepaling van beleggingen is gebruik gemaakt van genoteerde marktprijzen. Dit is het geval als beleggingen verhandeld worden aan een effectenbeurs. Echter, bepaalde beleggingen zijn gewaardeerd door middel van waarderingsmodellen en -technieken:

- Netto contante waarde (NCW-)berekeningen: de te ontvangen kasstromen zijn contant gemaakt op basis van de marktrente. In de waardering is rekening gehouden met het oninbaarheidsrisico.
- Andere methode(n): Een waardering gebaseerd op de intrinsieke waarde uit op lokale grondslagen gebaseerde recente rapportages van fundmanagers en fund-to-fund managers, die uitgaan van reële waardebepaling. Hieronder vallen beursgenoteerde fondsen met een "Net Asset Value"-koers.

Het is gebruikelijk en mogelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen.

Als de reële waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van de geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten):

- Vorderingen en schulden uit beleggingen zijn gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.
- Liquide middelen vermogensbeheer zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Het verschil met reële waarde is bij deze posten in het algemeen gering als gevolg van het korte termijn karakter. In de toelichting zijn deze posten opgenomen onder "genoteerde marktprijzen".

Vastgoedbeleggingen

- Indirect vastgoed:
 - Beursgenoteerde vastgoedfondsen zijn gewaardeerd tegen de beurswaarde per balansdatum.

Aandelen

- Beursgenoteerde (participaties in) aandelen(fondsen) zijn gewaardeerd tegen de beurswaarde per balansdatum.
- Niet-beursgenoteerde (participaties in) aandelen(fondsen) zijn gewaardeerd op basis van de intrinsieke waarde.

Vastrentende waarden

Vastrentende waarden zijn gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum, inclusief opgelopen rente:

- Voor beursgenoteerde (participaties in) vastrentende waarden(fondsen) is dit de beurswaarde per balansdatum.
- Voor niet-beursgenoteerde (participaties in) vastrentende waarden(fondsen) is dit de intrinsieke waarde.

Derivaten

Derivaten zijn gewaardeerd tegen NCW-berekeningen.

Derivaten met een negatieve waarde zijn in de balans onder de overige schulden en overlopende passiva opgenomen.

Overige beleggingen

Overige beleggingen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum:

- Voor beursgenoteerde overige beleggingen is dit de beurswaarde per balansdatum.
- Voor niet-beursgenoteerde overige beleggingen is dit de intrinsieke waarde.

Securities lending

Het fonds neemt deel aan securities lending, waarbij beleggingen voor een korte periode worden uitgeleend aan andere marktpartijen. De uitgeleende beleggingen blijven op de balans van het fonds volgens de waardingsgrondslagen van het fonds.

De als onderpand ontvangen geldmiddelen zijn opgenomen onder beleggingen. Als het onderpand is herbelegd, dan zijn deze beleggingen opgenomen in de betreffende beleggingencategorie. De schuld voor het ontvangen onderpand is opgenomen onder de overige schulden en overlopende passiva.

Als beleggingen als onderpand zijn ontvangen, dan zijn deze beleggingen en de daarmee samenhangende verplichtingen niet in de balans van het fonds opgenomen maar in de toelichting vermeld.

Alle baten en lasten zijn volgens het toerekenbeginsel over de looptijd van de desbetreffende transacties verantwoord en opgenomen in de rentebaten en -lasten in de staat van baten en lasten.

Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Dit is de contante waarde van de ingeschatte vordering van arbeidsongeschiktheidsuitkeringen die vanaf 2024 van de herverzekeraar worden ontvangen. De contante waarde is bepaald met behulp van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Daarna tegen de geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, als er sprake is van oninbaarheid.

Overige activa

Onder overige activa zijn liquide middelen opgenomen, voor zover dit onmiddellijk opeisbare banktegoeden zijn. Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties zijn opgenomen onder beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves

Stichtingskapitaal en reserves zijn bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en verplichtingen (inclusief de technische voorzieningen) volgens de van toepassing zijnde waardingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen.

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening pensioenverplichtingen is gewaardeerd op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen (reële waarde). Hierbij is het volgende van belang:

- Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toeslag)toezeggingen.
- De contante waarde is bepaald met behulp van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.
- Bij de berekening is uitgegaan van de op de balansdatum geldende actuariële en bedrijfstechnische nota en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken.

- Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of op de opgebouwde pensioenaanspraken toeslagverlening kan worden toegepast. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslagbesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening opgenomen. Er is hierbij geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.
- Bij de berekening is rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met arbeidsongeschiktheid op basis van de contante waarde van de toekomstige opbouw waarvoor premievrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.
- Bij de bepaling van de actuariële grondslagen en veronderstellingen is uitgegaan van voor DNB acceptabele grondslagen, waarbij rekening is gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen per 31 december 2023:

Rekenrente

De gemiddelde rekenrente per 31 december 2023: 2,3% (31 december 2022: 2,5%).

Overlevingstafels

De door het Koninklijk Actuarieel Genootschap gepubliceerde Prognosetafel AG2022, startkolom 2024 (2022: Prognosetafel AG2022, startkolom 2023). Deze tafel is gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van Pensioenfonds Achmea door gebruik te maken van een fondsspecifieke leeftijds- en geslachtsafhankelijke ervaringssterfte.

Partnerfrequentie

- Voor het nabestaandenpensioen tot de pensioendatum is het onbepaalde partnersysteem gehanteerd. De gehanteerde partnerfrequenties zijn gelijk aan de landelijke CBS-partnerfrequenties.
- Voor het uitruikbaar partnerpensioen worden de partnerfrequenties vanaf 55 jaar verondersteld gelijk te zijn aan 1.
- Voor pensioengerechtigden is rekening gehouden met de werkelijke burgerlijke staat en gereserveerd volgens het bepaalde partnersysteem.

Leeftijdsverschil man-vrouw

Voor partnerpensioen is aangenomen dat de partner 3 jaar jonger is dan de mannelijke deelnemer en 3 jaar ouder dan vrouwelijke deelnemer.

Voorziening voor uitgesteld wezenpensioen

De lasten van uitgesteld wezenpensioen zijn gesteld op 5% van de lasten van het uitgesteld partnerpensioen voor niet-pensioengerechtigden.

Bij de vaststelling van de lasten van ingegaan wezenpensioen is verondersteld dat het pensioen wordt uitgekeerd tot de 18-jarige leeftijd, geen rekening houdend sterftেকansen.

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Er is een kostenopslag opgenomen van 2% van de technische voorzieningen voor toekomstige administratie- en excassokosten.

Indexatievoorziening ex-deelnemers Stichting Pensioenfonds Interpolis

Bij deze additionele voorziening voor de onvoorwaardelijke indexatie voor ex-deelnemers van het voormalig Pensioenfonds Interpolis is uitgegaan van een onvoorwaardelijke indexatie van 0,5% per jaar. Dit percentage is gebaseerd op de bestaande langetermijndoelstelling van de ECB voor prijsinflatie in de eurozone van 2,0% met een afslag van 1,5%-punt.

Schadevoorziening

De schadevoorziening is bepaald als de som van de contante waarde van:

1. De premievrijgestelde, toekomstig op te bouwen pensioenaanspraken van deelnemers die (gedeeltelijk) arbeidsongeschikt zijn.
2. De ingegane arbeidsongeschiktheidspensioenen.

De kans op revalidering is op nul gesteld.

IBNR-voorziening

Dit is de voorziening voor toekomstige premievrijstelling van nog niet gemelde zieke deelnemers.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Daarna tegen de geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten).

Dekkingsgraad

- Actuele dekkingsgraad: (totale activa -/- schulden) / technische voorzieningen * 100%.
- Beleidsdekkingsgraad: het gemiddelde van de actuele dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden.
- Vereiste dekkingsgraad: de benodigde dekkingsgraad rekening houdend met de beleggingsrisico's op basis van het strategisch beleggingsbeleid en volgens de rekenregels van DNB.
- Minimaal vereiste dekkingsgraad: de dekkingsgraad rekening houdend met de minimaal benodigde buffer.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn sterk gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten zijn opgenomen in het resultaat.

Premiebijdragen risico fonds (van werkgevers en werknemers)

Dit zijn de aan werkgever(s) en deelnemers in rekening gebrachte en te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen. Premies zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Beleggingsresultaten risico fonds

(In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Directe beleggingsopbrengsten zijn rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten, e.d. Dividend is verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Indirecte beleggingsopbrengsten zijn gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten:

- Er is geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen.
- Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen.
- Verkoopkosten zijn verantwoord als onderdeel van de herwaarderingen.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer zijn de externe en de daaraan toegerekende interne kosten opgenomen.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen, e.d.

Pensioenuitkeringen

Pensioenuitkeringen zijn de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

Pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Mutatie technische voorzieningen

De mutatie technische voorzieningen zijn de wijzigingen in de waarde van de technische voorzieningen, onder meer door:

Pensioenopbouw

Pensioenopbouw is de contante waarde van de pensioenaanspraken toegekend in het verslagjaar.

Toeslagen

Deze post bestaat uit de baten en lasten van de in het verslagjaar toegekende toeslagen uit hoofde van de voorwaardelijke toeslagverlening.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen zijn contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De voorziening pensioenverplichtingen is in het verslagjaar opgerent met +3,264% (2022: -0,486%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2022.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen zijn vooraf actuariëel berekend en opgenomen in de technische voorzieningen. De afname van de voorzieningen is het bedrag dat vrijkomt voor de financiering van pensioenen in het verslagjaar.

Onttrekking voor uitvoeringskosten

Jaarlijks wordt 2% van de pensioenopbouw en inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorzieningen voor uitvoeringskosten.

Daarnaast valt jaarlijks 2% van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorzieningen voor uitvoeringskosten (excassokosten).

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken met betrekking tot de actuariële waarde.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de reële waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur.

Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen zijn de wijzigingen in de waarde van het herverzekeringsdeel technische voorzieningen.

Saldo overdrachten van rechten risico fonds

Dit is het saldo van overgenomen en overgedragen pensioenaanspraken.

Overige baten en lasten

De overige baten en lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

GRONDSLAGEN KASTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode:

- Alle ontvangsten en uitgaven zijn hierbij als zodanig gepresenteerd.
- Er is onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioen- en beleggingsactiviteiten.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

Pensioenfonds Achmea belegt in beleggingsfondsen. Met het oog op transparantie is de toelichting op beleggingen gebaseerd op de beleggingen in de portefeuilles van deze beleggingsfondsen ("look through"). Toelichtingen in de paragraaf "Risicobeheer en derivaten" kunnen daarom afwijken van de balansposten.

Verloopoverzicht per beleggingscategorie

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2023	919.390	2.099.813	4.972.111	-235.580	449.072	8.204.806
Aankopen	59.250	245.591	4.793.706	-	16.823	5.115.370
Verkopen	-109.361	-330.497	-4.388.507	-120.394	-4.508	-4.953.267
Overige mutaties	2.968	5.157	-921	542	578	8.324
Waardemutaties	-81.483	308.914	283.133	75.290	5.551	591.405
Stand per 31 december 2023	790.764	2.328.978	5.659.522	-280.142	467.516	8.966.638
Derivaten met negatieve waarde				997.166		997.166
Balanstotaal	790.764	2.328.978	5.659.522	717.024	467.516	9.963.804

Verloopoverzicht per beleggingscategorie

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2022	761.076	3.179.142	6.236.835	-129.721	347.645	10.394.977
Aankopen	165.522	197.102	4.604.928	227.329	38.457	5.233.338
Verkopen	-38.440	-890.361	-4.803.649	-	-9.782	-5.742.232
Overige mutaties	212	-9.874	-57.000	752.983	48.425	734.746
Waardemutaties	31.020	-376.196	-1.009.003	-1.086.171	24.327	-2.416.023
Stand per 31 december 2022	919.390	2.099.813	4.972.111	-235.580	449.072	8.204.806
Derivaten met negatieve waarde				1.074.282		1.074.282
Balanstotaal	919.390	2.099.813	4.972.111	838.702	449.072	9.279.088

Aan- en verkopen van derivaten zijn gesaldeerd opgenomen.

Overige mutaties zijn mutaties die niet het gevolg zijn van aankopen, verkopen en waardemutaties, maar van mutaties in beleggingsdebiteuren, -crediteuren en liquide middelen vermogensbeheer. Dit zijn bijvoorbeeld te vorderen dividend (-belasting), nog af te wikkelen transacties en lopende interest.

Derivaten met een negatieve waarde zijn onder de overige schulden en overlopende passiva opgenomen.

Onderpand met betrekking tot derivaten

Pensioenfonds Achmea belegt in derivaten. Afhankelijk van de waarde van de derivaten wordt onderpand ontvangen of verstrekt. Bij een positieve waarde van de derivaten wordt onderpand ontvangen, bij een negatieve waarde wordt onderpand verstrekt.

Ultimo 2023 is € 3,9 miljoen (2022: nihil) aan onderpand in liquiditeiten ontvangen door een positieve waardeontwikkeling van de derivaten. Ultimo 2023 is geen onderpand in (staats-)obligaties ontvangen (2022: € 57,9 miljoen). Het ontvangen onderpand in liquiditeiten staat op de balans, het ontvangen onderpand in (staats-)obligaties niet. Het ontvangen onderpand staat niet ter vrije beschikking.

Ultimo 2023 is € 590,1 miljoen (2022: € 589,3 miljoen) aan onderpand in (staats)obligaties verstrekt, waarvan € 351,3 miljoen als initial margin (waarborgsom), door een negatieve waardeontwikkeling van de derivaten. Ultimo 2023 is € 430,6 miljoen (2022: € 419,0 miljoen) aan onderpand in liquiditeiten verstrekt, waarvan € 1,5 miljoen als initial margin en € 1,9 miljoen nog in behandeling, door een negatieve waardeontwikkeling van de derivaten. Het verstrekte onderpand staat op de balans.

Securities lending

Pensioenfonds Achmea stelt een deel van de obligatiebeleggingen beschikbaar voor uitlening aan andere marktpartijen (securities lending). Pensioenfonds Achmea behoudt het economisch eigendom. De uitgeleende beleggingen blijven op de balans van Pensioenfonds Achmea volgens de waarderingsgrondslagen van Pensioenfonds Achmea.

Reële waarde: waarderingsmethodiek op basis van Richtlijn 290 van de Richtlijnen voor Jaarverslaggeving

	Genoteerde marktprijzen	Onafhankelijke taxaties	NCW- berekening	Andere methode(n)	Totaal
Per 31 december 2023					
Vastgoedbeleggingen	48.625	-	-	742.139	790.764
Aandelen	1.742.912	-	-	586.066	2.328.978
Vastrentende waarden	3.630.127	-	79	2.029.316	5.659.522
Derivaten	-	-	-280.142	-	-280.142
Overige beleggingen	-	-	-	467.516	467.516
Totaal	<u>5.421.664</u>	<u>-</u>	<u>-280.063</u>	<u>3.825.037</u>	<u>8.966.638</u>
	Genoteerde marktprijzen	Onafhankelijke taxaties	NCW- berekening	Andere methode(n)	Totaal
Per 31 december 2022					
Vastgoedbeleggingen	46.036	-	-	873.354	919.390
Aandelen	1.581.934	-	-	517.879	2.099.813
Vastrentende waarden	3.398.610	-	162	1.573.339	4.972.111
Derivaten	-	-	-235.580	-	-235.580
Overige beleggingen	-	-	-	449.072	449.072
Totaal	<u>5.026.580</u>	<u>-</u>	<u>-235.418</u>	<u>3.413.644</u>	<u>8.204.806</u>

Beleggingsdebiteuren, -crediteuren en liquide middelen vermogensbeheer zijn opgenomen onder "genoteerde marktprijzen".

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2023	31-12-2022
Specificatie naar soort:		
Indirect vastgoed (participaties in beleggingsfondsen)	788.006	919.601
Beleggingsdebiteuren	4.199	1.868
Beleggingscrediteuren	-	-2.346
Liquide middelen	-1.441	267
	<u>790.764</u>	<u>919.390</u>

Per balansdatum zijn geen vastgoedbeleggingen uitgeleend.

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2023	31-12-2022
Specificatie naar soort:		
Beursgenoteerde aandelen	1.728.809	1.572.988
Niet-beursgenoteerde aandelen	434.711	416.665
Private equity aandelen	151.356	101.214
Beleggingsdebiteuren	6.223	1.304
Beleggingscrediteuren	-743	-
Liquide middelen	8.622	7.642
	<u>2.328.978</u>	<u>2.099.813</u>

Per balansdatum zijn geen aandelen uitgeleend.

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2023	31-12-2022
Specificatie naar soort:		
Staatsobligaties	2.649.563	2.319.247
Bedrijfsobligaties	2.243.131	1.902.558
Leningen op schuldbekentenis	79	162
Hypotheke	622.567	616.635
Beleggingsfondsen (Geldmarktfondsen)	74.918	63.324
Beleggingsdebiteuren	112.473	41.451
Beleggingscrediteuren	-73.877	-11.255
Liquide middelen	30.668	39.989
	<u>5.659.522</u>	<u>4.972.111</u>

Ultimo 2023 is een bedrag van € 630,2 miljoen (2022: € 184,1 miljoen) aan obligaties uitgeleend. Voor het risico van niet-teruglevering zijn zekerheden in aandelen ontvangen tot een bedrag van € 668,4 miljoen (2022: € 193,6 miljoen).

Derivaten met positieve waarde

De derivaten zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2023	31-12-2022
Specificatie naar soort:		
Valutaderivaten	57.440	96.776
Rentederivaten	267.713	350.597
Beleggingsdebiteuren	421.971	422.877
Beleggingscrediteuren	-318	-635
Liquide middelen	-29.782	-30.913
	<u>717.024</u>	<u>838.702</u>

Pensioenfonds Achmea gebruikt uitsluitend derivaten voor zover dit passend is binnen het beleggingsbeleid. De portefeuillestructuur en het risicoprofiel, berekend inclusief de economische effecten van derivaten, moeten zich binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen (limieten) bevinden. Pensioenfonds Achmea gebruikt derivaten om het valuta- en renterisico af te dekken.

Eén van de belangrijkste risico's bij derivaten is het kredietrisico. Dit is het risico dat tegenpartijen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen. Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met partijen met een hoge kredietwaardigheid, conform het tegenpartijbeleid. Bovendien worden vanuit het onderpandbeleid dagelijks staatsobligaties gewaardeerd en uitgewisseld.

Pensioenfonds Achmea maakt gebruik van onder meer de volgende derivaten:

- Valutatermijncontracten: met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot de verkoop van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Met valutatermijncontracten worden valutarisico's afgedekt.
- Renteswaps: met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het uitwisselen van rentebetalingen over een nominale hoofdsom. Met renteswaps wordt de rentegevoeligheid van de portefeuille beïnvloed.

De derivatenposities per 31 december 2023:

Type contract	Contract- omvang	Activa	Passiva
Aandelenderivaten (futures)	589	-	-
Valutaderivaten (forwards)	2.659.328	57.440	3.777
Rentederivaten (m.n. renteswaps)	7.635.930	267.713	993.389
		<u>325.153</u>	<u>997.166</u>

De derivatenposities per 31 december 2022:

Type contract	Contract- omvang	Activa	Passiva
Valutaderivaten (forwards)	2.397.192	96.776	3.797
Rentederivaten (m.n. renteswaps)	7.464.330	350.597	1.070.485
		<u>447.373</u>	<u>1.074.282</u>

Derivaten met een negatieve waarde zijn onder de overige schulden en overlopende passiva opgenomen.

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
Specificatie naar soort:		
Infrastructuurfonds	<u>467.516</u>	<u>449.072</u>

2. Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Verloopoverzicht herverzekeringsdeel technische voorzieningen:		
Stand per 1 januari	10.805	15.435
Mutatie verslagjaar	<u>-205</u>	<u>-4.630</u>
Stand per 31 december	<u>10.600</u>	<u>10.805</u>

Dit is de contante waarde van de ingeschatte vordering van arbeidsongeschiktheidsuitkeringen die vanaf 2024 van de herverzekerder worden ontvangen. Deze vordering heeft in het algemeen een langlopend karakter.

3. Vorderingen en overlopende activa

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
Vordering uit hoofde van herverzekerde bedragen	2.173	2.509
Vordering op werkgevers inzake premies	-	273
Vordering op werkgevers inzake doorbelaste kosten	844	-
Vordering uit hoofde van waardeoverdrachten	245	70
Vordering op belastingdienst	182	981
	<u>3.444</u>	<u>3.833</u>

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

4. Overige activa

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
Liquide middelen	<u>1.192</u>	<u>1.102</u>

Onder liquide middelen zijn opgenomen kasmiddelen en onmiddellijk opeisbare banktegoeden. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder beleggingen opgenomen. Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

5. Stichtingskapitaal en reserves

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	<u>Algemene reserve</u>
Stand per 1 januari 2023	2.053.893
Uit bestemming saldo van baten en lasten	152.548
Stand per 31 december 2023	<u>2.206.441</u>
	<u>Algemene reserve</u>
Stand per 1 januari 2022	2.498.456
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-444.563
Stand per 31 december 2022	<u>2.053.893</u>

	<u>31-12-2023</u>		<u>31-12-2022</u>	
		In %		In %
Solvabiliteit				
Aanwezig vermogen	8.973.915	132,6	8.215.230	133,3
Af: technische voorzieningen	6.767.474	100,0	6.161.337	100,0
Eigen vermogen	<u>2.206.441</u>	<u>32,6</u>	<u>2.053.893</u>	<u>33,3</u>
Af: vereist eigen vermogen	1.111.367	16,4	1.050.524	17,1
Vrij vermogen	<u>1.095.074</u>	<u>16,2</u>	<u>1.003.369</u>	<u>16,2</u>
Minimaal vereist eigen vermogen	293.220	4,3	267.200	4,3
Actuele dekkinggraad		132,6		133,3
Beleidsdekkinggraad		137,5		139,4

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt Pensioenfonds Achmea gebruik van het standaardmodel van DNB. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder de toelichting in de paragraaf "Risicobeheer en derivaten".

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2023	2022
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	133,3	131,6
Premie	-	-0,5
Uitkeringen	0,8	0,5
Toeslagverlening	-4,3	-12,7
Verandering van de rentetermijnstructuur	-4,2	65,5
Effect rendement beleggingen	6,9	-28,5
Overige oorzaken	0,1	0,2
Kruiseffecten	-	-22,8
Dekkingsgraad per 31 december	132,6	133,3

De bepaling van de procentuele effecten van de diverse resultaatbronnen op de dekkingsgraad zijn conform de richtlijnen van DNB uitgedrukt ten opzichte van dekkingsgraad aan het begin van het verslagjaar. Dit zorgt ervoor dat de optelling van de dekkingsgraad aan het begin van het verslagjaar plus alle afzonderlijke procentuele effecten niet leidt tot de dekkingsgraad aan het eind van het verslagjaar. Het verschil zijn de kruiseffecten. Naarmate de diverse resultaatbronnen groter zijn (zoals in 2022) worden ook de effecten tussen deze resultaatbronnen (kruiseffecten) groter.

6. Technische voorzieningen

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	Voorziening pensioen- verplichtingen
Stand per 1 januari 2023	6.161.337
Mutatie technische voorzieningen	606.137
Stand per 31 december 2023	6.767.474
	Voorziening pensioen- verplichtingen
Stand per 1 januari 2022	7.912.645
Mutatie technische voorzieningen	-1.751.308
Stand per 31 december 2022	6.161.337

Mutatie technische voorzieningen

	2023	2022
Pensioenopbouw	143.913	196.533
Toeslagen	207.619	848.710
Rentetoevoeging	202.444	-40.072
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-150.952	-124.836
Onttrekking voor uitvoeringskosten	-345	1.119
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	7.699	8.409
Wijziging markttrente	199.664	-2.628.267
Wijziging overige actuariële uitgangspunten	-	-4.719
Resultaat op sterfte	-1.275	-7.100
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-2.976	-3.409
Resultaat op mutaties	346	2.324
	<u>606.137</u>	<u>-1.751.308</u>

Zie voor de toelichting van de posten de toelichting van de mutatie technische voorzieningen in de staat van baten en lasten.

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen:

	31-12-2023		31-12-2022	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	12.135	2.377.582	11.969	2.191.638
Gewezen deelnemers	19.685	2.197.134	19.678	2.038.037
Pensioengerechtigden	7.628	2.087.209	7.209	1.828.501
Indexatievoorziening ex-deelnemers Stichting Pensioenfonds Interpolis	-	25.537	-	23.530
Schadevoorziening	-	62.740	-	59.955
IBNR-voorziening	-	17.272	-	19.676
	<u>39.448</u>	<u>6.767.474</u>	<u>38.856</u>	<u>6.161.337</u>

De indexatievoorziening ex-deelnemers Stichting Pensioenfonds Interpolis is een additionele voorziening voor de onvoorwaardelijke indexatie voor ex-deelnemers van het voormalig Pensioenfonds Interpolis. Hierbij is uitgegaan van een onvoorwaardelijke indexatie van 0,5% per jaar. Dit percentage is gebaseerd op de bestaande langetermijndoelstelling van de ECB voor prijsinflatie in de eurozone van 2,0% met een afslag van 1,5%-punt.

De IBNR-voorziening is een voorziening voor toekomstige premievrijstelling van nog niet gemelde zieke deelnemers.

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

Pensioenfonds Achmea voert de pensioenregeling uit voor alle werknemers van Achmea Interne Diensten N.V., Achmea B.V., InShared Holding B.V., InShared Nederland B.V. en Stichting Achmea algemeen pensioenfonds, die daarvoor in aanmerking komen. Basis voor de pensioenregeling zijn de afspraken uit de Achmea-cao.

De pensioenregeling is verplicht voor alle werknemers van de aangesloten werkgevers op wie de Achmea-cao van toepassing is, dan wel voor die werknemers van de aangesloten werkgevers waarbij de deelname aan de pensioenregeling bij arbeidsovereenkomst is overeengekomen. Deze werknemers zijn deelnemer bij Pensioenfonds Achmea met uitzondering van enkele in de statuten en/of de cao-afspraken omschreven groepen.

De pensioenregeling is een uitkeringsovereenkomst in de zin van de Pensioenwet en is gebaseerd op een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling die op basis van CDC wordt gefinancierd. CDC staat voor "Collective Defined Contribution". Binnen een pensioenregeling met een CDC-karakter is de financiering leidend en wordt er gestreefd naar een pensioenopbouw op basis van een middelloonregeling. Of de pensioenopbouw en toeslagverlening daadwerkelijk kunnen worden gerealiseerd is daarom mede afhankelijk van de premie, de resultaten en financiële positie van Pensioenfonds Achmea.

Toeslagverlening

Het bestuur besluit jaarlijks over het verlenen van een toeslag. Hiermee worden de opgebouwde pensioenaanspraken en de ingegane pensioenen verhoogd.

De hoogte van de toeslag is voor alle deelnemers en pensioengerechtigden gebaseerd op de afgeleide prijsindex voor gezinsconsumptie.

De toeslag is voorwaardelijk en afhankelijk van de middelen van ons fonds.

Per 1 januari 2024 is een voorwaardelijke toeslag verleend van 2,95% (per 1 januari 2023: 10,51%).

In de uitvoeringsovereenkomst is afgesproken dat Pensioenfonds Achmea tot en met 31 december 2024 een gelijke toeslag verleend over specifiek achtergebleven aanspraken bij Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Zorgverzekeraars (SBZ) en Achmea Pensioen- en Levensverzekeringen N.V. (AP&L). De opgebouwde rechten voor 1 januari 2014 respectievelijk 1 januari 2015 zijn verhoogd met 2,95% in aanvulling op de door SBZ en AP&L zelf verleende toeslagen.

De per 31 december 2006 inactieve deelnemers van voormalig Pensioenfonds Interpolis hebben, onverminderd van wat hiervoor bepaald is, een garantieafpraak. Deze afspraak bestaat uit de toezegging dat de toeslagverlening tenminste bestaat uit een percentage op basis van de "Consumentenprijsindex alle huishoudens", afgeleid over de periode van september tot september voorafgaand aan de indexatiedatum, met een afslag van 1,5% en een maximum van 4,0%. Dit is aan te merken als categorie E van de toeslagenmatrix. Voor deze indexatietoezegging wordt binnen Pensioenfonds Achmea een voorziening aangehouden.

De toeslagen per 1 januari 2024 zijn in de technische voorzieningen per 31 december 2023 opgenomen, omdat hierover in 2023 is besloten.

7. Overige schulden en overlopende passiva

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
Derivaten met negatieve waarde	997.166	1.074.282
Schuld aan werkgevers inzake premies	983	-
Uitkeringen	4.093	3.407
Te betalen kosten	2.385	1.821
Waardeoverdrachten	498	88
	<u>1.005.125</u>	<u>1.079.598</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het doel van Pensioenfonds Achmea is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden, nabestaanden en arbeidsongeschikte deelnemers. Om dit doel te realiseren streeft Pensioenfonds Achmea naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen. Het fonds wordt hierbij geconfronteerd met risico's.

Het belangrijkste risico is het solvabiliteitsrisico. Dit is het risico dat Pensioenfonds Achmea niet over voldoende vermogen beschikt voor dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten op basis van algemeen geldende normen en specifieke door DNB opgelegde normen. Als de solvabiliteit zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat Pensioenfonds Achmea de premie voor werkgevers en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte is voor toeslagverlening. In het uiterste geval moet Pensioenfonds Achmea de verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten verminderen.

Uit onderstaand overzicht blijkt dat Pensioenfonds Achmea over meer vermogen beschikt dan vereist.

	31-12-2023	31-12-2022
Het overschot op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	6.767.474	6.161.337
Buffers:		
S1 Renterisico	160.452	175.486
S2 Risico zakelijke waarden	869.713	794.828
S3 Valutarisico	206.609	212.329
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	217.906	219.933
S6 Verzekeringstechnisch risico	183.228	174.152
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	11.127	-
Diversificatie effect	-537.668	-526.204
Totaal S (vereiste buffers)	1.111.367	1.050.524
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	7.878.841	7.211.861
Aanwezig vermogen (totaal activa - schulden)	8.973.915	8.215.230
Overschot	1.095.074	1.003.369

Pensioenfonds Achmea heeft voor de afdekking van risico's derivaatcontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het fonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt voor het beheersen van risico's over een aantal beleidsinstrumenten:

- beleggingsbeleid
- premiebeleid
- herverzekeringsbeleid
- toeslagbeleid

De keuze en het toepassen hiervan doet Pensioenfonds Achmea na uitvoerige analyses van te verwachten ontwikkelingen van de pensioenverplichtingen en de financiële markten, onder meer door ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van pensioenverplichtingen en verschillende beleggingsstrategieën, en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

Het bestuur gebruikt de uitkomsten van deze analyses voor de jaarlijks vast te stellen beleggingsrichtlijnen. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid worden derivaten gebruikt. De beleggingsrichtlijnen zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings-)risico's.

S1 - S4 Marktrisico's

Het marktrisico omvat het renterisico, prijs(koers)risico en valutarisico. Marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies door een verandering van marktfactoren. Marktfactoren zijn bijvoorbeeld marktprijzen van aandelen, vastgoed en private equity (prijsrisico), maar ook valutakoersen (valutarisico) en rentes (renterisico).

De strategie van Pensioenfonds Achmea met betrekking tot de beleggingsrisico's wordt bepaald door de beleggingsdoelstellingen. Het marktrisico wordt op dagelijkse basis beheerst volgens de aanwezige beleidskaders en richtlijnen. De overallmarktposities worden periodiek gerapporteerd aan het bestuur.

De mate waarin de beleggingsportefeuille gevoelig is voor het rente-, prijs- en valutarisico is hierna toegelicht. Vervolgens zijn de overige risico's toegelicht.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente. Dit risico bestaat doordat beleggingen en verplichtingen niet in dezelfde mate gevoelig zijn voor rentebewegingen. Het renterisico neemt af naarmate de looptijd van de beleggingen meer overeenkomt met de looptijd van de verplichtingen.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten met duration. Duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. Duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor rentebewegingen weer.

	31-12-2023		31-12-2022	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	5.527.424	5,4	4.838.602	5,5
Totaal beleggingen	8.966.638	12,2	8.204.806	11,2
Technische voorzieningen	6.767.474	19,5	6.161.337	20,0

De duration van de technische voorzieningen van 19,5 (2022: 20,0) geeft een indicatie van de rentegevoeligheid van de technische voorzieningen. Bij een zeer kleine verschuiving van de rente kan het effect benaderd worden door 19,5 maal de verschuiving. Bij grotere verschuivingen wijken de effecten hiervan af.

Ultimo 2023 is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen ("duration-mismatch"). Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling stijgt de waarde van de beleggingen minder snel dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Renterisico's kunnen worden afgedekt met renteswaps en vastrentende waarden. Pensioenfonds Achmea maakt gebruik van een dynamische renteafdeckingsstrategie. Hierbij wordt minder renterisico afgedekt bij lage rentestanden en meer bij hoge rentestanden. Op basis van de rentestand was de renteafdekking eind 2023 80%.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd op basis van "look through" is als volgt:

	31-12-2023		31-12-2022	
		In %		In %
Resterende looptijd < 1 jaar	1.266.432	22,9	800.205	16,5
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	1.641.401	29,7	1.680.436	34,7
Resterende looptijd > 5 jaar	2.619.591	47,4	2.357.961	48,8
	<u>5.527.424</u>	<u>100,0</u>	<u>4.838.602</u>	<u>100,0</u>

S2 en S4 Prijsrisico

Het prijsrisico is het risico van waardewijzigingen door prijsontwikkelingen, veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen zijn gewaardeerd tegen reële waarde (waardewijzigingen direct in het saldo van baten en lasten verwerkt), zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2023		31-12-2022	
		In %		In %
Specificatie vastgoedbeleggingen naar sector op basis van "look through":				
Kantoren	109.427	13,8	148.881	16,1
Winkels	30.886	3,9	64.634	7,0
Woningen	237.697	30,0	283.955	30,7
Participaties in vastgoedmaatschappijen	290.723	36,6	264.405	28,5
Overige	124.063	15,7	163.377	17,7
	<u>792.796</u>	<u>100,0</u>	<u>925.252</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2023		31-12-2022	
		In %		In %
Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio op basis van "look through":				
Europa EU	275.877	34,8	287.676	31,1
Europa niet-EU	29.795	3,8	94.317	10,2
Noord-Amerika	346.054	43,7	371.761	40,2
Azië, excl. Japan	19.345	2,4	21.155	2,3
Pacific	115.760	14,6	148.047	16,0
Overige	5.965	0,7	2.296	0,2
	<u>792.796</u>	<u>100,0</u>	<u>925.252</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2023		31-12-2022	
		In %		In %
Specificatie aandelen naar sector op basis van "look through":				
Basismaterialen	106.450	4,8	106.615	5,2
Communicatie diensten	152.414	6,8	144.166	7,1
Cyclische consumptiegoederen	250.562	11,2	236.409	11,6
Defensieve consumptiegoederen	149.749	6,7	152.212	7,5
Energie	63.840	2,9	69.398	3,4
Financiële dienstverlening	381.389	17,1	335.077	16,4
Gezondheidszorg	260.511	11,7	277.480	13,6
Industrie	211.567	9,5	176.902	8,7
Nutsbedrijven	35.684	1,6	40.266	2,0
Technologie	561.284	25,1	447.614	22,0
Overige	61.988	2,6	52.848	2,5
	<u>2.235.438</u>	<u>100,0</u>	<u>2.038.987</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2023		31-12-2022	
		In %		In %
Specificatie aandelen naar regio op basis van "look through":				
Europa EU	261.522	11,7	238.230	11,7
Europa niet-EU	163.704	7,3	157.529	7,7
Noord-Amerika	1.242.210	55,6	1.096.002	53,8
Midden- en Zuid-Amerika	33.768	1,5	30.964	1,5
Azië, excl. Japan	335.653	15,0	321.250	15,8
Pacific	159.100	7,1	157.495	7,7
Overige	39.481	1,8	37.517	1,8
	<u>2.235.438</u>	<u>100,0</u>	<u>2.038.987</u>	<u>100,0</u>

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van de vreemde valuta ten opzichte van de euro daalt. Dit geldt voor beleggingen met een prijs niet in euro's. Dit valutarisico kan worden afgedekt door valutaderivaten. Het valutarisico voor het Brits Pond Sterling (GBP), de Japanse Yen (JPY) en de US Dollar (USD) wordt bijna volledig afgedekt. Andere valuta's worden vrijwel niet afgedekt.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten op basis van "look through":

	Positie voor afdekking	Valuta-derivaten	Nettopositie na afdekking 2023	Nettopositie na afdekking 2022
Australische Dollar (AUD)	95.797	-	95.797	110.641
Brits Pond Sterling (GBP)	141.728	-79.834	61.894	54.136
Canadese Dollar (CAD)	119.585	-2.343	117.242	127.526
Deense Kroon (DKK)	24.731	-	24.731	21.788
Hongkongse Dollar (HKD)	88.264	-	88.264	106.192
Japanse Yen (JPY)	149.755	-129.795	19.960	18.904
Nieuw-Zeelandse Dollar (NZD)	7.962	-	7.962	8.796
Noorse Kroon (NOK)	7.588	-	7.588	8.017
Singaporese Dollar (SGD)	21.370	-	21.370	19.993
US Dollar (USD)	2.459.153	-2.113.942	345.211	198.355
Zweedse Kroon (SEK)	31.200	-	31.200	23.647
Zwitserse Frank (CHF)	52.332	-	52.332	51.471
Overige	744.429	214	744.643	710.666
	<u>3.943.894</u>	<u>-2.325.700</u>	<u>1.618.194</u>	<u>1.460.132</u>

"Overige" zijn overige valuta's binnen vooral de emerging market fondsen.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen door faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop Pensioenfonds Achmea (potentiële) vorderingen heeft. Voorbeelden zijn partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan en herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit is het risico dat partijen, waarmee Pensioenfonds Achmea transacties is aangegaan, niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor Pensioenfonds Achmea financiële verliezen lijdt.

Beheersing van het kredietrisico vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen:

- Met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds.
- Het vragen van extra zekerheden zoals onderpand, e.d. bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten.
- Het hanteren van prudente verstrekingsnormen bij hypothecaire geldleningen.

Ter afdekking van het settlementrisico wordt alleen belegd in markten met een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementssysteem. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied.

Met betrekking tot OTC-derivaten wordt alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van Pensioenfonds Achmea adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

Pensioenfonds Achmea stelt een deel van de obligatiebeleggingen beschikbaar voor het in bruikleen geven van effecten.

	31-12-2023		31-12-2022	
		In %		In %
Specificatie vastrentende waarden naar sector op basis van "look through":				
Basismaterialen	46.726	0,9	55.856	1,2
Communicatie diensten	98.067	1,8	109.548	2,3
Cyclische consumptiegoederen	130.669	2,4	123.922	2,6
Defensieve consumptiegoederen	146.373	2,7	162.652	3,4
Energie	45.917	0,8	62.423	1,3
Financiële dienstverlening	1.428.507	25,8	708.660	14,7
Hypotheken	622.567	11,3	617.465	12,8
Industrie	112.603	2,0	120.227	2,5
Nutsbedrijven	98.890	1,8	83.545	1,7
Overheid	2.555.558	46,2	2.552.814	52,8
Technologie	61.124	1,1	68.585	1,4
Overige	180.423	3,2	172.905	3,3
	<u>5.527.424</u>	<u>100,0</u>	<u>4.838.602</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2023		31-12-2022	
		In %		In %
Specificatie vastrentende waarden naar markt op basis van "look through":				
Mature markets	5.148.127	93,1	4.421.850	91,4
Emerging markets	379.297	6,9	416.752	8,6
	<u>5.527.424</u>	<u>100,0</u>	<u>4.838.602</u>	<u>100,0</u>

De kredietwaardigheid van debiteuren van de vastrentende portefeuille op basis van "look through" is in het volgende overzicht weergegeven:

	31-12-2023		31-12-2022	
		In %		In %
AAA	1.624.163	29,4	1.201.447	24,8
AA	1.088.437	19,7	738.341	15,3
A	343.390	6,2	311.778	6,4
BBB	667.870	12,1	626.078	12,9
Lager dan BBB	698.096	12,6	733.416	15,2
Geen rating (m.n. onderhandse leningen, repo's of deposito's die van nature geen rating hebben)	1.105.468	20,0	1.227.542	25,4
	<u>5.527.424</u>	<u>100,0</u>	<u>4.838.602</u>	<u>100,0</u>

S6 Verzekeringstechnisch risico

De belangrijkste verzekeringstechnische risico's zijn het langlevens-, overlijdens-, arbeidsongeschiktheids- en toeslagrisico.

Langlevensrisico

Het langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld bij de bepaling van de technische voorzieningen. De opbouw van het pensioenvermogen volstaat dan niet voor de uitkering van de pensioenverplichtingen.

Door toepassing van Prognosetafel AG2022 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevensrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat Pensioenfonds Achmea in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen, waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico is uitgedrukt in risicokapitalen.

De risico's verbonden aan overlijden voor de pensioendatum (vooroverlijden) zijn niet herverzekerd.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico is het risico dat Pensioenfonds Achmea voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (schadevoorziening). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien.

De risico's verbonden aan premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid zijn niet herverzekerd.

Toeslagrisico

Het toeslagrisico is het risico dat de ambitie van het bestuur om toeslagen op pensioenrechten en -aanspraken te geven niet kan worden gerealiseerd. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagverlening voorwaardelijk is, behoudens een beperkte groep oud SPI-deelnemers.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan Pensioenfonds Achmea op korte termijn niet aan haar verplichtingen voldoen. Het gaat hierbij dus om de kortere termijn, bij de overige risico's vooral de langere termijn (solvabiliteit).

Het liquiditeitsrisico wordt beheerst met een maandelijkse risicorapportage waarbij met twee toetsen (schokanalyses) wordt gemonitord of de beleggingen op korte termijn kunnen worden omgezet in liquiditeiten. Er wordt ook rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies.

Pensioenfonds Achmea beschikt in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden om een eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren.

S8 Concentratierisico

Grote posten zijn een vorm van concentratierisico. Een grote post is een post die meer dan 2% van het balanstotaal is.

Om dit te bepalen, moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur (land of tegenpartij) worden gesommeerd. De grote posten zijn in het volgende overzicht weergegeven:

	31-12-2023	31-12-2022
Duitse staat	543.447	481.719
Franse staat	401.620	347.011
Nederlandse staat	417.663	339.680

Achmea IM Fondsen (Vastrentende waarden)	1.404.915	951.284
Hypotheek PVF Particuliere Hypothekenfonds (Vastrentende waarden)	351.256	343.614
Barings Global Loan Select Responsible Exclusions Fund (Vastrentende waarden)	322.723	356.076
Dynamic Credit Dutch Mortgage Fund (Vastrentende waarden)	273.146	278.441
Achmea IM Emerging Markets Equity Fund (Aandelen)	434.711	416.665

Dit zijn beleggingen die aan de definitie van grote post voldoen, maar niet leiden tot een concentratierisico waarvoor extra buffers of maatregelen nodig zijn. Het zijn degelijke Europese staatsobligaties en liquide en breed gespreid belegde beleggingsfondsen.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Deze risico's worden beheerst door hoge kwaliteitseisen te stellen aan de bij de uitvoering betrokken organisaties op het gebied van interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur.

De beleggingsportefeuille is ondergebracht bij Achmea Investment Management B.V. Met Achmea Investment Management is een overeenkomst en een service level agreement (SLA) afgesloten. De afhankelijkheid van deze partij wordt beheerst door de bewaring van stukken uit de beleggingsportefeuille bij CACEIS Bank SA, Netherlands Branch (custodian).

De pensioenuitvoering is uitbesteed aan Achmea Pensioenservices N.V. Met Achmea Pensioenservices is een overeenkomst en een SLA afgesloten.

Het bestuur beoordeelt jaarlijks de kwaliteit van uitvoering van de vermogensbeheerder, custodian en pensioenuitvoerder met performancerapportages (alleen vermogensbeheerders), SLA-rapportages en onafhankelijk getoetste internebeheersingsrapportages (ISAE-rapportages).

Omdat hiermee sprake is van adequate beheersing van de operationele risico's, zijn hiervoor geen buffers aangehouden in de solvabiliteitstoets.

Systeemrisico

Het systeemrisico is het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor Pensioenfonds Achmea niet beheersbaar.

S10 Actief beheerisico

Pensioenfonds Achmea belegt in principe passief, tenzij een bepaalde markt als inefficiënt wordt beoordeeld of juist aantrekkelijk wordt bevonden. Outperformance moet dan wel opwegen tegen de kosten van actief beleggen.

Verbonden partijen

Verbonden partijen

Pensioenfonds Achmea heeft geen verbonden partijen. Uiteraard is het merendeel van de bestuurders, uitgezonderd de extern bestuurder en de gepensioneerden, in dienst van Achmea.

Transacties met bestuurders

De beloning van bestuurders is toegelicht bij de pensioenuitvoeringskosten (zie "6. Toelichting op de staat van baten en lasten"). Er zijn geen leningen verstrekt aan en er zijn geen vorderingen op (voormalige) bestuurders. De bestuurders, de directeur en medewerkers van het bestuursbureau nemen deel aan de pensioenregeling van Pensioenfonds Achmea.

Overige transacties

De financiering van de aanspraken en uitvoering van de regeling zijn toegelicht in de uitvoeringsovereenkomsten tussen Pensioenfonds Achmea en de aangesloten ondernemingen.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Langlopende contractuele verplichtingen

Pensioenfonds Achmea heeft een pensioenbeheerovereenkomst afgesloten met Achmea Pensioenservices N.V. Deze overeenkomst eindigt per 31 december 2024. De jaarlijkse vaste vergoeding bedraagt circa € 4,4 miljoen.

Pensioenfonds Achmea heeft een deel van het vermogensbeheer en het fiduciair beheer uitbesteed aan Achmea Investment Management B.V. Het contract met Achmea Investment Management is afgesloten voor onbepaalde tijd en is dagelijks opzegbaar met 3 maanden opzegtermijn. De jaarlijkse vaste vergoeding bedraagt circa € 3,0 miljoen.

Pensioenfonds Achmea heeft de beleggingsadministratie en het collateral management uitbesteed aan CACEIS Bank SA, Netherlands Branch, tevens de custodian. Het contract met CACEIS is afgesloten voor onbepaalde tijd. De jaarlijkse vaste vergoeding bedraagt circa € 1,1 miljoen.

Het belegde vermogen in vastgoed was in 2023 circa € 791 miljoen. Eind 2023 zijn de openstaande commitments voor in totaal € 42 miljoen in diverse vastgoedfondsen. De uitstaande redemptions zijn eind 2023 in totaal € 58 miljoen.

Het belegde vermogen in infrastructuur was in 2023 circa € 468 miljoen. Eind 2023 zijn de openstaande commitments voor in totaal € 7 miljoen in diverse infrastructuurfondsen.

Het belegde vermogen in private equity was in 2023 circa € 151 miljoen. Eind 2023 zijn de openstaande commitments voor in totaal € 187 miljoen in diverse private equity fondsen. De portefeuille wordt de komende jaren verder opgebouwd richting de strategische portefeuille.

Onderpand met betrekking tot derivaten

Ultimo 2023 is € 3,9 miljoen aan onderpand in liquiditeiten ontvangen door een positieve waardeontwikkeling van de derivaten. Ultimo 2023 is geen onderpand in (staats-)obligaties ontvangen. Het ontvangen onderpand in liquiditeiten staat op de balans, het ontvangen onderpand in (staats-)obligaties niet. Het ontvangen onderpand staat niet ter vrije beschikking.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn na de balansdatum geen gebeurtenissen geweest van dien aard dat een wezenlijk ander beeld zou ontstaan van de financiële positie per ultimo 2023 dan op grond van dit jaarrapport kan worden verkregen.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

8. Premiebijdragen risico fonds (van werkgevers en werknemers)

	2023	2022
Premiebijdragen	197.351	226.132

De zuiver kostendekkende, feitelijke en gedempte kostendekkende premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2023	2022
Zuiver kostendekkende premie	172.861	236.626
Gedempte kostendekkende premie	180.365	150.812
Feitelijke premie	197.351	226.132

De zuiver kostendekkende premie is gebaseerd op de marktrente (nominale rentetermijnstructuur van 31 december 2023 gepubliceerd door DNB). De samenstelling van de zuiver kostendekkende premie is als volgt:

	2023	2022
Actuarieel benodigde koopsom	146.587	200.148
Opslag voor uitvoeringskosten	1.281	1.852
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	24.993	34.626
	172.861	236.626

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

	2023	2022
Actuarieel benodigde koopsom	179.084	199.067
Opslag voor uitvoeringskosten	3.135	353
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	15.132	23.270
Aanvulling tot 40% van de pensioengrondslagsom	-	3.442
	197.351	226.132

De feitelijke premie is gemaximeerd op 40% van de (deeltijd) pensioengrondslagsom.

Achmea betaalt altijd 40% van de (deeltijd) pensioengrondslagsom en een vergoeding in natura voor de inzet van Achmeapersoneel voor het bestuursbureau. Ook als de berekende premie uiteindelijk lager is dan 40% van de (deeltijd) pensioengrondslagsom. De post "Aanvulling tot 40% van de pensioengrondslagsom" was het verschil tussen de feitelijke premie en de uiteindelijk berekende premie 2022.

De opslag voor uitvoeringskosten wordt door Achmea in duale vorm beschikbaar gesteld:

- een financiële vergoeding (€ 3,1 miljoen);
- een vergoeding in natura: de inzet van Achmeapersoneel voor het bestuursbureau (€ 1,4 miljoen).

De samenstelling van de gedempte kostendeekkende premie is als volgt:

	2023	2022
Actuarieel benodigde koopsom	102.604	85.262
Opslag voor uitvoeringskosten	1.281	1.852
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	17.494	14.750
Voorwaardelijke onderdelen	58.986	48.948
	<u>180.365</u>	<u>150.812</u>

De gedempte kostendeekkende premie wordt op dezelfde wijze vastgesteld als de zuiver kostendeekkende premie. Er wordt echter uitgegaan van een verwacht rendement. Het rendement op vastrentende waarden is hierbij vastgezet voor een periode van 5 jaar. Dat betekent dat tot en met 2027 wordt gerekend met de rentetermijnstructuur van september 2021.

9. Beleggingsresultaten risico fonds

2023	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogens- beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	15.823	-81.483	-	-65.660
Aandelen	32.513	308.914	-	341.427
Vastrentende waarden	75.606	283.133	-	358.739
Derivaten	-29.818	75.290	-	45.472
Overige beleggingen	43.448	5.551	-332	48.667
Overige opbrengsten en lasten	-	-	-19.895	-19.895
	<u>137.572</u>	<u>591.405</u>	<u>-20.227</u>	<u>708.750</u>
2022	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogens- beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	11.862	31.020	-	42.882
Aandelen	37.792	-376.196	-	-338.404
Vastrentende waarden	66.667	-1.009.003	-	-942.336
Derivaten	8.208	-1.086.171	-	-1.077.963
Overige beleggingen	13.281	24.327	-447	37.161
Overige opbrengsten en lasten	-	-	-20.319	-20.319
	<u>137.810</u>	<u>-2.416.023</u>	<u>-20.766</u>	<u>-2.298.979</u>

De kosten van vermogensbeheer zijn de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder(s) direct in rekening zijn gebracht. De kosten voor 2023 bestaan voor € 6,6 miljoen (2022: € 6,0 miljoen) uit beheervergoedingen en voor € 12,7 miljoen (2022: € 13,8 miljoen) uit overige vermogensbeheerkosten (o.a. kosten voor advies, bewaarloon en beleggingsadministratie).

Ook is over 2023 een deel van de pensioenuitvoeringskosten (€ 0,9 miljoen) toebedeeld aan de kosten van vermogensbeheer (2022: € 1,0 miljoen). Deze toebedeling betreft 50% van de algemene kosten. Dit zijn kosten die niet direct toe te rekenen zijn aan pensioen- of vermogensbeheer, zoals bestuurskosten, controle- en advieskosten en kosten toezicht en brancheorganisaties.

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over 2023 € 8,5 miljoen (2022: € 10,6 miljoen).

10. Overige baten

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Overige baten	1	1

11. Pensioenuitkeringen

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Ouderdompensioen	128.306	105.389
Partnerpensioen	20.477	17.293
Wezenpensioen	755	694
Arbeidsongeschiktheid	963	1.053
Afkopen	79	87
	<u>150.580</u>	<u>124.516</u>

De post afkopen is de afkoop van pensioenen die lager zijn dan € 594,89 (2022: € 520,35) per jaar overeenkomstig de Pensioenwet (artikel 66).

De toeslag op de uitkeringen per 1 januari 2023, zoals vastgesteld door het bestuur, is 10,51% voor alle Pensioenreglementen (2022: 2,32%).

12. Pensioenuitvoeringskosten

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Algemene kosten		
Advieskosten	47	26
Bestuurskosten	197	144
Communicatiekosten	246	285
Controlekosten	130	143
Financiële administratiekosten	404	386
Projectkosten (algemeen)	48	136
Toezicht kosten	656	502
Subtotaal algemene kosten	1.728	1.622
50% ten laste van vermogensbeheerkosten	-864	-811
Subtotaal algemene kosten ten laste van uitvoeringskosten	<u>864</u>	<u>811</u>
Kosten pensioenuitvoering		
Kosten pensioenadministratie	3.595	3.386
Projectkosten pensioenadministratie	-159	151
Subtotaal administratiekosten	3.436	3.537
Algemene kosten ten laste van uitvoeringskosten	864	811
Totaal uitvoeringskosten	<u>4.300</u>	<u>4.348</u>

De totale algemene kosten bedragen € 1,7 miljoen in 2023 (2022: € 1,6 miljoen), waarvan 50% ten laste van de vermogensbeheerkosten en 50% ten laste van de uitvoeringskosten is gebracht. Onder de algemene kosten vallen de kosten die niet direct aan pensioenuitvoering of aan vermogensbeheer zijn toe te rekenen.

Onder de "bestuurskosten" vallen de kosten van het bestuur en het bestuursbureau. De personeelskosten van het bestuursbureau worden verrekend met de werkgever en zijn hierin niet meegenomen. In 2023 bedroegen deze € 1,4 miljoen (2022: € 1,5 miljoen).

Onder "communicatiekosten" vallen alle kosten van de communicatie met onze doelgroepen. Zoals de kosten voor de helpdesk, website, pensioenplanner, nieuwsbrief, het Uniform Pensioenoverzicht, Pensioen123, enzovoorts.

De kosten voor onze accountant, actuaris en de externe sleutelfunctiehouders/vervuller vallen onder de "controlekosten".

De "financiële administratiekosten" hebben betrekking op het opstellen van het jaarrapport, het samenstellen van financiële rapportages en de actuariële controlekosten door Achmea Pensioenservices.

Onder "toezicht kosten" vallen de kosten van het toezicht op ons fonds. Dat zijn de kosten voor DNB, AFM, de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan.

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Toezicht kosten		
DNB	536	392
AFM	53	37
Raad van toezicht	52	51
Verantwoordingsorgaan	<u>15</u>	<u>22</u>
	<u><u>656</u></u>	<u><u>502</u></u>

Honoraria onafhankelijke accountant

	<u>Onafhankelijke accountant</u>	<u>Overig netwerk</u>	<u>Totaal</u>
2023			
Controle van de jaarrekening	62	-	62
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	-	-	-
Andere niet-controle diensten	-	-	-
	<u>62</u>	<u>-</u>	<u>62</u>
	<u><u>62</u></u>	<u><u>-</u></u>	<u><u>62</u></u>
	<u>Onafhankelijke accountant</u>	<u>Overig netwerk</u>	<u>Totaal</u>
2022			
Controle van de jaarrekening	71	-	71
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	-	-	-
Andere niet-controle diensten	-	-	-
	<u>71</u>	<u>-</u>	<u>71</u>
	<u><u>71</u></u>	<u><u>-</u></u>	<u><u>71</u></u>

Bovenstaand is opgegeven de in het verslagjaar ten laste gebrachte honoraria voor controle van de jaarrekening en verslagstaten en de honoraria voor andere controleopdrachten, uitgevoerd door de onafhankelijke accountant. Deze werkzaamheden zijn voor 2023 en 2022 uitgevoerd door PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Voor 2023 is een bedrag van € 62 duizend opgenomen als inschatting voor controle van de jaarrekening en verslagstaten 2023. De inschatting voor 2022 was gelijk aan de realisatie.

Een deel van de accountantskosten 2023 is toebedeeld aan de kosten van vermogensbeheer (€ 31 duizend).

Voor 2022 was een bedrag van € 72 duizend opgenomen als inschatting voor controle van de jaarrekening en verslagstaten 2022 en was € 1 duizend vrijgevallen door een te hoge inschatting voor de controle van de jaarrekening en verslagstaten 2021. Voor 2022 was dus in totaal een bedrag van € 71 duizend opgenomen aan accountantskosten. Een deel van de accountantskosten 2022 was toebedeeld aan de kosten van vermogensbeheer (€ 35 duizend).

De kosten voor controle van de jaarrekening en verslagstaten 2023 bedragen € 62 duizend (inschatting) en voor controle van de jaarrekening en verslagstaten 2022 € 72 duizend (realisatie).

Naleving wet- en regelgeving

Overeenkomstig artikel 96 van de Pensioenwet wordt vermeld dat Pensioenfonds Achmea in het verslagjaar 2023 geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd.

Personeelsleden

Bij Pensioenfonds Achmea zijn geen werknemers in dienst.

Bezoldiging bestuurders

Bestuursleden in dienst van Achmea ontvangen geen vergoeding. Gepensioneerde bestuursleden, de extern bestuurder en leden van de raad van toezicht en gepensioneerde leden van het verantwoordingsorgaan ontvangen wel een vergoeding. Deze vergoedingen hebben betrekking op werkzaamheden voor bestuurs- en commissievergaderingen en bestaan uit vacatiegeld, vergoeding van reis- en verblijfkosten en overige bestuurskosten. De bestuursleden in dienst van Achmea zijn gedeeltelijk vrijgesteld voor de bestuurswerkzaamheden.

13. Mutatie technische voorzieningen

	2023	2022
Pensioenopbouw	143.913	196.533
Toeslagen	207.619	848.710
Rentetoevoeging	202.444	-40.072
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-150.952	-124.836
Onttrekking voor uitvoeringskosten	-345	1.119
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	7.699	8.409
Wijziging markttrente	199.664	-2.628.267
Wijziging overige actuariële uitgangspunten	-	-4.719
Resultaat op sterfte	-1.275	-7.100
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-2.976	-3.409
Resultaat op mutaties	346	2.324
	<u>606.137</u>	<u>-1.751.308</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagen

Deze post bestaat uit de baten en lasten van de in het verslagjaar toegekende toeslagen uit hoofde van de voorwaardelijke toeslagverlening. Het resultaat op toeslagen over 2023 is ontstaan door:

- De opname van de toeslagen per 1 januari 2024 in de technische voorzieningen per 31 december 2023.
- Het verschil tussen het ingeschatte en werkelijke effect van de toeslag per 1 januari 2023.
- Geen dotatie over 2023 aan en de vrijval over 2022 van de onvoorwaardelijke indexatievoorziening ex-deelnemers Stichting Pensioenfonds Interpolis.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het verslagjaar opgerent met +3,264% (2022: -0,486%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2022.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen zijn vooraf actuariael berekend en opgenomen in de technische voorzieningen. De afname van de voorzieningen is het bedrag dat vrijkomt voor de financiering van pensioenen in het verslagjaar.

Onttrekking voor uitvoeringskosten

Jaarlijks wordt 2% van de pensioenopbouw en inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorzieningen voor uitvoeringskosten (2023: € 2,7 miljoen; 2022: € 3,6 miljoen).

Daarnaast valt jaarlijks 2% van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorzieningen voor uitvoeringskosten (excassokosten; 2023: € -3,0 miljoen; 2022: € -2,5 miljoen).

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

De hieronder opgenomen toename van de voorziening pensioenverplichtingen is het saldo van overgedragen pensioenverplichtingen (uitgaande waardeoverdrachten) en overgenomen pensioenverplichtingen (inkomende waardeoverdrachten).

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de reële waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. In 2023 bestond dit effect uit de omrekening naar de rentetermijnstructuur per 31 december 2023.

14. Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Mutatie verslagjaar	205	4.630

15. Saldo overdrachten van rechten risico fonds

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Inkomende waardeoverdrachten	-15.547	-19.515
Uitgaande waardeoverdrachten	8.883	10.067
	<u>-6.664</u>	<u>-9.448</u>

Dit is de ontvangst van of betaling aan pensioenfonds of pensioenverzekeraar van respectievelijk de vorige of nieuwe werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd. De ontvangen koopsommen zijn aangewend voor de inkoop van extra pensioenaanspraken.

	2023	2022
Wijziging technische voorzieningen inzake overdracht van rechten:		
-toevoeging aan de technische voorzieningen	15.830	18.607
-onttrekking aan de technische voorzieningen	-8.131	-10.198
	<u>7.699</u>	<u>8.409</u>

	2023	2022
Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:		
-overgenomen pensioenverplichting	-283	908
-overgedragen pensioenverplichting	-752	131
	<u>-1.035</u>	<u>1.039</u>

16. Herverzekeringen

	2023	2022
Uitkeringen van herverzekerd arbeidsongeschiktheidspensioen	<u>-1.004</u>	<u>-1.022</u>

Vanaf 1 januari 2016 zijn de risico's voor kortleven en arbeidsongeschiktheid niet meer herverzekerd, omdat het bestuur van mening is dat Pensioenfonds Achmea voldoende omvang heeft om deze risico's zelfstandig te dragen.

De arbeidsongeschiktheidsuitkeringen zijn (nog te claimen) uitkeringen over 2023.

17. Overige lasten

	2023	2022
Overige lasten	<u>-</u>	<u>1</u>

Belastingen

De activiteiten van Pensioenfonds Achmea zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Bestemming van het saldo van baten en lasten

Statutaire regeling

In artikel 3.8 van de statuten is opgenomen dat het bestuur jaarlijks besluit of een bedrag en zo ja, welk bedrag in de reserve wordt gestort.

Voorstel

Het saldo van baten en lasten over 2023 is volledig gemuteerd in de algemene reserve.

Vaststelling van de jaarrekening door het bestuur

Het bestuur van Pensioenfonds Achmea heeft de jaarrekening 2023 vastgesteld in de vergadering van 6 juni 2024.

Apeldoorn, 6 juni 2024

Stichting Pensioenfonds Achmea
Het bestuur

Dhr. O. Veldt
Voorzitter

Mw. J.E. Spiertz
Secretaris

Dhr. T.E. Boltje
Bestuurslid

Dhr. J.W. Broekhof
Bestuurslid

Dhr. M. Dommerholt
Bestuurslid

Dhr. J.T. Huisman
Bestuurslid

Mw. M.J. Meyvis
Bestuurslid

Mw. A.H.C. Renout
Bestuurslid

Dhr. A.J.C. de Ruiter
Extern bestuurslid

Overige gegevens

1 ACTUARIËLE VERKLARING

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Achmea te Apeldoorn is aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2023.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaaris ben ik onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Achmea, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 50.000.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 3.300.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Op grond van overgangsrecht gelden genoemde artikelen, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Hierbij merk ik op dat op grond van overgangsrecht de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet gelden, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

Ten aanzien van artikel 137 (Toeslagverlening) merken wij het volgende op. Bij de bepaling van de toeslagverlening per 1 januari 2024 is het fonds – ten aanzien van de vaststelling van de prijsinflatie – uitgegaan van de nieuwe vaststellingsmethode van het CBS (met terugwerkende kracht). Daardoor is het fonds in de gelegenheid geweest een ruimere toeslag toe te kennen dan op grond van de gepubliceerde prijsinflatie mogelijk zou zijn geweest. De toeslag per 1 januari 2024 voldoet daarbij zelfstandig bezien aan de eisen van toekomstbestendigheid. Op basis van afstemming met DNB is door het pensioenfonds geconcludeerd dat de toegepaste werkwijze mogelijk is. Ik heb me ervan vergewist dat het fonds daarbij oog heeft gehad voor evenwichtige belangenafweging, en dat rekening is gehouden met de toeslag die eerder per 1 januari 2023 is verleend (op basis van de gepubliceerde prijsinflatie) door hiertoe de toeslagachterstand te corrigeren.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Achmea is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen niet volledig toereikend zijn.

Apeldoorn, 6 juni 2024

drs. J.L.A. Schilder AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

2 CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Stichting Pensioenfonds Achmea

Verklaring over de jaarrekening 2023

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Stichting Pensioenfonds Achmea ('de stichting') een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de stichting op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek ('BW').

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarrapport opgenomen jaarrekening 2023 van Stichting Pensioenfonds Achmea te Apeldoorn gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2023;
- de staat van baten en lasten over 2023; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is Titel 9 Boek 2 BW.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Achmea zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (VIO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot fraude en continuïteit, en de aangelegenheden daaruit, bepaald in de context van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. De informatie ter ondersteuning van ons oordeel, zoals onze bevindingen en observaties ten aanzien van de controleaanpak frauderisico's en de controleaanpak continuïteit, moet in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude geïdentificeerd en ingeschat. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in Stichting Pensioenfonds Achmea en haar omgeving en de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort. Wij verwijzen naar hoofdstuk 10.3 van het jaarrapport, waarin het bestuur de conclusies omtrent haar frauderisicoanalyse heeft opgenomen.

Wij hebben ten aanzien van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude de opzet en implementatie van de interne beheersing geëvalueerd, waaronder de frauderisicoanalyse van het management, de periodieke Systematische Integriteit Risico Analyse (SIRA), de gedragscode, klokkenluidersregeling, incidentenregistratie en voor zover wij dat noodzakelijk achtten voor onze controle, de werking getoetst van deze interne beheersmaatregelen.

Wij hebben om inlichtingen gevraagd bij de leden van het bestuur of zij op de hoogte zijn van feitelijke, vermeende of vermoede fraude. Hieruit volgden geen signalen van feitelijke, vermeende of vermoede fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van frauderisico's, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van frauderisico's.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

Geïdentificeerde frauderisico's	Onze controlewerkzaamheden en observaties
<p>Doorbreken van de interne beheersingsmaatregelen</p> <p>Volgens de controlestandaarden is het risico dat het management de interne beheersingsmaatregelen doorbreekt in alle entiteiten aanwezig. Inherent bevindt het management van een entiteit zich in een unieke positie om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken die anderszins effectief lijken te werken. Daarom besteden wij bij al onze controles aandacht aan het risico van het doorbreken van maatregelen van interne beheersing door het management of het bestuur in:</p> <ul style="list-style-type: none"> • journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt; • schattingen; • significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening. 	<p>Wij hebben de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten. Wij hebben journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht. Wij hebben getoetst of de journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn aangebracht aanvaardbaar zijn.</p> <p>Wij zijn alert geweest op mogelijk significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsvoering van de stichting of die in een ander opzicht ongebruikelijk lijken in het licht van zowel ons inzicht in de stichting en de omgeving als andere tijdens de controle verkregen informatie.</p> <p>Daarnaast hebben wij de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing voor het maken van schattingen. Ten aanzien van de belangrijkste schattingen, zijnde de waardering van de (niet-beursgenoteerde) beleggingen en de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen ten aanzien van de fondsspecifieke elementen, hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De werking van de controlemaatregelen bij de serviceorganisatie geëvalueerd. • Beoordeling van de rapportage van de huisaccountant van de serviceorganisatie en het verkrijgen van inzicht in de door hem verrichte testwerkzaamheden ten aanzien van de beleggingen, met inbegrip van de retrospectieve beoordeling die is verricht voor de niet in de markt waarneembare beleggingen. • Evaluatie van de gehanteerde actuariële grondslagen aan de hand van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving.

- Evaluatie van het Onderzoek overlevingsgrondslagen (prognosetafel (AG) en ervaringssterfmodel 2022) en het onderzoek van de adviserend actuaris uit 2023 met betrekking tot de opslag voor uitvoeringskosten, met inbegrip van eventuele wijzigingen die hier impact op hebben.
- Evaluatie van de uitkomsten van de actuariële analyse over 2023, waaronder de grondslagen, en bespreking van deze analyse met het fonds en de certificerend actuaris.

In het kader van onze verantwoordelijkheid als accountant van het fonds hebben wij de certificerend actuaris instructies gestuurd. De certificerend actuaris heeft bij de technische voorzieningen mede aan de hand van de administratieve basisgegevens ('pensioenaanspraken') een actuariële verklaring afgegeven. Waarbij een belangrijk deel van de bepaling van de technische voorziening is gebaseerd op algemeen aanvaarde actuariële veronderstellingen.

- Wij hebben kennisgenomen van het certificeringsrapport en de afgegeven actuariële verklaring, en dit met het fonds en de certificerend actuaris besproken. Hierbij is specifiek aandacht geschonken aan de schattingswijzigingen van de fonds specifieke grondslagen (fonds specifieke sterfte en opslag voor uitvoeringskosten), alsmede de indexatie van pensioenrechten.
- De certificerend actuaris heeft in zijn verklaring aangegeven dat de stichting voldoet aan de relevante artikelen van de Pensioenwet.
- Wij hebben naar aanleiding van onze controle en de uitkomsten daarvan, de beleggingen en voorziening pensioenverplichting beoordeeld op aanwijzingen van tendenties die mogelijk een risico vormen op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude. Wij hebben dergelijke aanwijzingen niet geïdentificeerd.
- Wij hebben kennisgenomen van de toelichtingen op de technische voorzieningen en beleggingen en deze getoetst aan de (toelichtings)vereisten uit de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving.

Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door het bestuur.

Wij hebben in onze controle een element van onvoorspelbaarheid ingebouwd. Ook hebben we kennisgenomen van correspondentie met toezichthouders en zijn wij tijdens de controle alert gebleven op indicaties voor fraude. Wij hebben kennisgenomen van de beschikbare informatie, waaronder de door het fonds opgestelde frauderisicoanalyse door het management evenals de SIRA (Systematische Integrale Risico Analyse) en om inlichtingen verzocht bij het management en het bestuur. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die een aanwijzing vormt voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving. Indien daar sprake van was, hebben wij onze evaluatie van het risico van fraude en de gevolgen daarvan voor onze controlewerkzaamheden opnieuw geëvalueerd.

Controleaanpak continuïteit

Het bestuur heeft de jaarrekening opgemaakt uitgaande van de continuïteit van het geheel van de bedrijfsactiviteiten van het fonds voor de voorzienbare toekomst. Onze werkzaamheden om de continuïteitsbeoordeling van het bestuur te evalueren omvatten onder andere het verkrijgen van controle-informatie omtrent het continuïteitsrisico en de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling bij de vaststelling van bedragen en in de financiële overzichten opgenomen toelichtingen.

Op basis van de verkregen controle-informatie hebben wij vastgesteld of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of het fonds haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten.

Pensioenfondsen zijn op grond van de wetgeving gehouden om een adequate vermogensdekking, het vereist eigen vermogen, aan te houden. Het vereist eigen vermogen wordt op basis van het financieel toetsingskader bepaald. Als de dekkingsgraad van een pensioenfonds lager is dan het vereist eigen vermogen, moet een herstelplan worden opgesteld waaruit blijkt hoe het fonds het eigen vermogen op het vereiste niveau brengt. Als het fonds niet kan voldoen aan het herstel zullen aanvullende maatregelen moeten worden getroffen. Daar waar nodig zullen de rechten van de (gewezen) deelnemers moeten worden aangepast zodat weer aan het vereist eigen vermogen wordt voldaan.

Zoals vermeld in het onderdeel 3.3 van het bestuursverslag en de in de jaarrekening opgenomen toelichting 5. 'Stichtingskapitaal en reserves' beschikt het fonds op balansdatum over een vermogen van €2.206.441, waaruit tevens blijkt dat het fonds voldoende solvabel is. Het bestuur heeft de continuïteitsbeoordeling voor ten minste twaalf maanden vanaf de datum van opmaken van de jaarrekening uitgevoerd en geen gebeurtenissen of omstandigheden geïdentificeerd die gereede twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de stichting om haar continuïteit te handhaven (hierna: continuïteitsrisico's).

Onze werkzaamheden om de continuïteitsbeoordeling van het bestuur te evalueren omvatten onder andere:

- Overwegen of de continuïteitsbeoordeling van het bestuur alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van onze controle kennis hebben gekregen en door het bestuur te bevragen over de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten. Het bestuur heeft hierbij onder andere aandacht besteed aan:
 - o de financiële positie van het pensioenfonds en de aanwezige buffers in het eigen vermogen;
 - o de omvang van de kasstromen van de verplichtingen en kosten ten opzichte van de premie-inkomsten;
 - o de financiële positie van de onderneming waarmee in 2022 een uitvoeringsovereenkomst is afgesloten, alsmede de looptijd van deze overeenkomst.
- Inwinnen van inlichtingen bij het bestuur over zijn kennis van continuïteitsrisico's na de periode van de door het bestuur verrichte continuïteitsbeoordeling.

Wij zijn van mening dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is en, op basis van de verkregen controle-informatie, er geen onzekerheid van materieel belang met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden bestaat die gereede twijfel kan doen ontstaan over de mogelijkheid van de stichting om haar continuïteit te handhaven.

Verklaring over de in het jaarrapport opgenomen andere informatie

Het jaarrapport omvat ook andere informatie. Dat betreft alle informatie in het jaarrapport anders dan de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden en uitgezonderd het effect van het voorgaande zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW; en voor
- een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze doelstellingen zijn een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten en een controleverklaring uit te brengen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid en is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de controlestandaarden is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer hier sprake van is.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Amsterdam, 6 juni 2024

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

drs. H.C. van der Rijst RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2023 van Stichting Pensioenfonds Achmea

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Bijlagen

1 VERLOOPSTAAT DEELNEMERS

	2023		2022	
	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal
Deelnemers				
Stand vorig verslagjaar		11.969		11.978
Toetredingen/herintredingen	1.026		903	
Ingang pensioen	-135		-115	
Revalidering	-39		-36	
Overlijden	-11		-20	
Ontslag met premievrije aanspraak	-675		-740	
Waardeoverdracht	-		-1	
		166		-9
Stand einde verslagjaar		12.135		11.969
Gewezen deelnemers				
Stand vorig verslagjaar		19.678		19.631
Ingang pensioen	-455		-471	
Revalidering	39		36	
Overlijden	-44		-66	
Ontslag met premievrije aanspraak	675		740	
Waardeoverdrachten	-156		-184	
Afkopen	-2		-	
Andere oorzaken	-50		-8	
		7		47
Stand einde verslagjaar		19.685		19.678
Pensioengerechtigden				
Stand vorig verslagjaar		7.209		6.676
Ingang pensioen	590		586	
Ingang nabestaandenpensioen	173		184	
Overlijden	-169		-156	
Afkopen	-18		-26	
Andere oorzaken	-157		-55	
		419		533
Stand einde verslagjaar		7.628		7.209
		39.448		38.856

BIJLAGE IV

Periodieke informatieverschaffing voor de financiële producten als bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en artikel 6, eerste alinea, van Verordening (EU) 2020/852

Productbenaming: Pensioenregeling Stichting pensioenfonds Achmea Identificatiecode voor juridische entiteiten (LEI): 724500GIF6VO6KN5Z 257

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Heeft dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

Ja

Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling** gedaan: %

in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een sociale doelstelling** gedaan: %

Nee

Dit product **promootte ecologische/sociale (E/S-) kenmerken**. Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het 14,17% duurzame beleggingen

met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

met een sociale doelstelling

Dit product promootte E/S-kenmerken, maar **heeft niet duurzaam belegd**.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Dit financiële product (hierna: deze Pensioenregeling) promoot de volgende ecologische en sociale kenmerken:

ESG-integratie

De Pensioenregeling integreert op structurele wijze ESG-risico's en ESG-factoren in het beleggingsproces. De regeling wil de blootstelling aan financieel materiële ESG-thema's (zoveel mogelijk) beperken. Daarom integreert de Regeling op structurele wijze ESG-risico's en ESG-factoren in het beleggingsproces. ESG-integratie wordt toegepast op het aandelen wereld mandaat. Binnen dit mandaat worden de ondernemingen met de slechtste ESG-scores (B-CCC) uitgesloten o.b.v. de methodologie van MSCI. Binnen de credit mandaten wordt in 2023 ESG-integratie toegepast o.b.v. de methodiek van de managers. Vanaf 1 februari 2024 worden binnen de credit mandaten ook de ondernemingen met de slechtste ESG-scores (B-CCC) uitgesloten o.b.v. de methodologie van MSCI.

CO2-reductie

De CO2-voetafdruk van de portefeuille wordt vergeleken met die van de benchmark. Daarbij heeft de portefeuille als doelstelling de CO2-voetafdruk te verkleinen: in 2030 moet deze tenminste 50% lager zijn dan die van de benchmark in 2020. Om dit te realiseren worden de broeikasgasemissies in één keer met 30% verlaagd en daarna tot 2030 jaarlijks met gemiddeld 7%. De langetermijndoelstelling is een klimaat neutrale portefeuille in 2050. Per 1 januari 2023 is deze doelstelling voor aandelen ontwikkelde markten, aandelen opkomende markten en high yield geïmplementeerd. Per 30 november 2023 is deze doelstelling voor bedrijfsobligaties geïmplementeerd.

Uitsluitingsbeleid

De volgende investeringen zijn uitgesloten, zie voor meer detail het MVB-beleid van het pensioenfonds:

- ondernemingen die controversiële wapens produceren;
- ondernemingen die met hun gedrag structureel de normen schenden van de VN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten (UN Guiding Principles on Business & Human Rights), zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie;
- producenten van tabaksproducten;
- ondernemingen die omzet behalen uit de winning en/of elektriciteitsopwekking van bepaalde fossiele brandstoffen;
- landenuitsluitingsbeleid en bijbehorende staatsbedrijven.

Doelinvesteringen Green Bonds

De Pensioenregeling heeft als doelstelling om 2,5% van het staatsobligatiemandaat te beleggen in Green Bonds. Green Bonds zijn obligaties waarvan de opbrengsten uitsluitend gebruikt worden om projecten of activiteiten met een aantoonbaar positief effect op het milieu of klimaat te financieren. Deze Green Bonds worden getoetst door onze ESG-dienstverlener Achmea IM (hierna: ESG-dienstverlener) met het Achmea IM Green Bond raamwerk en kunnen daarmee als duurzame belegging beoordeeld worden.

Overige opmerkingen bij de ecologische of sociale kenmerken van deze Pensioenregeling:

Doelinvesteringen Green Bonds

De Pensioenregeling heeft over 2023 een doelstelling om binnen de creditportefeuilles 1%-punt meer te beleggen in groene obligaties (Green Bonds) dan de benchmark, met een minimumallocatie van 5%. Green Bonds zijn obligaties waarvan de opbrengsten uitsluitend gebruikt worden om projecten of activiteiten met een aantoonbaar positief effect op het milieu of klimaat te financieren. Deze Green Bonds worden zoveel mogelijk in deze rapportage meegenomen als duurzame belegging, maar kunnen we door andere databronnen van andere vermogensbeheerders ten opzichte van de ESG-dienstverlener niet rapporteren als doelinvestering.

Doelinvesteringen hernieuwbare energie infrastructuur

De Pensioenregeling heeft een doelstelling om 35% van de infrastructuurportefeuille te beleggen in hernieuwbare energie. Op dit moment kunnen wij nog niet vaststellen of deze investeringen voldoen aan alle SFDR-criteria voor duurzame beleggingen. We kunnen ze ook niet als zodanig meten en daarover rapporteren. Daarom worden ze vooralsnog niet verder opgenomen in deze rapportage.

● *Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?*

Om te bepalen of de Pensioenregeling voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken, wordt gekeken naar de volgende duurzaamheidsindicatoren:

- ESG-profiel. Dit geeft aan hoe ondernemingen scoren op de verschillende aspecten van Ecologisch, Sociaal en Governance. Na iedere herbalancering was het ESG-profiel van de Pensioenregeling gedurende 2023 beter dan dat van de benchmark. Door marktbevingen kan dit op kwartaaleinde afwijken.
- CO2-voetafdruk: De CO2-voetafdruk laat de door de portefeuille gefinancierde broeikasgasemissies zien. Om deze CO2-voetafdruk te bepalen, wordt eerst van elke onderneming in de portefeuille de totale uitstoot van broeikasgassen per jaar berekend. Er wordt daarbij zowel gekeken naar de uitstoot die de onderneming zelf veroorzaakt door bedrijfsactiviteiten (scope 1 volgens het Greenhouse Gas Protocol), als naar de uitstoot die samenhangt met de productie van energie die de onderneming inkoop (scope 2 volgens het Greenhouse Gas Protocol). Dit wordt gedeeld door de ondernemingswaarde inclusief contanten (EVIC). De uitkomst hiervan geeft weer hoeveel broeikasgassen een onderneming uitstoot voor elke euro aan financiering. Om tot de CO2-voetafdruk van de hele portefeuille te komen, wordt het gewogen gemiddelde van de CO2-voetafdrukken berekend van alle ondernemingen waarin wordt belegd. De ondernemingen waarin veel wordt belegd wegen dus zwaarder mee.

Duurzaamheids-
indicatoren meten
hoe de ecologische of
sociale kenmerken
die het financiële
product promoot,
worden
verwezenlijkt.

Over 2023 bedragen de gefinancierde broeikasgasemissies 45,22 tCO₂ per miljoen euro belegd vermogen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de reductiedoelstelling die geldt voor de relevante onderliggende mandaten van deze Pensioenregeling.

- Uitsluitingsbeleid. Het percentage beleggingen dat op de lijst van uit te sluiten ondernemingen en/of landen staat ten behoeve van het uitsluitingsbeleid. Middels het uitsluitingsbeleid streeft de Pensioenregeling na dat er geen investeringen plaatsvinden in ondernemingen en/of landen die niet aan de vooraf vastgestelde normgrenzen voldoen. In 2022 en 2023 hebben er zich geen breaches voorgedaan in de beleggingsfondsen van Achmea IM en de discretionair beheerde mandaten. In 2023 kan er binnen andere beleggingsfondsen exposure zijn geweest naar het uitsluitingsbeleid van het pensioenfonds, omdat beleggingsfondsen eigen uitsluitingscriteria toepassen, maar dit is niet het geval geweest.

▪Percentage Green Bonds: Green Bonds zijn obligaties die zijn uitgegeven door overheden, internationale instellingen of ondernemingen, waarbij de opbrengsten expliciet worden gebruikt voor financiering van duurzame of 'groene' projecten. Deze projecten zijn gericht op het opwekken van hernieuwbare energie, het verbeteren van energie-efficiëntie, duurzaam transport, duurzaam waterbeheer en afvalbeheer. De ESG-dienstverlener gebruikt haar eigen onafhankelijke raamwerk om te beoordelen of groene obligaties voldoen aan de definitie van 'duurzame beleggingen' volgens de SFDR en de kwaliteits- en duurzaamheidscriteria van de ESG-dienstverlener. Dit raamwerk is gebaseerd op de Green Bond Principles van de International Capital Market Association en de taxonomie van het Climate Bonds Initiative. Ook tijdens de investeringsperiode wordt de kwaliteit van de Green Bonds gemonitord. Op basis van de impactrapportages volgen we of de beoogde doelen worden gefinancierd en of er adequaat over impact wordt gerapporteerd.

Gemiddeld bedroeg het percentage Green Bonds in 2023 3,54%.

Indicator	Waarde 2023	Waarde 2022
ESG Profiel Portfolio (*)	6,75	6,62
ESG Profiel Benchmark	6,71	6,57
Exposure naar normschenders (%)	0,00	0,00
Exposure naar tabaksproducenten (%)	0,00	0,00
Exposure naar controversiële wapens (%)	0,00	0,00
Exposure naar hoog risicolanden en staatsbedrijven (%)	0,00	0,00
Exposure naar bedrijven met omzet naar de meest vervuilende sectoren in de fossiele industrie (%)	0,00	0,00
Gefinancierde broeikasgasemissie	45,22	56,13
Duurzame beleggingen (green bonds) (%)	3,54	
Vermeden CO ₂ -emissie (**)	74.828	68

(*) Dit is een score tussen [0, 10]. De score kijkt zowel naar het niveau van blootstelling aan ESG-risico's als naar hoe deze risico's beheerst worden.

(**) In 2023 is de wijze waarop de jaarlijkse vermeden CO₂-emissies per miljoen geïnvesteerde euro berekend wordt, gewijzigd.

● *... en in vergelijking tot voorafgaande perioden?*

Ten opzichte van 2022 zijn er geen significante wijzigingen geweest. De volgende indicatoren zijn veranderd:

- Het ESG-profiel is verbeterd.
- De CO₂-voetafdruk is gedaald.
- Uitsluitingsbeleid. Evenals vorig jaar is er in 2023 geen exposure naar de uitsluitingscriteria.
- Omdat de pensioenregeling over 2022 Green Bonds niet als doelinvestering had opgenomen, is er dit jaar geen historische vergelijking voor het percentage Green Bonds.

● *Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?*

Zoals opgenomen in de relevante precontractuele informatieverschaffing, heeft de pensioenregeling geen minimum commitment afgegeven naar duurzame beleggingen voor aandelen en bedrijfsobligaties, maar wel voor Achmea IM Green Bonds. De pensioenregeling heeft in de gegeven referentieperiode wel belegd in duurzame beleggingen voor aandelen en bedrijfsobligaties en ook in green bonds binnen de bedrijfsobligatiemandaten.

De belangrijkste doelstellingen van de green bonds van Achmea IM, hebben betrekking op:

- Mitigatie van klimaatverandering. Het proces om de stijging van de gemiddelde mondiale temperatuur te beperken tot aanmerkelijk minder dan 2 °C en de spanningen voort te zetten om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven het pre-industriële niveau, zoals vastgelegd in de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering. Vermeden CO₂-emissies is de meest relevante en gangbare kwantitatieve indicator voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen aan klimaatmitigatie. Dit is gebaseerd op de gerapporteerde informatie, inclusief impact cijfers van de uitgevende instelling. Wanneer de impactrapportage niet volledig is of onduidelijk is, proberen wij meer informatie te verkrijgen van de uitgevende instelling. Wanneer de impactrapportage niet volledig is of onduidelijk is, proberen wij meer informatie te verkrijgen van de uitgevende instelling. De totale vermeden CO₂-emissie van het Fonds bedroeg over 2023 74.828 ton.

In de EU-taxononomie is bepaald welke investeringen in economische activiteiten op basis van zes milieudoelstellingen, als ecologisch duurzaam kunnen worden bestempeld. In onze beoordeling van de uitgegeven green bond toetsen we in hoeverre deze overeenkomt met de criteria zoals opgenomen in de EU-taxononomie.

De belangrijkste doelstellingen van de duurzame beleggingen aandelen en bedrijfsobligaties hebben betrekking op:

- Mitigatie van klimaatverandering. Het proces om de stijging van de gemiddelde mondiale temperatuur te beperken tot aanmerkelijk minder dan 2 °C en de inspanningen voort te zetten om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven het pre-industriële niveau, zoals vastgelegd in de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering.

- Adaptatie aan klimaatverandering. Het proces van aanpassing aan de daadwerkelijke en verwachte klimaatverandering en de gevolgen daarvan. Momenteel is er, gezien de grote diversiteit van activiteiten, duurzame gebouwen en aanpassingen in infrastructuur, nog geen vergelijkbare en aggregerbare indicator beschikbaar voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van dit Fonds aan klimaatadaptatie. In de EU-taxonomie is bepaald welke investeringen in economische activiteiten op basis van zes milieudoelstellingen, waaronder klimaatadaptatie, als ecologisch duurzaam kunnen worden bestempeld. Investerings in bedrijven waarvan minimaal 20% van de omzet voldoet aan de criteria zoals opgenomen in de EU-taxonomie, worden als duurzame belegging gezien.

We verwachten dat er steeds meer data beschikbaar komt over de impact van klimaatadaptatie zodat we de bijdrage van de duurzame beleggingen aan klimaatadaptatie zorgvuldig kunnen meten.

Het pensioenfonds heeft geen beleggingen met een sociale duurzaamheidsdoelstelling.

● ***Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologisch of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen?***

De duurzame beleggingen mogen geen significante schade toebrengen aan ecologische of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen. Dit is gewaarborgd door alle potentieel duurzame beleggingen, green bonds en aandelen en/of bedrijfsobligaties te beoordelen aan de hand van het Achmea IM beoordelingsraamwerk waaronder het Achmea IM Green Bond raamwerk (hierna: raamwerk) en de EU-criteria voor ecologisch duurzame beleggingen. Daar bovenop is een screening op controverses uitgevoerd.

Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De duurzame beleggingen van deze pensioenregeling hebben als doel een positieve impact te realiseren met doelinvesterings in green bonds of via beleggingen in aandelen en bedrijfsobligaties. De ESG-dienstverlener beoordeelt of de uitgegeven green bonds, de aandelen en bedrijfsobligaties voldoen aan het raamwerk. Daarnaast is via het uitsluitings- en engagementbeleid rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten, zoals hieronder beschreven wordt.

Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN over bedrijfsleven en mensenrechten? Details:

Ja. Het pensioenfonds heeft ondernemingen uitgesloten die met hun gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

In de EU-taxonomie is het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' vastgesteld. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke EU-criteria.

Het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstig afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De Pensioenregeling houdt rekening met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren, zoals gedefinieerd in de EU-regelgeving. Deze ongunstige effecten en de ondernomen acties worden in de tabel hieronder toegelicht. Het pensioenfonds heeft zich gecommitteerd aan het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB)-convenant en daarmee aan de OESO-richtlijnen en de United Nations Guiding Principles (UNGPs). We gebruiken het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers als leidraad bij de selectie, engagement en monitoring van onze beleggingen. Onze ESG-dienstverlener screent de portefeuille op de eventuele negatieve impact van beleggingen en prioriteren vervolgens de meest ernstige impacts (op basis van zwaarte, reikwijdte en onomkeerbaarheid en waarschijnlijkheid). Zie voor meer informatie ook het MVB-beleid van het pensioenfonds.

Op de website en in het jaarverslag rapporteren wij over de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren.

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

Belangrijkste ongunstige effecten (PAI-indicatoren)	Toelichting	Genomen maatregelen
BKG-Emissies scope 1	Monitoren en sturen van de Scope 1 BKG-emissies in de portefeuille.	ESG-integratie in de vorm van CO ₂ -reductie en uitsluiten
BKG-Emissies scope 2	Monitoren en sturen van de Scope 2 BKG-emissies in de portefeuille.	ESG-integratie in de vorm van CO ₂ -reductie en uitsluiten
Koolstofvoetafdruk	CO ₂ /EVIC	ESG-integratie in de vorm van CO ₂ -reductie
Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Betrokkenheid bij kolen en teerzanden, schalieolie en -gas, arctische olie en -gas met een omzetgrens van >5%	Uitsluiten
Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	Uitsluiten van normschenders	Uitsluiten (Het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de Beheerder niet in wil beleggen.) en Normatief engagement (de dialoog aangegaan met ondernemingen die de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en UN Guiding Principles on Business and Human Rights (dreigen te) schenden.)
Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)	Uitsluiten van producenten van controversiële wapens	Uitsluiten (Het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen.)
Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten	Betrokkenheid bij landen waarin schendingen plaatsvinden op het gebied van mensenrechten, arbeidsrechten en corruptie	Uitsluiten

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

De lijst bevat de beleggingen die het grootste aandeel beleggingen van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: 2023

Grootste beleggingen	Sector	% Activa	Land
Stichting PVF Particuliere Hypotheekfonds	Overig	4,1	Nederland
Dynamic Credit Dutch Mortgage Fund inzake SPA	Overig	3,2	Nederland
CCP JPM SPA - EUREX Variation Margin	Overig	1,6	Verenigd Koninkrijk
IFM Global Infrastructure (UK) B, Class A	Overig	1,5	Nederland
CCP JP Morgan - LCH Variation Margin	Overig	1,4	Verenigd Koninkrijk
Axiom Infrastructure NA IV - N Units	Overig	1,1	Verenigde Staten
CCP Barclays - LCH Variation Margin	Overig	1,1	Verenigd Koninkrijk
Clarion Lion Industrial Trust	Overig	1,1	Nederland
Apple Inc	Technologie Hardware & Apparatuur	1,1	Verenigde Staten
JP Morgan IIF Luxembourg 1 EUR Hedged SCSP	Overig	1,1	Luxemburg
JP Morgan Strategic Property Fund Asia	Overig	1,0	Verenigde Staten
BAR_ERX_SPA_VM	Overig	1,0	Verenigd Koninkrijk
Heitman America Real Estate Trust	Overig	0,9	Verenigde Staten
Microsoft Corp	Software & Diensten	0,9	Verenigde Staten
BNP_ERX_SPA_VM	Overig	0,9	Frankrijk

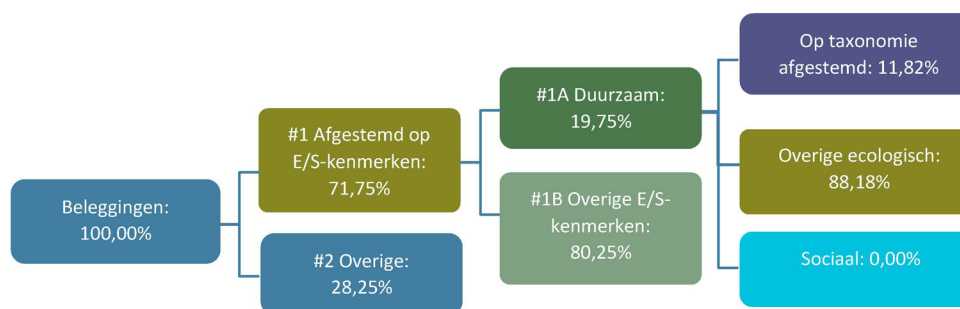

Wat was het aandeel duurzaamheid gerelateerde beleggingen?

Het aandeel duurzaamheid gerelateerde beleggingen was 14,17%.

De activa-allocatie beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

● Hoe zag de activa-allocatie eruit?

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het financiële product die worden gebruikt om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging gelden.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S-kenmerken** omvat:

- De subcategorie **#1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.
- De subcategorie **#1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die op de ecologische of sociale kenmerken zijn afgestemd, maar die niet als duurzame belegging gelden.

● **In welke economische sectoren werd belegd?**

Sector	% van portefeuille
Overheden	23,7
Financiële instellingen	3,7
Door onderpand gedekt	3,2
Supranationalen	2,2
Software & Diensten	2,1
Technologie Hardware & Apparatuur	2,0
Farmaceutica, biotechnologie en levenswetenschappen	2,0
Financiële diensten	2,0
Banken	1,9
Overig	57,2

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor **fossiel gas** emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor **kernenergie** bevatten de criteria uitgebreide regels inzake veiligheid en afvalbeheer.

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Van de duurzame beleggingen met een ecologische milieudoelstelling mitigatie was 11,82% afgestemd op de EU-taxonomie.

Voor de green bonds die beoordeeld zijn door de ESG-dienstverlener is het percentage afgestemd op de EU-taxonomie volledig gebaseerd op de doelstelling klimaatmitigatie.

Voor aandelen en/of bedrijfsobligaties is:

- 0,85% afgestemd op de doelstelling klimaatmitigatie
- 0,00% afgestemd op de doelstelling klimaatadaptatie.

De ESG-dienstverlener beoordeelt voor een deel van de green bonds in hoeverre deze voldoen aan EU Taxonomie criteria. Voor green bonds wordt gekeken naar de beschikbare, publieke, informatie op de website van de uitgevende instelling, zoals de Second Party Opinion, het Green Bond

Framework en het Impact report. Nieuwe uitgevende instellingen die nog geen informatie beschikbaar stellen op de website, worden benaderd met vragen over de exacte afstemming op de EU-taxonomie. Op deze manier komt er steeds meer data beschikbaar. Naar aanleiding van de inwerkingtreding van de SFDR (Level 2) verwachten wij dat er steeds meer informatie beschikbaar zal komen.

Voor het vaststellen van de percentages afstemming op de EU-taxonomie wordt voor aandelen/ bedrijfsobligaties gekeken naar de beschikbare data van MSCI.

De gerapporteerde percentages zijn op bovenstaande wijze vastgesteld of afkomstig van een onafhankelijke dataverstrekker, in dit geval de dataprovider die uitgaat van door de ondernemingen gerapporteerde data op taxonomie alignment. Hierop is geen aanvullende betrouwbaarheidsverklaring van een accountant afgegeven of een toetsing uitgevoerd.

● **Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie¹ voldoen?**

Ja:

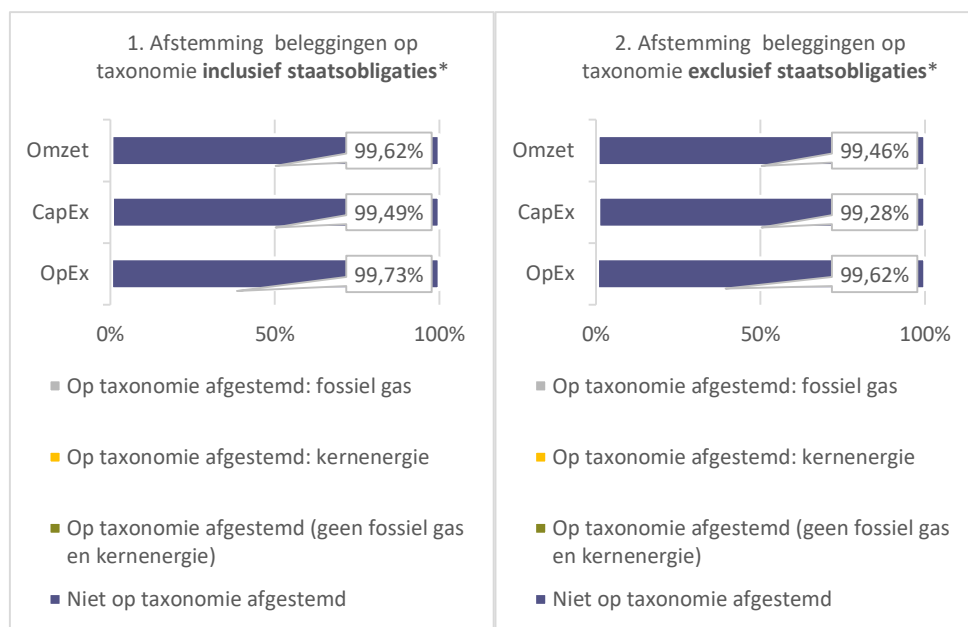
In fossiel gas In kernenergie

Nee

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de omzet die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten waarin is belegd, weergeeft;
- de kapitaaluitgaven (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;
- de operationele uitgaven (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weergeven.

De onderstaande diagrammen geven in het grijs, oranje en groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties* op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties weer, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.

***In deze diagrammen omvat "staatsobligaties" alle blootstellingen aan overheden.**

¹ Activiteiten in de sectoren fossiel gas- en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen als zij bijdragen aan het beperken van klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie -zie de toelichting in de linker marge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgelegd in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

Faciliterende

activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten

zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die onder meer broeikasgasemissie-niveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Data over Taxonomy alignment wordt voor de green bonds die beoordeeld zijn door de ESG-dienstverlener gebaseerd op documentatie van de uitgevende partij en de Second Party Opinion. Een onderverdeling naar Omzet, CapEx, OpEx wordt voor deze green bonds niet gemaakt in:

- a. Rapportages van de uitgevende organisatie,
- b. Second Party Opinion (dit document wordt gebruikt om vast te stellen of iets een green bond is in combinatie met de beoordeling van de ESG-dienstverlener)
- c. Bloomberg

Aangezien de ESG-dienstverlener zich baseert op onafhankelijke informatie, welke niet beschikbaar is op dit moment, tonen bovenstaande grafieken voor Green bonds dan ook geen uitsplitsing naar Omzet, CapEx of OpEx.

Voor overige duurzame beleggingen is data over Taxonomy alignment en de uitsplitsing naar Omzet, CapEx of OpEx afkomstig van de onafhankelijke dataprovider.

● **Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?**

Het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten was 0,13%.

● **Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?**

In de voorgaande periode is nog niet gerapporteerd over duurzame aandelen en bedrijfsobligaties. Daarom kan hiervoor geen vergelijking gemaakt worden met de vorige periode.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?

Het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet waren afgestemd op de EU-Taxonomie, was 88,18%.

Er wordt ook belegd in duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet zijn afgestemd op de taxonomie. Ondernemingen kunnen duurzame doelstellingen hebben, maar niet verplicht en/of in staat zijn om te voldoen aan de rapportageverplichtingen van de taxonomie.

Het raamwerk neemt, naast EU Taxonomie alignment, meerdere criteria in acht om een aandeel en een bedrijfsobligatie te beoordelen. Het raamwerk voor aandelen en bedrijfsobligaties gebruikt ook vereisten tot wetenschappelijk aantoonbare emissiereductiedoelstellingen en tot een lagere CO₂-uitstoot dan het sub industrie gemiddelde.

Het raamwerk op green bonds neemt, naast EU Taxonomie alignment, meerdere criteria in acht om een green bond te beoordelen. Het raamwerk volgt de ICMA Green Bond Principles. Daarnaast gebruikt het raamwerk de richtlijnen (taxonomie) van het Climate Bonds Initiative voor het beoordelen van de duurzaamheid van te financieren activiteiten. Zo wordt de kwaliteit van green bonds beoordeeld. Bonds worden afgekeurd indien de algemene strategie van het bedrijf inconsistent is met het uitgeven van een green bond, het milieuvoordeel discutabel is (niet conform CBI-taxonomie) en niet alle te financieren activiteiten kwalificeren als 'duurzame belegging' conform SFDR. Daarnaast is data over taxonomie alignment op dit moment nog beperkt beschikbaar.

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?

Het aandeel van sociaal duurzame beleggingen was 0%.

Welke beleggingen zijn opgenomen in ‘overige’? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

De beleggingen die onder ‘#2 overige’ zijn opgenomen bestaan voor het grootste deel uit alternatieve beleggingen. Over deze beleggingen kan de ESG-dienstverlener geen e/s kenmerken meten. Daarnaast zijn onder ‘overige’ liquiditeiten opgenomen. Het streven is om het percentage liquide middelen zo klein mogelijk te houden. De beleggingen zijn bedoeld om de portefeuille efficiënt te beheren of rendement te behalen. Er bestaan geen ecologische of sociale minimumwaarborgen. Een overzicht van alle type beleggingen onder overige is opgenomen in onderstaande tabel.

Type belegging	% van “overige”
Fondsen	58,9
Liquiditeiten	48,5
Alternatieve beleggingen	24,4
Overig	3,2
Derivaten	-35,1

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Gedurende 2023 zijn onderstaande maatregelen getroffen om te voldoen aan de ecologische en/of sociale kenmerken:

Engagement; het pensioenfonds is in gesprek gegaan met ondernemingen waarin wordt belegd middels normatief en thematisch engagement. Het doel van het normatieve engagementprogramma is structurele schendingen van internationale normen te stoppen of te voorkomen. Bij thematisch engagement staan niet de ondernemingen centraal die normen schenden, maar juist ondernemingen die zowel financieel als maatschappelijk op bepaalde thema’s hun prestaties kunnen verbeteren.

Stemmen; Daarnaast heeft het pensioenfonds actief gebruik gemaakt van aandeelhoudersrechten om lange termijn waarde creatie te bevorderen bij de ondernemingen waarin wordt belegd.

Zie voor meer informatie de MVB-documentatie op de website.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Referentie-benchmarks zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken verwezenlijkt die dat product promoot.

Niet van toepassing. Met dit financieel product wordt de gehele Pensioenregeling bedoeld. Er is geen alomvattende referentiebenchmark op het niveau van de Pensioenregeling om te bepalen of de Pensioenregeling is afgestemd op de ecologische en/of sociale kenmerken die het promoot.

Waarin verschilt de referentiebenchmark van een brede marktindex?

Niet van toepassing.

- *Hoe heeft dit financiële product gepresteerd wat betreft de duurzaamheidsindicatoren voor het bepalen van de afstemming van de referentiebenchmark op de gepromote ecologische of sociale kenmerken?*

Niet van toepassing.

- *Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?*

Niet van toepassing.

- *Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de brede marktindex?*

Niet van toepassing.

3 PENSIOENREGLEMENT

Pensioensysteem

- Middelloonregeling met voorwaardelijke na-indexatie.

Pensioenrichtleeftijd

De eerste van de maand waarin de deelnemer de leeftijd van 68 jaar bereikt of de eerdere door de deelnemer zelf gekozen datum, binnen de door het reglement aangegeven grenzen.

Pensioengevend salaris

- Levenslang ouderdomspensioen: 12 maal het vaste maandsalaris plus vakantietoeslag, eindejaarsuitkering en overige vaste toeslagen; voor zover van toepassing vermeerderd met variabele inkomensbestanddelen en variabel salaris uitbetaald in het vorige kalenderjaar.

Franchise

De franchise bedraagt op 1 januari 2023 € 16.322 (fulltimer). De franchise wordt jaarlijks aangepast. Hierbij wordt de algemene salarisontwikkeling van de Achmea-cao gevolgd.

Pensioengrondslag

Het pensioengevend salaris verminderd met de franchise. Voor de berekening van de pensioengrondslag wordt een voltijds pensioengevend salaris in aanmerking genomen van maximaal het bedrag dat is bedoeld in artikel 18ga van de Wet op de loonbelasting 1964 (in 2023 € 128.810).

Toeslagen

- Ouderdomspensioen actieven: Algemene salarisontwikkeling bij werkgever (voorwaardelijk).
- Ouderdomspensioen en partnerpensioen niet-actieven (gewezen deelnemers en pensioengerechtigden): Prijsontwikkeling (voorwaardelijk).

Op te bouwen pensioensoorten

- Levenslang ouderdomspensioen: Voor 2023 opbouw per deelnemingsjaar van 1,875% (maximaal: 1,875%) van de pensioengrondslag.
- Levenslang partnerpensioen: Voor 2023 opbouw per deelnemingsjaar van 1,313% (maximaal: 1,313%) van de pensioengrondslag.
- Wezenpensioen: Voor 2023 opbouw per deelnemingsjaar van 0,263% (maximaal: 0,263%) van de pensioengrondslag. Voor pensioengerechtigde kinderen wordt, na overlijden van de deelnemer en zijn of haar partner, de uitkering verdubbeld.

Pensioensoorten op risicobasis

- Levenslang partnerpensioen voor de toekomstige opbouw.
- Opbouw van het tijdelijk partner-, partner- en wezenpensioen bij onbetaald verlof langer dan 6 maanden.
- Eenmalige risicokoopsom bij pensionering waarbij de partner nog niet de AOW-leeftijd heeft bereikt.
- Tijdelijk partnerpensioen: Het bedrag is gelijk aan de maximale Anw-uitkering voor een nabestaande zonder kinderen per 1 januari van het kalenderjaar. De uitkering wordt verminderd met het bedrag dat de nabestaande aan Anw ontvangt.

Opbouwperiode

Vanaf aanvang deelnemerschap, doch niet vóór 1 januari 2000, tot de pensioendatum. Ook de bij aanvang aan Pensioenfonds Achmea overgedragen rechten worden binnen het fonds uitgevoerd.

- Levenslang ouderdomspensioen: Uitkering vanaf 68 jaar.
- Levenslang partnerpensioen: Uitkering na overlijden (gewezen) deelnemer.
- Tijdelijk partnerpensioen: Uitkering na overlijden (gewezen) deelnemer, tot AOW-gerechtigde leeftijd of eerder overlijden nabestaande.
- Wezenpensioen: Uitkering na overlijden (gewezen) deelnemer, tot 18 jaar kind. Verlenging tot 27 jaar bij studerende of arbeidsongeschikte kinderen.

4 VERKLARING (PENSIOEN)TERMINOLOGIE

Ter verduidelijking van het jaarrapport verklaren we de navolgende (pensioen)termen. Voor een volledig overzicht van de pensioentermen verwijzen we naar het reglement van Pensioenfonds Achmea.

Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (Abtn)

De Abtn is een verplichting uit de Pensioenwet. Het doel van de Abtn is om:

- Inzicht te geven in het functioneren van het fonds, waaronder de hoofdlijnen van het interne beheersingssysteem en de opzet van de administratieve organisatie en interne controle.
- Het beleid van het fonds te beschrijven, inclusief de financiële opzet en de grondslagen van het beleid.

Asset Liability Management (ALM)

Dit is het proces van het verkrijgen van inzicht in de onderlinge afhankelijkheden in de ontwikkeling van rechten en verplichtingen van een organisatie.

Anw

De uitkering die de nabestaande onder bepaalde voorwaarden ontvangt volgens de Algemene nabestaandenwet (Anw).

Collective defined contribution (CDC)

Dit is een collectieve beschikbare premieregeling. De deelnemer hieraan bouwt ieder jaar een stukje pensioen op. Hiervoor wordt jaarlijks een premie vastgesteld en betaald. Als deze beschikbare premie in een jaar, gemeten aan een geprojecteerd pensioen, onvoldoende is, bouwt de deelnemer dat jaar minder pensioen op. De werkgever legt dan dus geen extra premie in. De optelsom van alle stukjes pensioen die de deelnemer jaarlijks opbouwt, is het pensioen.

Deelnemer (actieve)

De werknemer op wie de Achmea-cao van toepassing is of de werknemer met wie deelname aan de pensioenregeling van Pensioenfonds Achmea bij arbeidsovereenkomst is overeengekomen.

Derivaat

Een derivaat, ook wel afgeleid product, is een algemene benaming voor financiële producten waarvan de koers is gebaseerd op een andere, onderliggende belegging. Voorbeelden van derivaten zijn futures, swaps en opties.

Diverse dekkingsgraden

- Actuele dekkingsgraad: $(\text{totale activa} - \text{schulden}) / \text{technische voorzieningen} * 100\%$. De technische voorzieningen zijn gewaardeerd op basis van de UFR-rentecurve. De actuele dekkingsgraad wordt ook wel nominale of UFR-dekkingsgraad genoemd.
- Beleidsdekkingsgraad: het gemiddelde van de actuele dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden.
- Vereiste dekkingsgraad: de benodigde dekkingsgraad rekening houdend met de beleggingsrisico's op basis van het strategisch beleggingsbeleid en volgens de rekenregels van DNB. Als de beleidsdekkingsgraad hieronder komt, is er sprake van een reservetekort. Dan bevindt een fonds zich in een herstelsituatie en moet een herstelplan inleveren bij DNB.
- Minimaal vereiste dekkingsgraad: de dekkingsgraad rekening houdend met de minimaal benodigde buffer. Als de beleidsdekkingsgraad hieronder komt, is er sprake van een dekkingstekort.
- Wettelijke reële dekkingsgraad: beleidsdekkingsgraad / vereiste beleidsdekkingsgraad voor voorwaardelijke toeslagverlening ter hoogte van de prijsinflatie.

ESG

ESG staat voor milieu ("Environment"), sociale aspecten ("Social") en goed bestuur ("Governance"). Het houdt in dat factoren als energieverbruik, klimaat, gezondheid, veiligheid en goed ondernemingsbestuur worden meegewogen in het beleggingsbeslissingsproces.

Financieel toetsingskader (FTK)

Het FTK is het financiële toezichtregime en het maakt deel uit van de Pensioenwet. Het FTK is van toepassing op de financiële positie en het financiële beleid van pensioenfondsen.

Franchise

Een bedrag waarover geen pensioenopbouw plaatsvindt, omdat er van wordt uitgegaan dat de AOW daarin voorziet. In 2023 bedraagt de franchise € 16.322. De franchise wordt jaarlijks aangepast aan de salarisontwikkeling bij de werkgever.

Gepensioneerde

De deelnemer die op basis van het reglement een uitkering van levenslang of tijdelijk pensioen geniet.

Gewezen deelnemer (slaper)

De deelnemer van wie het deelnemerschap anders dan door overlijden of pensionering is geëindigd (in het algemeen na uitdiensttreding) en die premievrije aanspraken heeft tegenover Pensioenfonds Achmea.

Inactieve deelnemer

Een gepensioneerde of gewezen deelnemer.

Levenslang ouderdomspensioen

Het pensioen dat de (gewezen) deelnemer van Pensioenfonds Achmea ontvangt vanaf de pensioenrichtleeftijd tot aan zijn/haar overlijden.

Loonindexcijfer

De index van de lonen volgens de Achmea-cao en omvat de salarisontwikkeling bij de werkgever die geldt voor de salarisschaalbedragen, zoals opgenomen in de cao voor het voorgaande kalenderjaar.

Maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)

Naast de criteria rendement en risico worden ook de gevolgen voor mens en milieu meegewogen in de investeringsbeslissingen.

Partnerpensioen

Het pensioen dat de nabestaande van de (gewezen) deelnemer ontvangt na overlijden van de (gewezen) deelnemer.

Pensioenaanspraken

Het recht op pensioen dat nog niet is ingegaan.

Pensioendatum

De pensioendatum en/of de eerdere of latere datum die de deelnemer zelf kiest, binnen de in het reglement bepaalde grenzen.

Pensioengerechtigde

Degene voor wie volgens het pensioenreglement het pensioen is ingegaan.

Pensioengrondslag

Het pensioengevend salaris verminderd met de franchise. Voor de berekening van de pensioengrondslag wordt een voltijds pensioengevend salaris in aanmerking genomen van maximaal het bedrag dat is bedoeld in artikel 18ga van de Wet op de loonbelasting 1964 (in 2023 € 128.810).

Prijsindexcijfer

Het indexcijfer van de consumentenprijsindex (CPI) dat geldt voor alle huishoudens afgeleid, zoals gepubliceerd door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

(Gemiddelde) rekenrente

- Rekenrente: De rente waarmee bij de vaststelling van de technische voorzieningen rekening wordt gehouden. Dit is de rentetermijnstructuur van DNB.
- Gemiddelde rekenrente: De rente waarbij de contante waarde van de toekomstige pensioenverplichtingen het dichtst de berekende technische voorzieningen benadert.

Solvabiliteit

Het vermogen van het fonds om op langere termijn aan onze pensioenverplichtingen te kunnen voldoen.

Tijdelijk ouderdomspensioen

Het pensioen dat de (gewezen) deelnemer ontvangt vanaf de pensioendatum tot de 65-jarige leeftijd, niet zijnde het levenslang ouderdomspensioen.

Tijdelijk partnerpensioen

Het pensioen dat de nabestaande van de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde, die direct aansluitend op een dienstverband bij de aangesloten werkgever is gepensioneerd, ontvangt tot zijn/haar AOW-gerechtigde leeftijd.

Toeslag (indexatie) op pensioen

De verhoging van opgebouwde pensioenaanspraken van deelnemers en de verhoging van premievrije pensioenaanspraken en pensioenuitkeringen van gewezen deelnemers en gepensioneerde (gewezen) deelnemers.

Ultimate Forward Rate (UFR)

Een berekende rekenrente na het laatste liquide punt in de swaptermijnmarkt. Het is aldus een risicovrije rekenrente voor langjarige contracten, waarin wegens de lange looptijd onvoldoende handel in is. De UFR is gebaseerd op het (voortschrijdend) 120-maands gemiddelde van de 20-jaars forward rate.

5 NEVENFUNCTIES BESTUURSLEDEN EN LEDEN RAAD VAN TOEZICHT (STATUS 1 APRIL 2024)

Bestuursleden

T.E. (Tom) Boltje

Nevenfuncties:

- Bestuurder Stichting Sportpromotie Kaag en Braassem
- Bestuurder Lionsclub Kaag en Braassem

J.W. (Jan) Broekhof

Functie bij Achmea: Investment Manager

Nevenfuncties: geen

M. (Marko) Dommerholt

Functie bij Achmea: Senior Manager Productbeleid en Pensioenondersteuning

Nevenfuncties: geen

J.T. (Jos) Huisman

Nevenfuncties:

- Penningmeester Stichting Nepal
- Voorzitter bestuur Achmea Gepensioneerden Vereniging, locatie Amsterdam

M.J. (Marly) Meyvis

Functie bij Achmea: Senior Manager Control

Nevenfuncties: geen

A.H.C. (Anne-Su) Renout

Functie bij Achmea: Senior Manager Strategy & Finance Achmea Internationaal

Nevenfuncties:

- Lid RvC Union poist'ovna
- Lid Audit & Risk Committee Union poist'ovna
- Lid van de Audit & Risk Committee Union zdravotná poist'ovna
- Bestuurslid non-executive en voorzitter audit&risk committee Achmea Australia
- Bestuurslid non-executive en voorzitter audit&risk committee Achmea Turkije

A.J.C. (Hans) de Ruiter

Functie: CIO Stichting Pensioenfonds TNO

Nevenfuncties:

- Associate professor, post-graduate opleiding Investment Management Vrije Universiteit
- Senior lecturer Center of Finance Nyenrode
- Bestuurslid Pensioenfonds Metaal & Techniek

J.E. (Angelique) Spiertz

Functie bij Achmea: Compliance & Risk coördinator

Nevenfuncties: geen

O. (Otto) Veldt

Functie bij Achmea: Bestuurder

Nevenfuncties:

- Lid RvC Hagelunie

Leden raad van toezicht

W.A.P. (Wouter) van Eechoud

Nevenfuncties:

- Directeur Stichting Pensioenfonds IBM Nederland
- Voorzitter VvE Diamantbuurt 1
- Programma directeur Certified Pension Executive Erasmus Economic & Business Executive Education
- Lid Raad Implementatie Wtp van de Pensioenfederatie
- Gastdocent TIAS/Netspar masterclass "Governance en regelgeving"

J.C. (Joost) Rietvelt

Nevenfuncties:

- Adviseur/eigenaar Rietvelt consultancy
- Adviseur op het gebied van beleggingen bij een family office
- Bestuurslid fonds Kwadraat
- Bestuurslid (non executive) van Corestone Investment Managers, een fiduciaire vermogensbeheerder te Zug, Zwitserland
- Adviseur business development Söderberg & Partners / Montae & Partners
- Voorzitter bestuur (non executive) Zepcam B.V.

P.M. (Paulien) Siegman

Nevenfuncties:

- Partner GPSS
- Voorzitter RvT Pensioenfonds Openbare bibliotheken
- Technisch voorzitter Pensioenfonds Notariaat
- Voorzitter governancewerkgroep VIIP
- Lid Advisory Committee Pensioen Bestuurstafel EPFIF
- Docent "Week van het geld" en "Pensioen driedaagse"
- Publicist vakartikelen en boeken op pensioengebied
- Gastouder TakeCareBNB
- Parttime docent NT2 ISK Delft